

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

1/2019
Leden

Finanční a ekonomické

INFORMACE

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

Vydavatel:

Ministerstvo financí, odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Mgr. M. Benda B. A.,
Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Ing. Bc. D. Kný,
Mgr. J. Machonský, Bc. H. Nováková,
PhDr. L. Tvrda, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 042 588

e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí, odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,

Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 042 588

e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 31. 1. 2019

Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Mgr. M. Benda, B. A.,
Ing. Mgr. T. Dudáčková, Bc. I. Janoušková,
Ing. Bc. D. Kný, Bc. H. Nováková,
PhDr. L. Tvrda, Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám lednové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice Podrobně k tématům najdete dva přehledové články, první nese název „K regulaci primární emise mincí ve vybraných zemích světa“ a navazuje na text „Primární emise mincí v hledáčku amerických regulátorů finančního trhu“ z minulého čísla. Autor se tentokrát ve svém přehledovém článku věnuje tomu, jak se s ICO potýkají regulátoři v evropských zemích, Číně nebo Japonsku, a představuje tak širokou škálu přístupů i míry rozpracování různých regulačních opatření.

Druhý článek pod názvem „Teze o sekulární stagnaci a její udržitelnost v době hospodářského růstu“ shrnuje nedávné komentáře v odborném tisku k pojmu, s nímž původně přišel již v roce 1930 Alvin Hansen a který oživil Larry Summers v roce 2013 na půdě MMF. Jsou-li Summersovy argumenty ve prospěch teze o sekulární stagnaci pravdivé, vyvstává nutnost učinit zásadní změny konvenční hospodářské politiky, jež nedokáže ani při nulových nominálních sazbách dostatečně stimulovat poptávku po investicích tak, aby se ekonomika vrátila na svůj potenciál a k plné zaměstnanosti.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. J. Benda
vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Evropská komise publikovala tradiční zprávu Fiscal Sustainability Report 2018, která shrnuje problematiku krátkodobé, střednědobé i dlouhodobé fiskální udržitelnosti členských států EU:

https://ec.europa.eu/info/publications/economy-finance/fiscal-sustainability-report-2018_en?utm_source=ecfin_new_publication&utm_medium=email&utm_campaign=publication

Publikováno na webu MF

Makroekonomická predikce - leden 2019:

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2019/makroekonomicka-predikce-leden-2019-34169>

The Methodology of Pension Projections

<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/odborne-studie-a-vyzkumy/2018/the-methodology-of-pension-projections-33704>

The Methodology of Health Care, Long-term Care and Education Projections

<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/odborne-studie-a-vyzkumy/2018/the-methodology-of-health-care-long-term-33692>

Jednorázové a přechodné operace

<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/odborne-studie-a-vyzkumy/2018/jednorazove-a-prechodne-operace-33636>

Monitoring

Pravidelný speciální monitoring za období 31. 12. 2018 – 31. 1. 2019 se tentokrát věnuje tématu:

Situace kolem zavedení eura v ČR

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématům.....	5
K regulaci primární emise mincí ve vybraných zemích světa	5
Teze o sekulární stagnaci a její udržitelnost v době hospodářského růstu	11
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	19
Daně.....	19
Ekonomické vědy. Ekonomie	27
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	28
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	31
Informatika. Počítače	34
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	34
Podnik a podnikání.....	36
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	37
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	38
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	39
Právo.....	40
Statistika. Demografie. Sociologie.....	42
Účetnictví	43
Veřejná správa.....	44
Veřejné finance. Rozpočet	44
Zemědělství	46
Životní prostředí.....	46
Životní úroveň	47
Ostatní	47
Přehled nových knih.....	51

K regulaci primární emise mincí ve vybraných zemích světa

Mgr. Marek Benda, B. A.

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Primární emise mincí (anglicky Initial Coin Offering, ICO), občas nazývané také „virtuálním vstupem na burzu“, s příklady jejího zneužívání podvodníky byl věnován přehledový článek Finančních a ekonomických Informací již v předchozím měsíci, a sice s výlučným zaměřením na situaci v USA.¹ ICO bývá definována jako vydávání zvláštních kryptoměn či virtuálních měn (tzv. tokenů), které jejich emitenti prodávají zájemcům zpravidla výměnou za konvenční kryptoměny typu bitcoinu, etherea a jiných.² Pro zúčtování transakcí se také ve většině případů využívá technologie blockchainu neboli decentralizovaných účetních knih (Distributed Ledger Technologies, DLT). Nákupčí tokenů si od celého obchodu slibují přístup k určitým službám, případně chtějí mít jako investoři podíl na podnikatelském záměru emitenta. V USA ovšem varují tamní regulační instituce finančního trhu investory před riziky podvodů, třebaže se zároveň mezi sebou zcela neshodnou na definici tokenu a vymezení kompetencí při jeho regulaci buď jako cenného papíru, nebo komodity.³ ICO ale není pouze americkým fenoménem, ale potýkají se s ní i další státy světa, včetně evropských, jejichž odpovědné instituce k ICO přistupují různými způsoby. Například v Číně došlo k přímému zákazu, ve Velké Británii se teprve vedou debaty o regulaci této aktivity, zatímco ve Švýcarsku, Lichtenštejnsku nebo Japonsku už vznikly nebo se rodí konkrétní regulační rámce. Cílem následujících odstavců bude nastínit momentálního přístupu regulátorů k primární emisi mincí v těchto zmíněných zemích.

Čínská cesta restrikcí

Čína přikročila k zákazu ICO již 4. září 2017.⁴ Centrální banka, Lidová banka Číny (PBC), o něm spolu s dalšími státními regulátory finančního trhu informovala ve společné stanovisku, jehož anglická verze byla zveřejněna o 4 dny později pod názvem *Public Notice of the PBC, CAC, MIIT, SAIC, CBRC, CSRC and CIRC on Preventing Risks of Fundraising through Coin Offering*.⁵ V tomto prohlášení se uvádí, že aktivity v ICO představovaly narušení hospodářského a finančního pořádku, neboť se jednalo o neautorizované fundraisingové činnosti spojené také s podezřeními na kriminální delikty. Zákaz ICO byl úplný a platil okamžitě. To znamenalo, že jednotlivci a organizace dosud vydávající tokeny v primární emisi mincí měli povinnost takto získané prostředky vrátit investorům a zajistit ochranu všech jejich práv a zájmů. Rovněž jakékoli obchodní platformy se nyní již nemohou legálně angažovat ve směně oficiálních platidel za tokeny nebo „virtuální měny“⁶ užívané v ICO, ani nesmějí fungovat jako tzv. ústřední protistrana (tj. prostředník burzovních i neburzovních obchodů mezi kupujícím a prodejcem) nebo poskytovat oceňovací a informační služby pro obchody v ICO. Platformy, které zákaz poruší, jsou vystaveny postihu vypnutí webových stránek, nuceného stáhnutí svých mobilních aplikací z trhu a ztrátou licence. V neposlední řadě regulátoři zapovídají bankám a nebankovním institucím registrovaným v Číně přímé i nepřímé poskytování finančních nástrojů a služeb pro účely získávání prostředků z ICO.

¹ BENDA, Marek. Primární emise mincí v hledáčku amerických regulátorů finančního trhu. *Finanční a ekonomické Informace*. 2018, 12, 5-10. ISSN 1804-7262. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2018-c-12_2018-12_Financni-a-ekonomicke-informace-122018.pdf.

² Viz FRANKENFIELD, Jake. Initial Coin Offering (ICO). In: *INVESTOPEDIA.com* [online]. Updated Dec 20, 2018 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/i/initial-coin-offering-ico.asp>

³ Viz pozn. č. 1.

⁴ Economic Watch: China bans ICOs as risks abound. *Xinhua News Agency – CEIS*. 04 Sep 2017. Dostupné komerčně z databáze Proquest.

⁵ PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. The People's Bank of China. Public Notice of the PBC, CAC, MIIT, SAIC, CBRC, CSRC and CIRC on Preventing Risks of Fundraising through Coin Offering. In: *PBC.GOV.cn* [online]. 2017年09月08日 [cit. 2019-01-17]. Dostupné z: <http://www.pbc.gov.cn/english/130721/3377816/index.html>.

⁶ Text prohlášení hovoří o virtuálních měnách pouze v uvozovkách, patrně za účelem zdůraznění faktu, že čínské státní instituce je za regulační měny nepovažují.

K vysvětlení zákazu primární emise mincí se PBC ještě vrátila ve své poslední zprávě o finanční stabilitě, *China Financial Stability Report 2018*⁷, vydané v listopadu 2018. V ní uvádí, že jen v roce 2017 došlo k 60 z celkových 65 ICO evidovaných k 18. červenci 2017. K tomuto datu bylo do všech čínských emisí zapojeno na 105 tisíc účastníků s vloženým kapitálem za 2,6 miliard renminbi, což odpovídalo pětině celkového globálního fundraisingu přes ICO. Podle PBC ale neměla ICO oporu v reálné ekonomice, přitahovala spekulanty a prostředí mimo dosah účinné ochrany investorů lákalo také podvodníky. Kromě toho se na trhu měly výrazně rozšiřovat případy „copycating coins“ (alternativních kryptoměn na bázi kódu bitcoinu) a „air coins“ (krátkodobě existujících kryptoměn), které dále vytvářely podmínky pro podvody na investorech. PBC ve zprávě podává stručný přehled o regulačních aktivitách v jiných zemích, kde čtenáře může zaujmout především zmínka o rozhodnutí finančního dozoru v Hongkongu rovněž ze září 2017, který ICO zcela nezakazuje, ale alespoň některé z nich podřizuje legislativě o regulaci cenných papírů. V březnu 2018 pak hongkongští regulátoři jednu primární emisi mincí zastavili, celé sdělení PBC však naznačuje, že v ICO mezi pevninskou Čínou a Hongkongem nadále platí zásada „jedna země – dva systémy“. V závěru kapitoly zprávy o finanční stabilitě věnované ICO a kryptoměnám PBC ovšem zdůrazňuje, že samotný zákaz virtuálního vstupu na burzu v pevninské Číně všechna rizika zdaleka nevymýtí a čínští emitenti a investoři mohou pro své aktivity využívat zahraniční společnosti a prostředníky. Korekce trhu bude tedy podle čínské centrální banky představovat dlouhodobější úkol, který musí zahrnovat jak účinné vymáhání platného práva, tak zlepšení ochrany a informovanosti veřejnosti, koordinaci činnosti všech odpovědných domácích regulátorů a v neposlední řadě mezinárodní spolupráci ve vztahu k výzvám spojeným s ICO a kryptoaktivy.

Zmínku o obcházení zákazu ostatně přinesla 26. září 2018 *zpráva čínské tiskové agentury Xinhua-News Agency*⁸, jejíž anglické shrnutí zveřejnil server cointelegraph.com pod názvem *Report: Companies, Investors Circumvent Chinese ICO Ban*⁹. Podle autorů zprávy ukončily čínské platformy obchodující s ICO a virtuálními měnami svou činnost pouze naoko a nechaly se registrovat v zahraničí. Konkrétně agentura Xinhua uvádí Maltu jako oblíbenou destinaci, přičemž jako prostředek pro komunikaci účastníci obchodů užívají sociální síť Telegram. Rovněž blokaci ICO na čínském internetu mohou aktéři primární emise mincí obejít prostřednictvím virtuálních privátních sítí (VPN).

Současně ale čínský zákaz ICO neznamená naprostý konec pro dotčené kryptoměny v Říši středu, jak připomíná právnička Sara Xia z čínsko-americké kanceláře Harris Bricken v článku *Cryptocurrency protected as property in China*¹⁰. K této konkluzi ji vede judikát Šenzenského soudního dvora pro mezinárodní arbitráže (SCIA), který byl zveřejněn koncem října 2018. SCIA ve sporu o zaplacení dlužných bitcoinů mezi investorem a obchodníkem na základě soukromoprávní smlouvy uvádí, že zákaz ICO sice postihl obchodování s kryptoměnami, nikoliv však právo na jejich vlastnictví. Tento názor soudní moci přitom není v Číně ojedinělý: podobně vyzněl i rozsudek soudu v Šanghaji z počátku roku 2018, tentokrát ve prospěch vlastnických nároků majitelů kryptoměny ether, kterou měl neoprávněně získat jiný subjekt.

Britská vláda i poslanci ve víru ICO

Trochu jiný přístup k ICO se rýsuje ve Velké Británii. Tamní ministr financí (Chancellor of the Exchequer) Philip Hammond zřídil v březnu 2018 zvláštní expertní skupinu, tzv. Cryptoassets Taskforce, tvořenou zástupci ministerstva financí, národního regulátora kapitálového trhu FCA a

⁷ THE PEOPLE'S BANK OF CHINA. China Financial Stability Report 2018, p. 106-111. In: *PBC.GOV.cn* [online]. 2018年12月28日 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <http://www.pbc.gov.cn/english/130736/3729741/index.html>.

⁸ XINHUA NEWS AGENCY. 披上“洋外壳”绕开监管，扮作区块链“割韭菜”—— I C O 死灰复燃乱象调查. In: *XINHUANET.com* [online]. 2018-09-26 11:18:15. [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: http://www.xinhuanet.com/fortune/2018-09/26/c_129961014.htm.

⁹ YAKUBOWSKI, Max. Report: Companies, Investors Circumvent Chinese ICO Ban. In: *COINTELEGRAPH.com* [online]. Sep 27, 2018 [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <https://cointelegraph.com/news/report-companies-investors-circumvent-chinese-ico-ban>.

¹⁰ XIA, Sara. Cryptocurrency protected as property in China. In: *CHINALAWBLOG.com* [online]. November 6, 2018 [cit. 2019-01-16]. Dostupné z: <https://www.chinalawblog.com/2018/11/cryptocurrency-protected-as-property-in-china.html>.

Banky Anglie. Koncem října tato skupina vydala dokument *Cryptoassets Taskforce: final report*¹¹, který mapuje vývoj a potenciál trhu s kryptoměnami a ICO a dává svá doporučení pro budoucí regulaci. Cryptoassets Taskforce upozorňuje na rizika současné generace kryptoměn pro spotřebitele, zejména jsou-li používány jako prostředek pro investice. Zároveň se ale členové skupiny kloní k názoru, že v budoucnosti mohou převážit benefity nad riziky, a to v prvé řadě u emisí sloužících coby alternativní cesta získávání kapitálu na finančním trhu. Kromě otevření nové nabídky by se ICO jako taková mohla postarat o vyšší efektivitu vynaložení finančních prostředků především ve vztahu k menším projektům, přispět k podpoře hospodářské soutěže a inovací, případně vytvořit už ve fázi zrodu podnikatelského záměru komunitu budoucích uživatelů a zákazníků. Cryptoassets Taskforce nicméně ve svém výstupu podrobně rozebírá rizika spojená s primární emisí mincí a kryptografickými aktivy (praní peněz, podvody na investorech a spotřebitelích, riziko kybernetických útoků a neproveditelnosti transakcí kvůli chybějící infrastruktuře, zneužívání informační asymetrie, negativní dopady na finanční stabilitu). Podle expertů bude nutné zvážit rozšíření stávajícího regulačního rámce daného stávající národní legislativou a směrnicí EU MiFID II, ať už explicitním zahrnutím tzv. užitkových tokenů (utility tokens) pro nákup určitých služeb nebo redefinicí kategorie cenného papíru, jakkoliv platná legislativa existenci tzv. investičního tokenu (security token) do určité míry již zohledňuje. Zpráva obsahuje také závazek britské vlády, že ve spolupráci s regulátorem FCA budou počátkem roku 2019 zahájeny práce na opatřeních, která povedou k regulačnímu podchycení rizikových aktivit a produktů spojených s ICO. Tento závazek byl znovu potvrzen v odpovědi vlády z 20. listopadu 2018 na podněty rozpočtového výboru Dolní sněmovny.¹² Onen výbor byl přitom velmi konkrétní ve své vlastní obsáhlé zprávě *Crypto-assets: Twenty-Second Report of Session 2017–19*¹³ z 19. září 2018, když doporučil podobnou regulaci ICO jako v USA, kde regulátor SEC v principu považuje i užitkové tokeny za cenné papíry.¹⁴

Ostatně absence dostatečné regulace u ICO vedla v uplynulých měsících k nelichotivému obrazu samotných britských parlamentářů, kteří se do tohoto typu podnikání pustili. Tématu se věnoval deník Financial Times, jenž počátkem září 2018 zveřejnil investigativní článek *The baroness, the ICO fiasco, and enter Steve Wozniak*¹⁵ pojednávající o aktivitách konzervativní poslankyně Sněmovny lordů Michelle Mone. Tato poslankyně spustila počátkem roku 2018 spolu se svým přítelem Dougem Barrowmanem primární emisí mincí na podporu crowdfundingové společnosti EQUI Capital. Investiční cíle se ale zdaleka nepodařilo naplnit a společnost vydávala zavádějící informace o přílivu investic a vlastní struktuře. Po předčasném ukončení ICO navíc došlo podle Financial Times k nenaplnění legitimního očekávání drobných internetových marketérů záměru (tzv. bounty hunters) pocházejících vesměs z chudších zemí, když jim namísto 2 % z výnosu všech vydaných tokenů byl vyplacen jen podíl z částky, kterou „prokazatelně“ získali.

Dalším britským zákonodárcem uvázlým v tenatech ICO se na podzim 2018 stal konzervativní člen Dolní sněmovny Stephen Hammond, jenž krátce figuroval v managementu společnosti se záměrem v ICO IronX. Jak uvádí Financial Times v článku *Another Tory MP gets into crypto, then quits*¹⁶,

¹¹ HM TREASURY; FINANCIAL CONDUCT AUTHORITY; BANK OF ENGLAND. Cryptoassets Taskforce: final report. October 2018. In: GOV.uk [online]. Last updated 29 October 2018 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/752070/crypto-assets_taskforce_final_report_final_web.pdf.

¹² UNITED KINGDOM. Government. Government and Financial Conduct Authority Responses to the Committee's Twenty-Second Report: Cryptoassets. Eighth Special Report. Appendix 1: Government Response. In: PARLIAMENT.uk [online]. [2018] [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmtreasy/1845/184502.htm>.

¹³ TREASURY COMMITTEE. HOUSE OF COMMONS. Crypto-assets. Twenty-Second Report of Session 2017–19. In: PARLIAMENT.uk [online]. Published 19 September 2018 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmtreasy/910/910.pdf>.

¹⁴ K americké regulaci ICO a s ní související diskusi viz pozn. č. 1.

¹⁵ KELLY, Jemima. The baroness, the ICO fiasco, and enter Steve Wozniak. In: FT.com [online]. September 3, 2018 [cit. 2019-01-16]. Dostupné z: <https://ftalphaville.ft.com/2018/09/03/1535947200000/The-baroness--the-ICO-fiasco--and-enter-Steve-Wozniak/>.

¹⁶ KELLY, Jemima. Another Tory MP gets into crypto, then quits. In: FT.com [online]. October 25, 2018 [cit. 2019-01-16]. Dostupné z: <https://ftalphaville.ft.com/2018/10/25/1540470607000/Another-Tory-MP-gets-into-crypto--then-quits/>.

Hammond rezignoval na pozici ve společnosti ještě během toho samého dne, co se informace o tomto jeho úvazku dostala k novinářům. Podle autorky článku J. Kelly není takový rychlý konec poslance v kryptofirmě prvním případem. Celá záležitost je však o to ožehavější, protože se jedná o poslance rozpočtového výboru, který se účastnil jednání o regulaci ICO a kryptoměn o několik týdnů dříve. Hammondův možný střet zájmů se sice sotva projevil na vůči ICO přísně vyznívající zprávě výboru, ale jeho angažmá ještě zřetelněji podtrhlo problematičnost virtuálních vstupů na burzu, kde zatím neexistuje závazný systém ochrany investorů v případě hackerských útoků a jejichž aktéři často dostatečně neinformují o všech investičních rizicích.

Švýcarsko, Lichtenštejnsko a Japonsko: pionýři alternativní regulace?

Nicméně existují také země, kde již platí či jsou rozpracovávány konkrétní regulační rámce, které by zároveň neznamenal konec ICO. Mezi ně patří Švýcarsko, jeho malý soused Lichtenštejnsko a Japonsko. Začneme-li první jmenovanou zemí, tak v únoru 2018 vydal švýcarský orgán finančního dozoru FINMA stanovisko *Wegleitung für Unterstellungsanfragen betreffend Initial Coin Offerings (ICOs)*¹⁷. V něm vysvětluje svůj postup vůči ICO na bázi platného švýcarského finančního práva a detailněji rozvádí své oficiální dozorové sdělení *FINMA-Aufsichtsmittelung 04/2017*¹⁸ z 29. září 2017. Ve svém únorovém stanovisku švýcarští regulátoři finančního trhu předkládají kategorizaci tokenů z ICO, kdy rozlišují mezi tokeny platebními (určenými na nákup zboží a služeb), užitkovými (za účelem přístupu k digitálním užitím a službám založeným na blockchainové infrastruktuře) a investičními (dokládající reálnou majetkovou účast na firemních podílech, výnosech, úrocích či dividendách). Zdůrazňují, že tato kategorizace je spíše ideálnětypická a reálně existující tokeny se budou nejspíše vyznačovat nějakou kombinací těchto tří typů. To ale smysl jejich kategorizace nijak nesnižuje, protože takto pojaté tokeny mají různé funkce a lze je přiřadit k různým typům regulačních rámců. Ekvivalentem cenných papírů by tak byly pouze tokeny s investiční funkcí, které by podléhaly odpovídající regulaci dle burzovního zákona, zákona o finančních službách a legislativě o obligacích. Platební tokeny by byly podřízeny legislativě proti praní peněz a totéž by se týkalo tokenů užitkových, pakliže by byly využívány i jiným způsobem než jen ke zprostředkování přístupu do blockchainu v rámci nefinančního sektoru. Pokud užitkové tokeny ale mají také investiční funkci, musí se na ně rovněž nahlížet jako na cenné papíry. FINMA upozorňuje, že pokud je vydávání jakýchkoli tokenů spojeno se závazky jejich zpětného odkupu emitentem či garancí výnosu, jedná se také o bankovní vklady. Tato činnost však vyžaduje udělení příslušné licence dle švýcarského zákona o bankách. A dochází-li ke správě tokenů z ICO jiným subjektem, než je jejich držitel, vztahuje se na ně i zákon o kolektivním investování obsahující ustanovení o ochraně investorů s minimálními požadavky na transparentnost a zajištění funkčnosti trhu pro kolektivní kapitálové investice.

Možná ještě dále než Švýcarsko zachází sousední Lichtenštejnsko, které se stalo prvním státem světa, jehož vláda navrhuje zákon explicitně věnovaný technologii blockchainu a na ni navázaným tokenům, včetně těch vzniklých v ICO. Návrh byl vládou ve Vaduzu schválen již 28. srpna 2018 jako „Zákon o transakčních systémech založených na důvěryhodných technologiích“ a spolu s novelizacemi souvisejících zákonů se až do 16. listopadu 2018 nacházel v připomínkovém řízení. Pokud nebude vyvoláno v této věci referendum, předpokládá se jeho schválení poslanci a nabytí účinnosti během roku 2019. Návrh nové legislativy včetně důvodové zprávy byl zveřejněn v dokumentu určeném pro připomínkové řízení *Vernehmlassungsbericht der Regierung betreffend die Schaffung eines Gesetzes über auf vertrauenswürdigen Technologien (VT) beruhende Transaktionssysteme (Blockchain-Gesetz; VT-Gesetz; VTG) und die Abänderung*

¹⁷ EIDGENÖSSISCHE FINANZMARKTAUFSICHT FINMA. Wegleitung für Unterstellungsanfragen betreffend Initial Coin Offerings (ICOs). In: *FINMA.ch* [online]. Ausgabe von 16. Februar 2018 [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: <https://www.finma.ch/de/~media/finma/dokumente/dokumentencenter/myfinma/1bewilligung/fintech/wegleitung-ICO.pdf?la=de>.

¹⁸ EIDGENÖSSISCHE FINANZMARKTAUFSICHT FINMA. FINMA-Aufsichtsmittelung 04/2017. Aufsichtsrechtliche Behandlung von Initial Coin Offerings (ICO). In: *FINMA.ch* [online]. 29. September 2017 [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: <https://www.finma.ch/de/~media/finma/dokumente/dokumentencenter/myfinma/4dokumentation/finma-aufsichtsmittelungen/20170929-finma-aufsichtsmittelung-04-2017.pdf>.

*weiterer Gesetze*¹⁹. Předkládaná norma je určena pro poskytovatele služeb prostřednictvím zmíněných „důvěryhodných technologií“, což má být technologicky neutrální synonymum pro nynější blockchain a systémy decentralizovaných účetních knih. Lichtenštejnská vláda chce tímto zvláštním pojmoslovím posílit relevanci zákona v případě dalšího technologického rozvoje. Proto podobně široká je i v zákoně obsažená definice tokenu, jenž je chápán jako „informace v systému důvěryhodných technologií (DT), která ztělesňuje oprávněné pohledávky, členská a jiná práva vůči jiné osobě, na statky, případně další absolutní či relativní práva“. Zároveň lze token přiřadit k jednomu či více tzv. veřejných klíčů, které jsou označením pro veřejně přístupnou adresu ve formě znaků v systému DT. Další důležitou pojmovou inovací v předkládaném balíku zákonů je kategorie nehmotných cenných papírů (Wertrechte), pod něž mají patřit tokeny s investiční funkcí. Touto kategorií má dojít k propojení centrálního návrhu „blockchainového zákona“ s legislativou o cenných papírech. Obsahové jádro předlohy tvoří kodifikace požadavků na klíčové činnosti blockchainových systémů za účelem posílení ochrany spotřebitele, minimální požadavky na činnosti systémů DT v rámci finančního sektoru a pokyny pro jejich registraci u národního orgánu finančního dozoru (Finanzmarktaufsicht, FMA). Cílem zákona má být nejen posílení důvěry uživatelů v tyto technologie, ale také snížení reputačních rizik plynoucích z blockchainu, kryptoměn a ICO pro lichtenštejnský stát, který byl v minulosti obviňován z krytí daňových úniků cizích státních příslušníků a nyní zjevně chce zamezit podobně laděné negativní publicitě.

Podle komentáře Financial Times ke švýcarské regulaci z 19. února 2018 *Bringing Swiss order to initial coin offerings*²⁰ dávají tato opatření smysl. Oblast financování firem potřebuje více konkurence. Etabluje-li se tedy na tomto poli nová technologie s potenciálem posílit konkurenční prostředí, neměla by být a priori odmítána. Nicméně je podle autorů komentáře pravdou, že ďábel se vždy skrývá v detailu. Stejně důležitým, jako je zmíněná kategorizace ICO dle jednotlivých regulatorních nároků, tak bude obecný přístup ke kryptoměnám, které se stávají již nyní předmětem podvodných aktivit. A v neposlední řadě se může pro finanční stabilitu ukázat jako fatální existence mnoha individuálních kryptoměn emitovaných v ICO a na ně navázaných spekulacích bublin. Jinými slovy, Švýcarsko si podle Financial Times zatím může dovolit experimentovat s ICO, dokud tento způsob aktivity na kapitálovém trhu bude představovat menšinovou záležitost bez vážného systémového rizika. Změní-li se ale fakta, budou zřejmě i Švýcaři nuceni se jim rychle přizpůsobit. K tomu lze dodat, že upozornění ke kryptoměnám tradičně skeptických Financial Times lze vztáhnout také na Lichtenštejnsko, jakož i na poslední zde představenou zemi: Japonsko.

Japonské císařství patří už delší dobu v oblasti kryptoměn mezi vůbec nejodvážnější země. Jak připomněl už článek agentury Reuters *Japan's FSA gives official endorsement to 11 cryptocurrency exchanges*²¹, v době, kdy sousední Čína zakázala ICO a připravila obchodní platformy o možnost obchodu s takto emitovanými kryptoměnami, japonský finanční regulátor FSA naopak udělil licenci 11 kryptoburzám. A to se stalo poté, co Abeho vláda v dubnu 2017 uznala bitcoin a potenciálně další kryptoměny za „legální platební prostředek“.²² Licencované kryptoburzy musí splňovat technické požadavky na odolnost svých informačních systémů, zásady oddělení účtů klientů od vlastního kapitálu a principy autentizace klientů. Současně v reakci na události v Číně dala FSA v září 2017 najevo, že ICO neplánuje zakázat. Samotných primárních emisí mincí bylo ale v Japonsku podle zprávy realizováno jen zanedbatelné množství.

¹⁹ FÜRSTENTUM LIECHTENSTEIN. Ministerium für Präsidiales und Finanzen. Vernehmlassungsbericht der Regierung betreffend die Schaffung eines Gesetzes über auf vertrauenswürdigen Technologien (VT) beruhende Transaktionssysteme (Blockchain-Gesetz; VT-Gesetz; VTG) und die Abänderung weiterer Gesetze. In: *Landesverwaltung Fürstentum Liechtenstein* [online]. [2018] [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://www.llv.li/files/srk/vnb-blockchain-gesetz.pdf>.

²⁰ FINANCIAL TIMES. *Bringing Swiss order to initial coin offerings*. In: *FT.com* [online]. February 19, 2018 [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/36ef310c-1566-11e8-9e9c-25c814761640>.

²¹ Japan's FSA gives official endorsement to 11 cryptocurrency exchanges. In: *UK.REUTERS.com* [online]. September 29, 2017, 9:39 am [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: <https://uk.reuters.com/article/us-japan-bitcoin/japans-fsa-gives-official-endorsement-to-11-cryptocurrency-exchanges-idUKKCN1C40T9>.

²² To ovšem nelze zaměňovat s tím, že by Japonsko dávalo bitcoin & Co. naroveň s pojmem „měna“ a instruovalo svůj bankovní sektor k obchodování s nimi, viz pozn. č. 23.

Dosavadní přístup japonských regulátorů k virtuálním měnám a ICO přehledně shrnul ve své prezentaci *Japan's Virtual Currency Regulation and its Recent Developments*²³ japonský advokát Masakazu Masujima na prvním ročníku konference *Cryptocurrency Conference – Law and Regulation* konané 26. dubna 2018 v izraelském Tel-Avivu. Masujima upozorňuje, že tokeny emitované v ICO oficiálně nespádají do systému zákonem vymezeného a regulovaného kolektivního investování, protože virtuální měny nejsou „penězi“ ani „peněžním ekvivalentem“ z pohledu investora podle zákona o finančních nástrojích a burzách. V praxi však Masujima nedoporučuje se na dikci zákona spoléhat, zejména bude-li se emitent tokenů chovat jako standardní správce aktiv (asset manager). Je pak totiž pravděpodobné, že takový aktér bude úřady přinucen k příslušné registraci jako poskytovatel služeb spojených s finančními nástroji. Masujima také připomíná směrnici samosprávného tělesa japonských registrovaných kryptoburz, Japan Cryptocurrency Business Association (JCBA), ohledně užitkových tokenů na nákup zboží a služeb. Pokud takový token v sobě nemá zabudovanou permanentní funkcionalitu, která by zabraňovala jeho dalšímu oběhu a směnitelnosti, smí s ním jeho emitent a prodejce legálně nakládat jen přes licencovanou kryptoburzu, čímž se primární emise tohoto tokenu bude podobat standardní prvotní veřejné nabídce akcií (Initial Public Offering). Před vlastním vstupem na kryptoburzu však musí emitent stejně mít tuto funkcionalitu proti oběhu a směnitelnosti zabudovanou (zapsáním na burzu pak dojde k její blokaci), nebo předem vyloučit japonské rezidenty z účasti na emisí.

Regulace ICO ze strany japonského regulátora FSA se ovšem asi bude ještě dále vyvíjet, a to nejspíš směrem ke striktnějším pravidlům, jak o tom alespoň přinesla zprávu počátkem prosince 2018 japonská tisková agentura Jiji. Ve zprávě *Japan FSA to Regulate Initial Coin Offerings*²⁴ agentura cituje nejmenované insidery, podle kterých plánuje FSA počátkem roku 2019 iniciovat legislativní změny obsahující zavedení obecné povinnosti pro všechny emitenty ICO k registraci u FSA. Rovněž prý regulátor usiluje o rozlišování mezi drobnými a institucionálními investory, z nichž druzí jmenovaní by měli výlučný přístup k nákupu určitého spektra tokenů investičního typu.

Uvedené příklady zemí ukazují na pestrou paletu přístupů i míry rozpracování regulačních opatření u primární emise mincí (ICO). Geograficky blízko sebe lze také identifikovat dvě země, Čínu a Japonsko, s velmi odlišným přístupem k tomuto typu aktivity na kapitálovém trhu. Zda ovšem bude představovat účinné řešení represe, nebo naopak legalizace vydávání užitkových a investičních tokenů, ještě není zřejmé. V žádné z představených ekonomik však nejsou podceňována rizika, jež může ICO s sebou přinášet pro peníze investorů i stabilitu finančního trhu. Evropská komise, která na podzim 2018 také ohlásila práci na vlastních regulačních návrzích pro EU, se má kde inspirovat.²⁵

²³ MASUJIMA, Masakazu. *Japan's Virtual Currency Regulation and its Recent Developments* [online prezentace]. April 2018 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: [https://events.eventact.com/ki2/crypto/Masakazu%20Masujima%20\(Mori%20Hamada%20&%20Matsumoto\)-Japans%20Virtual%20Currency%20Regulation%20and%20its%20Recent%20Developments.pdf](https://events.eventact.com/ki2/crypto/Masakazu%20Masujima%20(Mori%20Hamada%20&%20Matsumoto)-Japans%20Virtual%20Currency%20Regulation%20and%20its%20Recent%20Developments.pdf).

²⁴ Japan FSA to Regulate Initial Coin Offerings. *Jiji English News Service*. 01 Dec 2018. Dostupné komerčně z databáze Proquest.

²⁵ EUROPEAN COMMISSION. European Parliament Plenary debate: VP Dombrovskis statement on regulating virtual currencies and ICOs. In: *EC.EUROPA.eu* [online]. 13 November 2018 [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/dombrovskis/announcements/european-parliament-plenary-debate-vp-dombrovskis-statement-regulating-virtual-currencies-and-icos_en.

Teze o sekulární stagnaci a její udržitelnost v době hospodářského růstu

Ing. Bc. Daniel Kný

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Koncept sekulární stagnace byl poprvé představen v roce 1938 americkým ekonomem Alvinem Hansenem, jenž se obával, že investice nejsou a nebudou dostatečně vysoké na udržení hospodářského růstu, který by zajišťoval plnou zaměstnanost¹ a připomínal by éru boomerů z období před Velkou depresí. Tato teze však upadla v zapomnění v souvislosti s dynamickým hospodářským růstem v průběhu války i v poválečném období. Koncept sekulární stagnace pak byl oživen Lawrenceem Summersem, americkým ekonomem, bývalým ministrem financí Clintonovy vlády a poradcem Baracka Obamy, jenž ji popsal jako situaci, kdy ekonomika není schopna se přiblížit ke svému potenciálnímu růstu, a to z důvodů, mezi něž patří překážky dostatečného snížení reálných úrokových sazeb.² V úvodní kapitole ke knize *Secular Stagnation: Facts, Causes, and Cures*³ Coen Teulings a Richard Baldwin tvrdí, že definice sekulární stagnace, na níž se ekonomové v zásadě shodnou, je situace nutnosti negativních reálných úrokových sazeb pro vyrovnání úspor a investic při plné zaměstnanosti. Zároveň se podle nich ekonomové shodují, že hlavním problémem, který sekulární stagnace přináší, je obtížné dosažení plné zaměstnanosti při nízké inflaci a nulové dolní hranici nominálních úrokových sazeb.⁴ Zpochybněna tak může být mj. účinnost konvenční měnové politiky, jež nedokáže ani při nulových nominálních sazbách dostatečně stimulovat poptávku po investicích tak, aby se ekonomika vrátila na svůj potenciál (a k plné zaměstnanosti). Cílem tohoto článku je podrobnější vysvětlení principu sekulární stagnace z úhlu pohledu různých ekonomických škol, shrnutí potenciálních příčin tohoto fenoménu, důsledků pro hospodářskou politiku a představení současné debaty, zda může být sekulární stagnace užitečný koncept i přes dynamické oživení zejména ve Spojených státech a navzdory postupně rostoucím úrokovým sazbám Fedu.

Summersova nová hypotéza sekulární stagnace

Ve svém textu *Reflections on the new 'Secular Stagnation hypothesis'*⁵ Lawrence Summers přináší argumenty ve prospěch teze o sekulární stagnaci a navrhuje změny hospodářské politiky. Na základě čísel z období od finanční krize a Velké recese do roku 2014 poukazuje na tehdy přetrvávající zaostávání HDP za potenciálním produktem i na opakované negativní revize růstové trajektorie potenciálního produktu v USA i eurozóně. Nejen, že tyto ekonomiky tedy měly potíže při vracení se ke své dlouhodobé průměrné růstové trajektorii, ale také došlo k výraznému zpomalení růstu samotného potenciálního produktu. Zejména situaci v eurozóně pak autor přirovnává k japonské

¹ Dodejme, že při plné zaměstnanosti se ekonomika nachází na svém potenciálu (na úrovni dlouhodobé agregátní nabídky), tzn., že jsou plně využity výrobní faktory. Zároveň v této situaci pozorujeme přirozenou míru nezaměstnanosti (součet frikční a strukturální), kdy cyklická nezaměstnanost je nulová. Od potenciálu se ekonomika může odchýlit jak dolů (nejsou plně využity výrobní faktory, panuje vyšší než přirozená míra nezaměstnanosti a není dosaženo plné zaměstnanosti), tak i nahoru (výrobní faktory jsou přetíženy, skutečná míra nezaměstnanosti je nižší než přirozená míra nezaměstnanosti, panuje přezaměstnanost). Odchylování od potenciálního produktu koresponduje s pojmem hospodářský cyklus. Viz např. SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2.

² Teoreticky by přítom dostatečně nízké úrokové sazby měly vést mj. k oživení investic, zrychlení hospodářského růstu a návratu ekonomiky na svůj potenciál. Viz např. SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2.

³ TEULINGS, Coen a Richard BALDWIN. Introduction. TEULINGS, Coen a Richard BALDWIN, ed. *Secular Stagnation: Facts, Causes, and Cures* [online]. London: CEPR Press, 2014, p. 1-23 [cit. 2019-01-24]. ISBN 978-1-907142-77-2. Dostupné z: https://voxeu.org/system/files/epublication/Vox_secular_stagnation.pdf.

⁴ V této souvislosti připomeňme, že reálná úroková sazba (i_r) se vypočte jako rozdíl mezi nominální úrokovou sazbou (i_n) a mírou inflace (π), tedy $i_r = i_n - \pi$. Je-li tedy pro vyrovnání úspor a investic třeba negativní reálná úroková sazba např. $i_r = -4\%$, tak při mírné inflaci ($\pi = 2\%$) a nulové nominální úrokové sazbě, nelze dospět k rovnováze a dochází k převisu úspor nad investicemi. Viz např. SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2.

⁵ SUMMERS, Lawrence H. Reflections on the new 'Secular Stagnation hypothesis'. In: VOX, CEPR Policy Portal [online]. October 30, 2014 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://voxeu.org/article/larry-summers-secular-stagnation>.

zkušenosti od 90. let.⁶ Svou novou hypotézu sekulární stagnace Summers následně definuje jako možnost, že nelze naráz dosáhnout plně zaměstnanosti, uspokojivého růstu a finanční stability jednoduše prostřednictvím konvenční měnové politiky. Tuto hypotézu opírá o data, která dokládají trend dlouhodobého propadu světové reálné úrokové míry (od roku 1985) i pokles odhadu přirozené úrokové míry (full employment real interest rate – FERIR)⁷ od roku 1961. Tento vývoj vysvětluje jako důsledek klesající tendence soukromých ekonomických subjektů investovat a rostoucí tendence spořit.⁸ Možnost, že se ekonomika dostane na úroveň klesající FERIR, má však podle Summerse své meze jak kvůli nízké míře inflace, tak nulové spodní hranici nominálních úrokových sazeb.⁹ Záporné nominální úrokové sazby totiž mohou vést mj. k výběru depozit a jejich nahrazování hotovostí. Summers pak nastiňuje dvě situace, které mohou v důsledku výše popsanych vztahů nastat. V případě, že se nepodaří dosáhnout dostatečně nízké FERIR, tak zpomalení růstu (či pokles) produktu doprovázený deflací¹⁰ vede k růstu reálné úrokové míry (oproti požadované FERIR), čímž dochází k dalšímu propadu produktu, poklesu cen, růstu reálné úrokové míry a k opakování tohoto začarovaného kruhu.¹¹ Alternativní situací je podle Summerse dosažení dostatečně nízké reálné úrokové míry, avšak za cenu narušení finanční stability. Velmi nízké reálné i nominální úrokové míry dle něj vedou k nadměrnému riskování investorů a podporují jejich nezodpovědné půjčování tak jako ve Spojených státech v letech 2003-2007 před finanční krizí a Velkou recesí.

Proč vlastně ale podle Summerse můžeme sledovat dlouhodobě klesající světovou reálnou úrokovou míru a FERIR a s tím související převis úspor nad investicemi? Těmito důvody jsou podle autora: nižší populační a pravděpodobně i technologický růst, který snižuje poptávku po novém kapitálovém zboží, jímž jsou vybaveni pracovníci; nižší cena kapitálového zboží (související s prosazováním informačních technologií), která znamená, že si ho s danými úsporami lze nakoupit mnohem více; rostoucí příjmová nerovnost obyvatelstva, která vede k rostoucímu podílu na HDP bohatší části populace, jež však má menší sklon spotřebovávat a více spořit; rostoucí tendence akumulovat rezervy ze strany centrálních bank a vlád doprovázená konzervativními investičními strategiemi (mj. penzijních fondů či pojišťovacích společností), což způsobuje růst poptávky po bezpečných investičních aktivech (např. státních dluhopisech) a pokles jejich úrokové míry. Jaké tedy Summers navrhuje změny v hospodářské politice v reakci na svou hypotézu sekulární stagnace? Jako první zmiňuje zvýšení inflačního cíle centrálních bank (za účelem snížení reálné úrokové míry),¹² nebo využití nástrojů, jako je kvantitativní uvolňování, ke snížení rizikových či časových premií.¹³ To však neřeší hrozbu pro finanční stabilitu systému. Druhým (a preferovaným) řešením by podle něj bylo zvýšení veřejných investic, snížení bariér pro soukromé investice a opatření podporující podnikatelskou důvěru, stanovení závazku k udržování základní sociální ochrany tak, aby se zvýšila spotřeba, a prosazení opatření ke snížení příjmové nerovnosti tak, aby se příjmy redistribuovaly k těm, kteří mají větší sklon utrácet.

⁶ K Japonsku viz BENDA, Marek. Pět let od začátku „abnomiky“. In: *Finanční a ekonomické Informace: dokumentační bulletin MF*. Sv. 2018, č. 1, s. 5-8 [cit. 2019-01-24]. ISSN 1804-7262. Dostupné v Odborné knihovně MFČR nebo z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2018-c-01_2018-01_Financni-a-ekonomicke-informace-12018.pdf.

⁷ FERIR představuje odhad reálné úrokové míry, při níž by se ekonomika nacházela na svém potenciálu.

⁸ Při nastolení rovnovážné reálné úrokové míry by mělo dojít k vyrovnání investic a úspor. Pokud však dlouhodobě tendence investovat klesá a tendence spořit roste, pak je třeba čím dál tím nižší reálná úroková míra, aby došlo k jejich vyrovnání.

⁹ K nulové spodní hranici nominálních úrokových sazeb viz KOMRSKA, Martin. Téma měsíce: Nulová hranice úrokových sazeb. In: *Finanční a ekonomické Informace: dokumentační bulletin MF*. Sv. 2013, č. 9, s. 4-5 [cit. 2019-01-25]. ISSN 1804-7262. Dostupné v Odborné knihovně MFČR nebo z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2013-c-09_Dokumentacni-buletin-9-2013.pdf.

¹⁰ Čím jsou mzdy a ceny flexibilnější, tím je uvedený problém podle Summerse horší.

¹¹ Zde v podstatě Summers popisuje princip deflační spirály. Viz např. SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2.

¹² Viz poznámku 4.

¹³ Dlouhodobější či rizikovější cenné papíry jsou obvykle sjaty s vyšší úrokovou mírou než krátkodobé a bezrizikové cenné papíry – to odráží pojmy riziková a časová prémie. Viz např. URBÁNEK, Vladimír. Časová riziková prémie letos zřejmě dále poroste. In: *Kurzy.cz* [online]. 04.01.2017, 14:41 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/414492-casova-rizikova-premie-letos-zrejme-dale-poroste/>; Co je riziková prémie? In: *Peníze.cz* [online]. [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/slovník/rizikova-premie>.

Reakce na oživení teze o sekulární stagnaci

Summersovu novou hypotézu sekulární stagnace přivítal Paul Krugman v textu *Four observations on secular stagnation*.¹⁴ Ten ji interpretuje tak, že období, kdy ani nulové nominální úrokové sazby nevedou k nastolení plné zaměstnanosti, budou v budoucnu čím dál tím častější než v minulosti. Keynesiánská past likvidity¹⁵ se tak stává novým normálem. Krugman přitom potvrzuje trend klesajících reálných úrokových sazeb od 80. let a argumentuje, že již po recesích v letech 1990-1991 a ještě častěji po roce 2001 se debatovalo o pomalém oživení (v souvislosti s možnou pastí likvidity). Navíc bylo podle Krugmana oživení do roku 2007 poháněno rychlým růstem zadlužení amerických domácností (z 67 % HDP v roce 2001 na 94 % v roce 2007), jež do budoucna v udržitelné podobě nelze očekávat, což představuje významný negativní dopad na agregátní poptávku. Rovněž poukazuje na slabý růst či dokonce pokles produktivní populace zejména v eurozóně. Co se týče doporučení pro měnovou politiku, Krugman tvrdí, že centrální banky musí nejen nastavit inflační cíl, jehož dosažení ekonomické subjekty uvěří, ale i dostatečně vysoký, aby reálná úroková míra klesla na takovou úroveň, kdy ekonomika bude růst natolik, že i skutečná míra inflace bude odpovídat cíli a očekáváním. Ani nekonvenční měnová politika podle něj negarantuje vymanění se ze sekulární stagnace. Co se týče fiskální politiky, klade si Krugman otázku, zda existuje udržitelný způsob, jak může podporovat agregátní poptávku, pokud je negativní FERIR trvalým fenoménem. V každém případě podle Krugmana možnost, že jsme vstoupili do éry sekulární stagnace, vyžaduje zásadní přehodnocení úvah o makroekonomické politice.

Ekonomové Jonathan Haskel a Stian Westlake se ve svém článku *Productivity and secular stagnation in the intangible economy*¹⁶ věnují nástupu nehmotné ekonomiky jako důležitému faktoru stojícímu za sekulární stagnací a zpomalením růstu souhrnné produktivity výrobních faktorů (TFP).¹⁷ Na datech poukazují na skutečnost, že za posledních dvacet let v ekonomice USA a části EU výrazně vzrostla důležitost nehmotných investic oproti hmotným investicím.¹⁸ Dále argumentují, že celá řada nehmotných aktiv není započítána do HDP, což samo o sobě může mít vliv na jeho pomalejší růst,

¹⁴ KRUGMAN, Paul. Four observations on secular stagnation. TEULINGS, Coen a Richard BALDWIN, ed. *Secular Stagnation: Facts, Causes, and Cures* [online]. London: CEPR Press, 2014, p. 61-68 [cit. 2019-01-25]. ISBN 978-1-907142-77-2. Dostupné z: https://voxeu.org/system/files/epublication/Vox_secular_stagnation.pdf.

¹⁵ Důsledkem pasti likvidity je neúčinnost (konvenční) měnové politiky. I přes měnovou expanzi nedochází k dostatečnému snížení tržní úrokové míry. Viz např. SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2.

¹⁶ HASKEL, Jonathan; WESTLAKE, Stian. Productivity and secular stagnation in the intangible economy. In: *VOX, CEPR Policy Portal* [online]. May 31, 2018 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://voxeu.org/article/productivity-and-secular-stagnation-intangible-economy>.

¹⁷ TFP (total factor productivity) slouží k měření efektivnosti využití zdrojů zapojených do výroby. Růst TFP většinou plyne z technologických inovací a vylepšení. Viz např. Total factor productivity (TFP) In: *BusinessDictionary.com* [online]. [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <http://www.businessdictionary.com/definition/total-factor-productivity-FTP.html>; BENDA, Marek. Diskuse kolem nízkého růstu produktivity práce ve vyspělých ekonomikách. In: *Finanční a ekonomické Informace: dokumentační bulletin MF*. Sv. 2018, č. 8, s. 5-10 [cit. 2019-01-30]. ISSN 1804-7262. Dostupné v Odborné knihovně MFČR nebo z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2018-c-08_2018-08_Financni-a-ekonomicke-informace-82018.pdf.

¹⁸ Pro podobnou argumentaci viz také PEROTTI, Enrico. Financial Stagnation. In: *VOX, CEPR Policy Portal* [online]. December 18, 2018 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://voxeu.org/content/financial-stagnation>. Inspirován sekulární stagnací Enrico Perotti ve svém článku přichází s alternativním pojmem finanční stagnace. Dlouhotrvající povaha stagnace podle něj naznačuje její původ ze strany agregátní nabídky (dlouhodobé trendy), spíše než agregátní poptávky (cyklické výkyvy). Perotti vysvětluje převis úspor nad investicemi jako kombinaci technologicky opodstatněného poklesu poptávky firmem po úvěrech a neelastické nabídky úspor. Poukazuje přitom na klesající zadlužení produktivního sektoru (firem) reflektující klesající výdaje na investice i rostoucí zásoby hotovosti, zatímco zadlužení domácností a státu ve většině vyspělých zemí za posledních dvacet let roste. Podle Perottiho má přímý dopad na firemní poptávku po úvěrech technologická změna, jejíž součástí je preference schopnosti (lidského kapitálu) a nehmotného kapitálu. Firmy s rostoucí zásobou hotovosti a klesajícím vnějším financováním se samy stávají věřiteli veřejného sektoru a domácností. Nadměrné úspory doprovázené přílivem kapitálu z rozvíjejících se trhů jsou zároveň přesměrovány do financování existujících aktiv, zejména nemovitostí. Důsledkem toho dochází k růstu hodnoty dlouhodobých aktiv, k rostoucímu podílu hypoték na úvěrování bank či většímu zadlužení domácností. Z finanční stagnace vyplývá mj. méně efektivní měnová politika, protože úvěrování není vzácné a investice méně závisí na úrokové míře.

avšak nepovažují tento faktor za klíčový pro vysvětlení sekulární stagnace. Důležitější podle nich mohou být přelivy nehmotných aktiv mezi firmami. Firmy totiž těžko mohou použít hmotná aktiva jejich konkurentů, ale snadněji toho mohou dosáhnout u nehmotných aktiv. Přelivy mezi firmami tak mohou vyústit ve zpomalení investic do nehmotného kapitálu, zpomalení růstu souhrnné produktivity výrobních faktorů a tedy i HDP. Autoři také poukazují na rostoucí propast mezi malou skupinou vysoce produktivních technologických firem a velkou skupinou opozdilců s nízkými zisky a pomalým růstem. Naznačují zde souvislost s vlastnostmi nehmotných aktiv (přelivy, synergie, zvětšitelnost) a poskytují vysvětlení pro fenomén přetrvávajícího podinvestování ekonomiky bez ohledu na vysoké zisky vykazované technologickými giganty. Velká skupina firem (opozdilců) totiž nemá vysokou návratnost z nehmotných aktiv kvůli nemožnosti využít jejich komplementarity a příslušných vlastností (synergií, přelivů) a agregátní úroveň investic do nich tak zůstává nízká. Poslední argument těchto autorů se týká možnosti, že rostoucí část nehmotných investic (tzv. zero-sum) nepřispívá k růstu souhrnné produktivity výrobních faktorů, a tedy i HDP, protože jsou vynaloženy výhradně na ochranu zájmů technologických lídrů mj. ve formě lobbingu či právních sporů, které nejsou bezprostředně produktivní. Autoři uzavírají svůj článek hypotézou, že se možná nacházíme v přechodném období, kdy dochází k tvorbě nových norem v nehmotné ekonomice, nehmotná aktiva mají spornější povahu než aktiva hmotná a firmy mohou mít tendenci vynakládat své finanční prostředky na ochranu svých nároků, což přináší nízký růst souhrnné produktivity výrobních faktorů dnes, ale může přinést její zvýšení do budoucna. Vládám doporučují vytvoření nových institucí (pravidel), které nehmotné ekonomiky potřebují pro své fungování.

V kapitole *Secular stagnation: a review of the issues* ve výše citované knize¹⁹ Barry Eichengreen vyjadřuje především skepsi, že by sekulární stagnace měla být něčím nevyhnutelným. Nejprve odmítá některé názory předvídalí zpomalování tempa tvorby nových vynálezů či inovací a tvrdí, že i v minulosti můžeme zaznamenat období pomalého růstu produktivity, kdy se ekonomiky adaptovaly na nové technologie. Zároveň má Eichengreen své pochyby i ohledně Summersovy interpretace sekulární stagnace postavené na nedostatečné agregátní poptávce kvůli převisu úspor nad investicemi. V dnešní době podle něj hrají roli spíše než úspory v USA úspory globální, a ty se po dobu patnácti let před publikací této kapitoly držely na téměř neměnné úrovni vůči světovému HDP. Navíc lze předpokládat, že posun čínské ekonomiky směrem k větší spotřebě do budoucna povede k poklesu globální míry úspor. Naopak se Eichengreen přiklání k argumentu, že stagnující HDP a souhrnná produktivita výrobních faktorů jsou důsledkem selhání zemí jako USA investovat do infrastruktury, vzdělání a výcviku. Rovněž připouští tezi, že růst potenciálního produktu byl dlouhodobě snížen kvůli Velké recesi. Důvodem mohla být vysoká nezaměstnanost, která trvale dopadla na produktivní potenciál pracovní síly kvůli ztrátě dovedností a průběžného školení v zaměstnání. Eichengreen si však klade otázku, zda se jedná o trvalý či pouze dočasný fenomén. Kapitulu nakonec uzavírá tvrzením, že existují důvody, proč může být hospodářský růst v USA v příštích 10 až 20 letech na poměry 20. století zklamáním. Tento scénář však není nevyhnutelný – pokud k němu dojde, bude spíše důsledkem selhání zaměřit se mj. na infrastrukturu a vzdělávací potřeby země.

Zpochybnění vztahu úspor a investic jako hlavního tahouna klesající reálné úrokové sazby od 80. let nabízí ve svém článku *The 'real' illusion: How monetary factors matter in low-for-long rates*²⁰ ekonomové Claudio Borio,²¹ Piti Disyatat, Mikael Juselius a Phurichai Rungcharoenkitkul. Ti na datech z 19 zemí od roku 1870 ukazují, že nelze identifikovat systematický vztah mezi reálnými úrokovými sazbami a hospodářským růstem, produktivitou, demografickými proměnnými, rozdělením příjmů, relativní cenou kapitálu či mezním produktem kapitálu. Spíše než důsledkem vztahu mezi úsporami a investicemi, je podle nich reálná úroková míra zčásti ovlivněna režimy měnové politiky

¹⁹ EICHENGREEN, Barry. *Secular stagnation: a review of the issues*. TEULINGS, Coen a Richard BALDWIN, ed. *Secular Stagnation: Facts, Causes, and Cures* [online]. London: CEPR Press, 2014, p. 41-46 [cit. 2019-01-25]. ISBN 978-1-907142-77-2. Dostupné z: https://voxeu.org/system/files/epublication/Vox_secular_stagnation.pdf.

²⁰ BORIO, Claudio; DISYATAT, Piti; JUSELIUS, Mikael; RUNGCHAROENKITKUL, Phurichai. *The 'real' illusion: How monetary factors matter in low-for-long rates*. In: *VOX, CEPR Policy Portal* [online]. October 18, 2018 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://voxeu.org/article/real-illusion-how-monetary-factors-matter-low-long-rates>.

²¹ Viz též STERNBERG, Joseph C. *The weekend interview with Claudio Borio: why central bankers missed the crisis*. *Wall Street Journal, Eastern edition*. A.11 (November 17, 2018). Dostupné z databáze Proquest: <https://search.proquest.com/central/docview/2134162156/E44EE2B477F6462BPQ/1?accountid=45378>.

(mj. zlatý standard, brettonwoodský systém, cílování inflace), a to jak co se týče její výše, tak trendu vývoje. Jak lze tedy vysvětlit klesající reálné úrokové míry od 80. let? Autoři uvádějí tři faktory, mezi které patří: normalizace úrokových sazeb po zkrácení vysoké inflace ze 70. let, asymetrická reakce měnové politiky na finanční vývoj, která přispěla k nafouknutí finančních cyklů (v dobách finančního boomu byly úrokové sazby zvyšovány pouze nevýrazně, zatímco v dobách jeho splasknutí byly snižovány velmi razantně), a selhávající snahy dosáhnout inflačního cíle (v důsledku nabídkových faktorů jako mj. vliv globalizace), kdy dočasné efekty snížení sazeb vždy postupně vyprchaly, aniž by došlo ke zvýšení inflace. V závěru svého článku autoři zpochybňují platnost všeobecně přijímaného principu neutrality peněz²² a spolehlivosti přirozené úrokové míry (tj. FERIR) jako indikátoru pro realizaci měnové politiky.

Debatu mezi Lawrenceem Summersem a Josephem Stiglitzem *Debate: Stiglitz vs. Summers on secular stagnation*²³ ve formě několika na sebe reagujících článků přináší web Project Syndicate. Stiglitz v nepřímé narážce na Summerse argumentuje, že sekulární stagnace byla vymyšlena těmi, kteří zavinili nedostatečnou regulaci ekonomiky v předkrizovém období a podíleli se na jejím řízení za éry Baracka Obamy, aby vysvětlili své selhání při dosažení rychlého a robustního oživení. Neplatnost hypotézy o sekulární stagnaci byla podle něj odhalena díky nedávnému fiskálnímu stimulu, jenž popohnal růst ekonomiky USA až k 4 % a přinesl pokles nezaměstnanosti na osmnáctileté minimum, ačkoliv vůči Trumpově regresivnímu daňovému zákonu má Stiglitz výhrady. Toho přitom bylo dosaženo při rostoucích úrokových sazbách ze strany Fedu. Obamova administrativa podle něj udělala zásadní chybu v roce 2009, když nezrealizovala větší, dlouhodobější, lépe strukturovaný a flexibilnější fiskální stimul. Ačkoliv Stiglitz rovněž kritizuje rostoucí příjmovou nerovnost ve Spojených státech, vyjadřuje se k nerovnoměrnému technologickému pokroku či komentuje růstový fetišismus ignorující environmentální náklady, nespojuje tato témata s hypotézou sekulární stagnace, ale spíše s mnohdy neschopnou hospodářskou politikou amerických vlád. Stabilitu finančního sektoru podle něj lze nastolit lepší regulací. Summers debatu uzavírá konstatováním, že se se Stiglitzem v celé řadě dílčích aspektů (vliv příjmové nerovnosti, technologické transformace, regulace finančního sektoru) shodují, ačkoliv Stiglitz odmítá tezi o sekulární stagnaci.

Zajímavý příspěvek do diskuse o sekulární stagnaci přináší i Paul Schmelzing ve svém článku *The 'suprasecular' stagnation*.²⁴ Na rozdíl od většiny ostatních zastánců této teze, kteří poukazují na pokles reálné úrokové míry maximálně od 19. století, se snaží Schmelzing dokázat tento trend již na vývoji od 14. století. Používá přitom k tomu různé alternativní indikátory. Nejen, že podle něj globální reálná úroková míra vyspělých zemí od 14. století klesá, ale rovněž se k sobě přibližují reálné úrokové míry jednotlivých vyspělých zemí. Schmelzing svůj článek uzavírá konstatováním, že negativní úrokové míry pravděpodobně budou čím dál tím častějším fenoménem a stávají se novým normálem. Pokud podle něj nedojde k zásadnímu geopolitickému šoku či přírodní katastrofě, což by alespoň dočasně přineslo výraznou odchylku od trendu, stanou se pravděpodobně nekonvenční nástroje měnové politiky trvalejším rysem mezinárodního finančního systému.

Na identifikaci příznaků a možných řešení sekulární stagnace v eurozóně se v kapitole *Secular stagnation: a view from the Eurozone* výše citované knihy²⁵ zaměřují Juan F. Jimeno, Frank Smets a Jonathan Yiangou. Ti identifikují trendy, které svědčí o hrozbě sekulární stagnace pro eurozónu: demografický výhled a pokles tvorby hrubého fixního kapitálu (způsobený rostoucími náklady na kapitál kvůli přísnější finanční regulaci, nadměrným zadlužením bank i podniků žádajícím si dlouhodobý proces

²² Tzn., že množství peněz nemůže v dlouhém období ovlivnit reálné ekonomické veličiny. Viz např. SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2.

²³ STIGLITZ, Joseph E.; SUMMERS, Lawrence H. *Debate: Stiglitz vs. Summers on secular stagnation*. In: *Project Syndicate* [online]. 2018 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://www.project-syndicate.org/bigpicture/debate-stiglitz-and-summers-face-off-on-secular-stagnation?barrier=accesspaylog>.

²⁴ SCHMELZING, Paul. *The 'suprasecular' stagnation*. In: *VOX, CEPR Policy Portal* [online]. May 24, 2018 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://voxeu.org/article/suprasecular-stagnation>.

²⁵ JIMENO, Juan F., SMETS, Frank; YIANGOU, Jonathan. *Secular stagnation: a view from the Eurozone*. TEULINGS, Coen a Richard BALDWIN, ed. *Secular Stagnation: Facts, Causes, and Cures* [online]. London: CEPR Press, 2014, p. 153-164 [cit. 2019-01-25]. ISBN 978-1-907142-77-2. Dostupné z: https://voxeu.org/system/files/epublication/Vox_secular_stagnation.pdf.

snižování finanční páky, či nízkým a u některých zemí záporným růstem souhrnné produktivity výrobních faktorů). Ačkoliv vliv demografického vývoje (spočívající především ve výrazném nárůstu podílu populace nad 65 let vůči populaci mezi 20 a 64 lety) se stěží podaří zcela eliminovat, a to ani při nárůstu míry plodnosti, zvyšování věku odchodu do důchodu či vyšší imigraci, vyhlídky pro poptávku po investicích nemusejí být tak obtížně ovlivnitelné. Trio autorů vyzývá k restartování finančního sektoru doprovázenému dokončením jednotného kapitálového trhu a k zvýšení růstu produktivity na základě strukturálních reforem. V obou případech má podle nich eurozóna v porovnání s ostatními vyspělými ekonomikami rezervy, a může tak řešením těchto specifických problémů dospět k větší podpoře investic. Proces snižování zadlužení bankovního sektoru i firem by měl pomoci k poklesu nákladů na kapitál a k podpoře investic. Zároveň zmenšující se bankovní sektor dává prostor k rozvoji kapitálových trhů, jež by mj. díky své integraci mohly přispět ke stejnému cíli. Co se týče podpory produktivity realizací strukturálních reforem, autoři kladou důraz na horizontální flexibilitu (umožňující přemístění zdrojů v rámci odvětví i mezi nimi k firmám, které jsou schopny je využít nejproduktivněji) i zlepšení podnikatelského prostředí (mj. díky zjednodušení procedur při zakládání, expanzi i zanikání firem). Ačkoliv autoři uznávají, že se ve svých doporučeních příliš nevěnují agregátní poptávce, vycházejí z přesvědčení, že politiky na straně nabídky, které pomohou odvrátit sekulární stagnaci do budoucna, zároveň podporují současnou agregátní poptávku skrze růst investic.

Lze tezi o sekulární stagnaci stále brát vážně?

Pochybnosti ohledně platnosti teze o sekulární stagnaci vystávají hlavně v souvislosti s nedávným slušným ekonomickým růstem v jiné části světa, a to ve Spojených státech. Komentář Wall Street Journal *Thank you for tax reform*²⁶ ze začátku roku 2018 konstatuje, že teze o sekulární stagnaci měla špatný rok. WSJ argumentuje silným meziročním růstem HDP ve druhém a třetím čtvrtletí roku 2017 nad 3 %, slušným růstem spotřebních výdajů i nebytových investic. Za pomalým růstem investic v předcházejících letech přitom vidí dřívější obavy podnikatelů z Obamových nových daní a regulací. WSJ pak vítá schválení Trumpovy daňové reformy a cituje pochvalná slova od představitelů J.P. Morgan či Goldman Sachs. Ekonomický růst z roku 2017 podle komentáře ukazuje, že sekulární stagnace není nějakou osudovou záležitostí, ale důsledkem politiky Obamovy éry, kdy redistribuce příjmů měla přednost před růstem a výsledkem bylo pouze více nerovnosti a nižší růst. V podobném duchu se nese i další komentář WSJ *The return of 3% growth*²⁷ z poloviny roku 2018 obohacený o nová data. Investice rostou, a to nikoliv do nemovitostí či do zásob. Autoři textu věří, že při pokračování správné politiky může HDP i nadále vykazovat 3% růst, protože se investiční boom projeví v růstu produktivity, tvorbě pracovních míst, růstu mezd a zvýšení spotřebních výdajů. Dojde podle nich i k doplňování zásob a k rostoucí poptávce po nemovitostech. Autoři dále poukazují na pozitivní efekty růstu míry osobních úspor v důsledku zvyšujících se mezd a platů.

Nicméně i za současné dobré situace americké ekonomiky Summers potvrdil v komentáři *Reviving 'secular stagnation'*²⁸ argumenty ve prospěch své teze o sekulární stagnaci. Ta podle něj neznamená fatalistický pohled, že jsou ekonomiky vyspělého světa odsouzeny k permanentní stagnaci s vysokou nezaměstnaností. Spíše jde o představu, že soukromý sektor, pokud není stimulovaný mimořádnou měnovou a fiskální politikou a neudržitelným zvyšováním soukromého dluhu, je náchylný k pomalému růstu způsobenému nedostatečnou poptávkou. Summers poukazuje na odhad meziročního růstu HDP Kongresovým rozpočtovým úřadem (2,5 % v nejbližších třech letech s dočasným 3,3% růstem v roce 2018) a ptá se, co vše bylo nezbytné pro jeho dosažení. Ze strany fiskální politiky došlo ke zvýšení deficitu veřejných financí, jenž by se měl podle projekcí i nadále zvyšovat a vést k historicky nejrychlejšímu růstu poměru veřejného dluhu vůči HDP při vrcholu hospodářského cyklu v dobách míru. Co se týče měnové politiky, lze z dluhopisového trhu odvodit, že se reálné úrokové míry budou držet pod 1 % v nejbližších 30 letech. Ekonomika byla navíc podpořena průměrným

²⁶ Thank you for tax reform. *Wall Street Journal, Eastern edition*. A.12 (January 27, 2018). Dostupné z databáze Proquest: <https://search.proquest.com/central/docview/1991569249/765D25CE2894AB1PQ/1?accountid=45378>.

²⁷ The return of 3% growth. *Wall Street Journal, Eastern edition*. A.12 (July 28, 2018). Dostupné z databáze Proquest: <https://search.proquest.com/central/docview/2077338041/925B967A00F1418EPQ/1?accountid=45378>.

²⁸ SUMMERS, Lawrence H. Reviving 'secular stagnation'. *The Washington Post*. A.17 (May 8, 2018). Dostupné z databáze Proquest: <https://search.proquest.com/central/docview/2035551917/F3B45C26AC2E4092PQ/1?accountid=45378>.

meziročním růstem akciových trhů mezi lety 2013-2017 ve výši 16 %, přičemž došlo k růstu zadlužení soukromého sektoru vůči HDP. Pokud by dlouhodobé reálné úrokové sazby byly nad obvyklými 2 %, nenarůstal by deficit veřejného sektoru a nedošlo by k výraznému nárůstu bohatství některých Američanů díky abnormálnímu růstu akciových trhů, lze si podle Summery stěžít představit, že by vůbec ekonomika Spojených států rostla a že by se blížila svému 2% inflačnímu cíli. Co se týče japonské ekonomiky, ta je podle něj podpořena 250% dluhem veřejného sektoru vůči HDP a dlouhodobou úrokovou mírou pod -1 %. Ačkoliv Evropa v posledních letech snížila podíl svého veřejného zadlužení vůči HDP, stále přetrvává mimořádný stimul v podobě reálných úrokových sazeb pod -1 % a nárůstu zadlužení soukromého sektoru. Přitom Evropa i Japonsko stále bojují o naplnění svého inflačního cíle ve výši 2 %. Summers dochází k závěru, že v současnosti můžeme sledovat poměrně běžný hospodářský růst při mimořádné hospodářské politice a finančních podmínkách. O udržitelnosti takového vývoje pochybuje vzhledem ke kombinaci rostoucí příjmové nerovnosti, pomalého růstu produktivity i zásoby pracovní síly a zvyšující se konkurenci z rozvíjejících se trhů. Navíc lze podle něj pochybovat o udržitelnosti fiskální politiky zejména ve Spojených státech, přičemž měnová politika nízkých či záporných reálných úrokových sazeb pravděpodobně podporuje finanční rizika, nezdravé úvěrování a bubliny, což potenciálně vážně ohrožuje střednědobou finanční stabilitu.

Rovněž komentář *The Economist* **Free exchange: a savings account**²⁹ přináší argumenty podporující přetrvávající platnost principů Summersovy teze o sekulární stagnaci. Na jednu stranu lze ve Spojených státech zaznamenat velmi nízkou nezaměstnanost pod 4 % a postupné zvyšování nominální úrokové sazby ze strany Fedu. Na stranu druhou roste podíl soukromého i veřejného dluhu vůči HDP a guvernér Fedu Jerome Powell vyjadřuje pochybnost, zda je inflace i nadále nejlepší indikátor napjatého trhu práce a rostoucího tlaku na využití zdrojů, spíše než jiné indikátory z finančního trhu. *The Economist* navrhuje vysvětlení, že se ekonomika ve skutečnosti nenachází na svém potenciálu, a kdyby nebylo rostoucích akciových trhů a zvyšující se zadluženosti, růst by byl velmi slabý. I přes velmi nízkou nezaměstnanost zůstává participace na trhu práce stále pod svou předkrizovou úrovní a růst mezd je slabý. *The Economist* se tak domnívá, že by deficity veřejných rozpočtů mohly napomoci dlouhodobému řešení, kdyby finance byly nasměřovány k podpoře veřejných statků zvyšujících růst (jako je infrastruktura) a k chudším lidem. Podivná situace, ve které se ekonomika nacházela před krizí a která komplikovala oživení, podle tohoto komentáře i nadále přetrvává.

Souhrnný odborný text Anne Jaubertie a Linah Shimi **The debate on secular stagnation: a status report**³⁰ přináší přehledné shrnutí vývoje debaty o sekulární stagnaci. Ta se zpočátku zaměřovala na dlouhodobě slabou agregátní poptávku, avšak nyní již obsahuje i úvahy o slabém růstu potenciálního produktu (dlouhodobě agregátní nabídky) a s tím související produktivity a akumulace kapitálu. Spíše než aby se tyto dva přístupy vylučovaly, mohou se podle tohoto textu posilovat. Slabá poptávka se může odrazit na růstu potenciálního produktu skrze efekt hystereze – ztrátu lidského kapitálu kvůli přetrvávání dlouhodobé nezaměstnanosti. Na druhou stranu očekávání slabého růstu potenciálního produktu může omezovat již současnou agregátní poptávku. Geografický rozsah působení fenoménu sekulární stagnace je podle citovaného textu stále otevřen debatě, přičemž se akademická debata soustředí na mezinárodní transmisi (přenos) sekulární stagnace a doprovodná rizika měnových válek a globální ekonomické stagnace.³¹

Na závěr lze konstatovat, že ani zastánci nově oprášené hypotézy o sekulární stagnaci ji nepovažují za něco nevyhnutelného. Poukazují pouze na trendy (ať už se jedná např. o růst příjmové nerovnosti, demografický vývoj či zvyšování veřejného zadlužení), které mohou učinit udržení dříve obvyklého tempa růstu HDP zejména ve vyspělých zemích velmi obtížným. Často zaznívají výzvy k přehodnocení standardního uvažování o fiskální i měnové politice. Stále trvá úporná diskuse o každé z jednotlivých domnělých příčin sekulární stagnace. Debata o samotné pravděpodobnosti teze o sekulární stagnaci protíná pravolevou osu ekonomických východisek, kdy se keynesiánci i liberální ekonomové staví

²⁹ Free exchange: a savings account. *The Economist*. 428 (9108), 70 (September 8, 2018). Dostupné z databáze Proquest: <https://search.proquest.com/central/docview/2100784644/30156209732D4672PQ/1?accountid=45378>.

³⁰ JAUBERTIE, Anne; SHIMI, Linah. The debate on secular stagnation: a status report. In: *Tresor-Economics No. 182* [online]. October 11, 2016 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2016/10/11/tresor-economics-no-182-the-debate-on-secular-stagnation-a-status-report>.

³¹ Pro detailnější debatu o sekulární stagnaci v globálním měřítku viz s. 6-8 citovaného zdroje.

mezi její odpůrce i zastánce. Někteří tuto tezi považují jen za výmluvu pro domnělé selhání nejen Obamovy hospodářské politiky. Nelze však jednoznačně říci, že by současný hospodářský rozmach ve Spojených státech (a už vůbec ne v eurozóně či Japonsku) byl natolik přesvědčivý, aby debata o sekulární stagnaci nemohla i nadále pokračovat.

Daně

Gianluca Mazzoni

(Re)defining the balance between tax transparency and tax privacy in big data analytics

(Re)definování rovnováhy mezi daňovou transparentností a ochranou soukromí daňových plátců při analýze velkých dat

Bulletin for international taxation, Vol. 72, (2018) No. 11, p. 656-663

Tzv. velká data (big data) představují pro daňové úřady velkou příležitost - zejména vyspělé země se snaží neustále zefektivňovat správu daní. Navzdory stejnému objemu práce docházelo v minulosti k propouštění zaměstnanců daňových orgánů. Analýza velkých dat na jedné straně pomáhá při prověřování zákazníků (due diligence), prevenci daňových podvodů a chyb i při předvídání daňových povinností; na straně druhé však vyvolává obavy kvůli možnému narušení soukromí. Autor v článku zvažuje dopady sběru a využívání velkých dat v daňové oblasti, konkrétně zejména jejich vztah k ochraně soukromí plátců daně (mj. i v souvislosti s GDPR). Ukázány jsou také příklady dobré praxe. - Poznámky.

A tech-taxing tangle : digital taxation

Neshody ve zdanění technologických firem : digitální zdanění

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9121, p. 58

Již delší dobu je známo, že velké technologické firmy odvádějí v porovnání s jinými firmami v průměru méně na daních z příjmu. Tento problém má řešit iniciativa OECD/G20 proti erozi daňového základu a přesouvání zisků (BEPS). Iniciativa však postupuje pomalu, Evropská unie proto navrhla v březnu vlastní daň. Problémem ale je, že se vzhledem k nutnosti dosažení úplné shody mezi členskými státy EU nedaří najít nutný kompromis. Na počátku prosince 2018 byla odmítnuta již šestá verze tohoto opatření a některé členské státy již připravují národní verze digitální daně. Otázkou je, zda by se EU měla pouštět do návrhu vlastní daně, zda řešení agresivních daňových praktik technologických firem nenechat raději na OECD a pokud ano, kdy lze vůbec očekávat pokrok v jednáních. -- Ke starším návrhům EK také viz článek "The Scope of the Commission's Digital Tax Proposals" v čas. Bulletin for International Taxation č. 11/2018, s. 664-675.

Michal Lehuta

Ako upraviť daňový systém pre 21. storočie

Trend, Sv. 28, (2018) č. 50, s. 34-35

Přiblížení názorů přednesených na slovenské konferenci "Daňový a odvodový systém 21. storočia", která se konala na začátku prosince 2018 ve spolupráci se Zastoupením Evropské komise v Bratislavě. Slovenský daňový systém je hodnocen z hlediska daňové spravedlnosti, míry daňových úniků, výše nákladů na plnění daňových a informačních povinností vůči státu a daňového mixu. Jsou zmíněny směry, kterými by se mohly vydat změny daňového a odvodového systému s cílem přesunout daňovou zátěž do oblastí, které méně snižují hospodářský růst a motivují k vytváření přidané hodnoty.

Franziska Peters

Aus der digitalen Betriebsprüfung: Datenzugriff und Verfahrensdokumentation

Z digitálního podnikového auditu: dostupnost dat a dokumentace o nakládání s nimi

Der Betrieb, Jg. 71, (2018) Nr. 47, S. 2846-2851

Příspěvek podává výklad sporných částí daňového podnikového auditu v Německu, dochází-li ze strany kontrolorů finanční správy k vyhodnocování elektronických dat. Autorka se pomocí praktického příkladu pokouší zodpovědět otázky spojené s kompetencemi kontrolorů v oblasti nahlížení a vyhodnocování dat, závazností povinné dokumentace o nakládání s relevantními daty a podmínkami, za kterých může finanční správa odhlédnout od podnikem deklarovaného zisku a provést vlastní odhad. - Poznámky. -- Shrnutí článku na s. M10.

Boondocks and boondoggles : tax breaks**Místa, kde lišky dávají dobrou noc a zbytečné projekty : daňové úlevy**

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9118, p. 41

V USA byl představen speciální program "Opportunity Zones", v rámci něhož budou investořům, kteří investují své peníze v chudých a zemědělských oblastech země, přiznány daňové úlevy. Úspěšnost podobných programů však není na základě zkušeností z minulosti jednoznačná. Existují navíc určitá rizika, jako např. že nejsou vytipovány nejpotřebnější regiony a že řada identifikovaných regionů nepatří mezi místa, kam by investoři byli ochotni investovat. Největším problémem je ale obtížné hodnocení úspěšnosti programu a toho, zda nešlo pouze o "vyhozené peníze". -- K tématu viz i článek na s. 14-15 a FT č. 39942/2018 (19.11.2018), s. 7.

Fabiola Annacondia

Cross-border B2C digital services : a new way to collect VAT?**Přeshraniční digitální služby typu B2C : nový způsob výběru DPH?**

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 5, p. 177-178

Éra globalizace a rozmach služeb poskytovaných přes internet s sebou přináší i nové výzvy spojené s výběrem DPH. Od r. 2006 vydává OECD k výběru DPH u digitálních služeb typu B2C doporučení "International VAT/GST Guidelines". Doporučení směřují k tomu, aby byl při výběru DPH dodržen princip neutrality a aby byl u přeshraničních transakcí použit princip zdanění na základě místa spotřeby (destination principle). OECD nedoporučuje u uvedených transakcí mechanismus "reverse charge". Za nejefektivnější metodu, jak zajistit výběr DPH, považuje v popsáných případech zavedení povinnosti registrace k DPH za zjednodušených podmínek u poskytovatelů služeb-nerezidentů. Touto cestou se vydává např. EU i mnoho jiných států. Argentina zavedla v letošním roce zcela odlišný model: povinnost odvést DPH u digitálních služeb poskytovaných nerezidenty leží na zákazníkovi, přičemž za určitých podmínek mohou daň vybírat prostřednictvím srážky u zdroje zprostředkovatelé, jejichž seznam země pravidelně aktualizuje.

Václav Pikal

Daň silniční v roce 2018 : daňové přiznání a další informace

Daně a právo v praxi, Sv. 23, (2018) č. 12, s. 39-42

Přehledné seznámení s problematikou silniční daně a jejího správného stanovení za r. 2018 doplněné o bližší informace týkající se podávání daňového přiznání. Autor představuje osobu poplatníka silniční daně, předmět daně, základ daně a její sazbu, možné osvobození od daně a negativní vymezení předmětu daně. Dále informuje o podání daňového přiznání, placení daně a záloh a o registraci k dani silniční. V závěru vykládá některé situace z praxe, které bývají zdrojem nejasností. -- Viz také příspěvek v čas. FDÚB č. 4/2018, s. 55-58.

Eva Sedláková

Daň stanovená paušální částkou

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 20, (2019) č. 1, s. 17-20

Do 31.1.2019 mohou poplatníci daně z příjmů fyzických osob s příjmy ze samostatné výdělečné činnosti požádat příslušného správce daně o stanovení daně paušální částkou v souladu s § 7a zákona o daních z příjmů. Jde o jednoduchý institut, který podstatně snižuje administrativu spojenou se splněním daňové povinnosti. Autorka rozebírá podmínky, za nichž může být daň stanovena paušální částkou, náležitosti žádosti o stanovení, nezdanitelné částky a slevy na dani, výši daně stanovené paušální částkou i další zdanitelné příjmy poplatníka. Informuje také o možném počtu zdaňovacích období pro stanovení daně, možném zrušení rozhodnutí správce daně, evidenční povinnosti a splatnosti daně.

Ondřej Trubač

Daně a trest

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 11, s. 52-53

Bližší k problematice trestního práva daňového. Autor upozorňuje na značnou interdisciplinaritu této právní oblasti a na nutnost komplexního řešení kauz na pomezí trestního a daňového práva. Informuje o možném souběhu vyšetřování ze strany orgánů činných v trestním řízení i daňového řízení a věnuje se judikaturními pohledu na otázku zákazu dvojího postihu za neuhrazenou daň. Dále zvažuje uplatnění

zásady "neznalost zákona neomlouvá" i pohled na výši českého daňového penále. V závěru zdůrazňuje význam kvalitního compliance programu, který u daňového subjektu jasně nastaví interní pravidla tak, aby se předcházelo páchání trestné činnosti, a umožní popř. vyvinění právnické osoby z trestní odpovědnosti.

Zdeněk Morávek

Daňová ztráta u veřejně prospěšných poplatníků

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 14, (2019) č. 2, s. 59-62

Příspěvek se věnuje problematice možného uplatnění daňové ztráty jako položky odčitatelné od základu daně ve smyslu § 34 odst. 1 zákona o dani z příjmů u veřejně prospěšných poplatníků. Autor identifikuje základní principy a okolnosti, za kterých je možné uvažovat o uplatnění daňové ztráty u jednotlivých právních forem této specifické skupiny poplatníků (státní příspěvkové organizace, příspěvkové organizace zřizované ÚSC, spolky, nadace, obecně prospěšné společnosti, veřejné vysoké školy a výzkumné instituce, poskytovatelé zdravotních služeb).

Adrian Cloer, Nicole Niemeyer

Die rückwirkende Umsetzung der ATAD : eine nationale und unionale Folgenabschätzung

Retroaktivní transpozice směrnice ATAD : odhad následků na národní a unijní úrovni

Finanz-Rundschau, Jg. 100, (2018) Nr. 22, S. 1017-1029

Směrnice EU proti vyhýbání se daňovým povinnostem č. 2016/1164/EU (tzv. směrnice ATAD) měla být transponována do legislativy členských států ke konci r. 2018. Německo však tento termín nestihne, což bude mít pro stát podle autorů článku kvůli retroaktivnímu nabytí účinnosti své důsledky, a to nejen na úrovni unijního, ale také německého ústavního práva. - Poznámky.

Ondřej Lichnovský

Dokazování daňových trestných činů v trestním řízení

Trestněprávní revue, Sv. 17, (2018) č. 11-12, s. 253-257

Daňové trestné činy jsou z pohledu trestního procesu specifické v tom, že orgány činné v trestním řízení zpravidla již na počátku disponují závěry jiného orgánu veřejné moci - správce daně. Účelem článku je umožnit orgánům činným v trestním řízení správně interpretovat závěry daňových řízení, a pochopit tak v rovině dokazování zásadní rozdílnost mezi řízením daňovým a řízením trestním. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Doručování : judikatura

Daně a právo v praxi, Sv. 23, (2018) č. 11, s. 40-47

Komentované vybrané judikáty správních soudů s tématem doručování písemností v daňovém řízení. Autor nejdříve shrnuje již dříve publikované, starší judikáty a poté představuje a shrnuje nové rozsudky z let 2016-2018 týkající se data podání; podání službou PoštaOnline; nesprávného doručení a zrušení celého daňového řízení; zhojení nesprávného doručení opakovaným doručením zástupci a uplynutí lhůty; doručování substitučním zástupci.

Daniel Getmantsev

Electronic VAT administration system in Ukraine : comparative analysis with the European Union

Elektronický systém správy DPH na Ukrajině : srovnávací analýza s Evropskou unií

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 5, p. 179-184

Ukrajinský systém DPH funguje na podobných principech jako systém DPH v Evropské unii. V r. 2015 došlo na Ukrajině k zavedení plně elektronizovaného systému správy DPH. Součástí tohoto systému je mj. registr daňových dokladů či registr žádostí o vrácení daně. Autor popisuje nynější systém správy DPH na Ukrajině a následně srovnává některé jeho prvky se systémy zavedenými ve vybraných zemích EU (Španělsko, Německo, Francie). Zmíněny jsou také preventivní mechanismy proti podvodům na DPH, které jsou v elektronickém systému zabudovány. - Poznámky.

Guido Förster

Herausforderungen durch den internationalen Steuerwettbewerb

Výzvy plynoucí z mezinárodní daňové konkurence

Der Betrieb, Jg. 71, (2018) Nr. 45, S. M4-M5

Autor komentáře vyzývá německou spolkovou vládu ke snížení daňového zatížení právnických osob, především s ohledem na daňové reformy v ostatních vyspělých státech světa (v první řadě USA) a členských zemích Evropské unie. Německo by se mělo vydat přinejmenším podobnou cestou jako Francie, která do r. 2022 postupně redukuje průměrnou daňovou sazbu podnikových daní (tj. daně z příjmů právnických osob, živnostenské daně aj.) na 25 procent. Jinak podle autora hrozí, že země v dlouhodobějším časovém horizontu přestane být atraktivním místem pro firemní investice.

Elvire Tardivon-Lorizon and Amanda Z. Quenette

Indirect taxation of e-commerce : significant recent changes in the United States and the European Union

Nepřímé zdanění elektronického obchodování : výrazné nedávné změny ve Spojených státech a Evropské unii

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 6, p. 215-219

Jak Evropská unie, tak Spojené státy v nedávné době přikročily ke změně legislativy pro elektronické obchodování. Evropská unie přijala směrnici č. 2017/2455/EU, která upravuje povinnosti v oblasti daně z přidané hodnoty při poskytování služeb a prodeji zboží na dálku. Rozhodnutí Nejvyššího soudu USA v případě South Dakota v. Wayfair, Inc. změnilo závazný precedens, který státům USA bránil vybírat daň z obrátu od prodejců sídlících mimo území daného státu při prodeji rezidentům tohoto státu. Zatím nedošlo k implementaci pravidel, autorky však konstatují, že ačkoli jsou oba systémy (DPH v EU, daň z obrátu v USA) odlišné, nová legislativa se na obou územích snaží řešit stejný problém: jak zabránit ztrátě příjmů z nepřímých daní a zároveň nevytvářet zbytečné náklady malým a středním podnikům. - Poznámky.

Steeff Huibregtse, Sonia Catalina Muñoz Rodriguez, Belisa Severini and Alejandro Delgado Perea

Multinational enterprises, transfer pricing and value chain analysis in Latin America following the OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Initiative

Nadnárodní podniky, transferové ceny a analýza hodnotového řetězce v Latinské Americe v návaznosti na iniciativu OECD/G20 proti erozi daňového základu a přesouvání zisků

Bulletin for international taxation, Vol. 72, (2018) No. 11, p. 636-650

Autoři v článku analyzují, jak projekt OECD/G20 proti erozi daňového základu a přesouvání zisků (BEPS) ovlivnil úpravu převodních cen v zemích Latinské Ameriky. Konkrétně jsou v článku zahrnuty tyto země: Argentina, Brazílie, Chile, Kolumbie, Kostarika, Mexiko, Panama, Peru a Uruguay. Dále autoři uvádějí dopady projektu proti BEPS na podnikání nadnárodních subjektů působících v Latinské Americe. Z teoretického pohledu se autoři zabývají převodními cenami v souvislosti s hodnotovými řetězci. - Poznámky. -- Viz i návazný článek v č. 12/2018 na s. 718-731 ("Slicing the Pie in Latin America - A Pragmatic Approach to a Value Chain Analysis").

Carsten Höink

MwSt-Reformen: Nicht quick - aber nun zumindest fix!

Reformy DPH: ne zrovna svižné, ale nyní alespoň napevno ujednané!

Der Betrieb, Jg. 71, (2018) Nr. 44, S. M4-M5

Komentář ke kompromisní dohodě na balíčku reforem DPH (tzv. quick fixes), která byla dojednána na úrovni Rady ministrů financí Evropské unie (ECOFIN) dne 2.10.2018. Zástupci členských států EU se shodli na zavedení společných pravidel pro vnitrouijní řetězový obchod, dodávky přes konsignační sklady a doklady o vnitrouijních dodávkách, a to s účinností od 1.1.2020. Kromě toho dojde také k fakultativnímu zavedení snížených sazeb DPH u elektronických a tištěných publikací a ke spuštění systému přenesené daňové povinnosti (reverse charge), nejprve jako pilotního projektu pro státy nejvíce postižené daňovými úniky s trváním do 30.6.2022. Autor hodnotí plánované reformy kladně, neboť přinesou zřetelné zjednodušení systému DPH a zároveň posílí pozici daňového identifikačního čísla a kontrolních hlášení jako předpokladů pro daňové osvobození u vnitrouijních dodávek. Potenciálně problematická však ještě může být praktická implementace "quick fixes" v členských státech.

Václav Benda

Oprava základu daně a připravované změny

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 26, (2018) č. 4, s. 2-5

Autor nejprve stručně vysvětluje základní aktuálně platná pravidla pro stanovení základu daně dle zákona o dani z přidané hodnoty a navazující podmínky, za nichž se provádí oprava základu daně a výše daně (§ 42 zákona o DPH). Dále představuje nejvýznamnější navrhované změny oprav základu daně, které obsahuje novela zákona o DPH (je součástí daňového balíčku 2019). Vysvětluje obsah a účel nových či novelizovaných odstavců 2 až 6 § 42, věnuje se také sazbě daně a přepočítacímu kurzu.

Martin Děrgel

Osвобоzení bezúplatných příjmů fyzických osob

Daně a právo v praxi, Sv. 23, (2018) č. 11, s. 11-19

Autor nejprve identifikuje pojem bezúplatný příjem v daňovém právu a přehledně shrnuje bezúplatné příjmy osvobozené od daně z příjmů fyzických osob. Dále se podrobněji zabývá vybranými významnými bezúplatnými příjmy osvobozenými od daně podle § 4a ZDP (nabytí dědictví, dar reklamního předmětu, příjem na studium a léčení, majetkový prospěch z bezúročných zápůjčky). Následně uvádí některé bezúplatné příjmy zaměstnanců osvobozené podle § 6 ZDP (nepeněžní plnění pro volný čas, příspěvek na penzijní a životní pojištění, prospěch zaměstnance z bezúročných zápůjčky) i ostatní bezúplatné příjmy osvobozené podle § 10 ZDP (příjem od příbuzného, ostatní příjem do 15 tisíc). Problematika je ilustrována řadou praktických příkladů.

Bob Michel

Payments for the use of a footballer's image rights : a Belgian court's interesting endeavour at treaty qualification

Platby za užití fotbalistových práv na ochranu podoby : zajímavý pokus belgického soudu o výklad dohody o zamezení dvojího zdanění

Bulletin for international taxation, Vol. 72, (2018) No. 11, p. 628-635

Součástí odměn profesionálních sportovců jsou i výtěžky spojené s komerčním využitím práva na ochranu podoby (image rights). V článku je komentováno rozhodnutí belgického soudu v případě, ve kterém figuroval chorvatský fotbalový hráč působící v Belgii. Případ se týkal posouzení příjmů spojených s komerčním využitím práva na ochranu podoby tohoto sportovce-nerezidenta pro účely daně z příjmu v souvislosti s dohodou o zamezení dvojího zdanění uzavřenou mezi Belgií a Chorvatskem. - Poznámky.

Helena Machová

Sleva za umístění dítěte v roce 2018

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 26, (2018) č. 15, s. 10-14

Autorka přináší vysvětlení k aplikační praxi slevy na dani z příjmů fyzických osob za umístění dítěte (tzv. školkovné) podle § 35bb zákona o daních z příjmů. Na rozdíl od jiných slev není tato sleva stanovena přesnou částkou, nýbrž je rovna výdajům vynaloženým poplatníkem za umístění dítěte s maximálním limitem. Autorka rozebírá podmínky pro uplatnění slevy, charakterizuje, co se rozumí předškolním zařízením a kdo může být poskytovatelem služby péče o dítě. Problematiku ilustruje několika příklady z praxe.

Eva Sedláková

Solidární zvýšení daně a záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti v r. 2019

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 14, (2019) č. 2, s. 43-45

Od r. 2013 zákon o dani z příjmů zavedl pro poplatníky fyzické osoby s příjmy ze závislé činnosti a pro poplatníky s příjmy ze samostatné činnosti tzv. solidární zvýšení daně. Toto zvýšení činí 7 % z uvedených příjmů nad zákonem stanovený limit. Článek na praktických příkladech ukazuje výpočet daně a solidárního zvýšení daně. Rozebírá také specifické otázky uplatnění daňové ztráty, solidárního zvýšení daně u zálohy stanovené podle § 38ha i podání daňového priznání a ročního zúčtování záloh.

Anton Joseph

The effect of global intangible low-taxed income on US investment in Australia

Vliv celosvětově nízkého zdanění nehmotných příjmů na americké investice v Austrálii

Bulletin for international taxation, Vol. 72, (2018) No. 11, p. 651-655

V reakci na nadměrnou daňovou optimalizaci velkých firem vznikají různé iniciativy, jak těmto škodlivým aktivitám zabránit. Jedním z opatření je také americký zákon "Tax Cuts and Jobs Act" z r. 2017. Zákon mj. výrazně změnil problematiku ovládaných zahraničních společností (controlled foreign companies, CFCs). Autor v článku řeší, jak úprava legislativy ovlivňuje investice amerických firem v Austrálii. Konstatuje, že zákon znevýhodňuje americkým firmám zakládání provozoven v zahraničí. Nejvíce postíženy jsou farmaceutické firmy a instituce působící ve finančním sektoru. - Poznámky.

Luis María Romero Flor

The new Spanish Immediate Information Supply system

Nový španělský systém bezprostředního dodávání informací

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 6, p. 220-224

V r. 2017 byl ve Španělsku zaveden nový informační systém "bezprostředního dodávání informací" (Immediate Information Supply system), prostřednictvím kterého plátcí daně odesílají daňové správě elektronicky vybrané informace z daňových dokladů. Systém umožňuje daňové správě průběžně sledovat dodržování daňových povinností. V článku jsou popsána specifika systému: na koho se povinnost vztahuje, jaké informace jsou požadovány, jak celý proces probíhá, lhůty (kdy nejpozději je třeba informace dodat) a sankce při případném nedodržení povinnosti. - Poznámky.

Hans-Georg Berg, Michael Szymczak

Umsatzsteuerrechtliche Vergünstigungen für gemeinnützige Unternehmen - unionsrechtswidrige Beihilfen?

Zvýhodnění u DPH pro obecně prospěšné společnosti - veřejné podpory v rozporu s unijním právem?

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 67, (2018) Nr. 22, S. 853-864

Výklad dosahu práva Evropské unie v oblasti regulace veřejných podpor v daňové oblasti (zejména dle čl. 107 - 109 Smlouvy o fungování EU), který je v článku spojen s analýzou německé legislativy o úlevách na DPH pro obecně prospěšné společnosti. Autoři upozorňují na absenci preferenčního zacházení s obecně prospěšnými společnostmi v rámci unijních norem o veřejných podporách. Dojde-li tedy Evropská komise k závěru, že dané podpory nejsou slučitelné s výjimkami obsaženými v čl. 106 odst. 2 a čl. 107 odst. 2 a 3 SFEU, má právo od členského státu požadovat, aby poskytnuté veřejné podpory vymohl od dotčených subjektů zpět. Členské státy mají přitom povinnost vymáhat vrácení těchto podpor ještě před konečným rozhodnutím Komise, jinak mohou konkurenti podporovaného subjektu žádat soudní cestou jeho dodatečné zdanění. Na rozdíl od jiného plnění, například dotace, ale nemůže daňovou veřejnou podporu její příjemce odmítnout a zároveň vykonávat zvýhodněnou činnost. Touto rigiditou vedoucí k daňové neefektivnosti by se unijní právo mělo podle autorů článku zabývat. - Poznámky.

Fabiola Annacondia

VAT registration thresholds in Europe : (2018)

Registrační limity pro DPH v Evropě : (2018)

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 6, p. 239-242

Autorka v pravidelném každoročním příspěvku shrnuje výše obrátu v evropských zemích (členských i nečlenských v EU), při jejichž překročení se poplatník musí registrovat jako plátcé DPH. Limity jsou uvedeny v přehledné tabulce doplněné vysvětlivkami v poznámkách pod čarou. Jak autorka uvádí, některé členské země mají stanovena zvláštní pravidla, podle kterých se k DPH musí za určitých podmínek registrovat i podnik s obrátem pod stanovenou hranicí (jde např. o Belgii, Maltu a Francii). Dále autorka komentuje některá pravidla EU pro osvobození od daně. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Výběr z judikatury na téma "Věděl nebo vědět mohl"

Daně a právo v praxi, Sv. 23, (2018) č. 12, s. 43-52

Komentované vybrané judikáty správních soudů vztahující se k § 109 zákona o dani z přidané hodnoty a k přiznání nároku na odpočet DPH v případech, že obchodní partner (plátce) nepřiznal či neodvedl DPH na výstupu. Autor uvádí, že jádro sporů bývá obvykle v různých názorech na prokazování skutečnosti, zda z důvodu ručení příjemce zdanitelného plnění za daňovou povinnost poskytovatele mohl tento vědět nebo vědět měl, že dojde k nepřiznání, nezaplacení či zkrácení daně. Rozebírá rozsudky NSS týkající se přiměřené obezřetnosti a unesení důkazního břemene; řetězové obchodní transakce; nemožnosti požadovat po daňovém subjektu prověření celého obchodního řetězce; hotovostních plateb a nedostatečné dokumentace; prokázání uskutečnění zdanitelného plnění; podezřelého prodeje automobilu a podvodu na dani.

Jan Matějka

Výzva k podání dodatečného daňového tvrzení

Daně a právo v praxi, Sv. 23, (2018) č. 12, s. 36-38

Výzva správce daně k podání dodatečného daňového tvrzení je procesním institutem zakotveným v § 145 odst. 2 daňového řádu. Příspěvek se zabývá zejména podmínkami pro vydání výzvy, které vycházejí ze základního předpokladu, že vydání výzvy má přednost před zahájením daňové kontroly nebo před nařízením obnovy řízení. Autor rozebírá situace, kdy daňový subjekt podá dodatečné daňové tvrzení, kdy na doručenou výzvu vůbec nereaguje a případně když nesouhlasí s požadavky uloženými výzvou. Představuje také situace, při které správce daně místo výzvy zahájí daňovou kontrolu, nebo kdy není obsah výzvy v souladu s daňovým řádem a judikaturou. - Poznámky.

What about representation? : taxation

A co reprezentace? : zdanění

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9120, p. 53-54

Daň z příjmu fyzických osob se v Číně podílí na celkovém výběru daní pouze 8 %, což je v porovnání s průměrem OECD (24 %) poměrně málo. Nedodržování daňových povinností je čínskou vládou zatím tiše přehlíženo, chystají se ale změny. Plánuje se zvýšení hranice příjmu rozhodné pro výběr daně, čímž by povinnost platit daň z příjmu mělo méně lidí, zato by však dodržování této povinnosti bylo přísněji vymáháno. Čína je více než 20 let v rozpočtovém deficitu, v loňském roce výše deficitu navíc překročila vládou stanovený limit. Ekonomika zpomaluje, což znamená, že dluh bude v budoucnu obtížnější spravovat. Vláda proto pravděpodobně hledá nové zdroje příjmů do státního rozpočtu. Navrhované změny mohou mít i politické dopady. - Poznámka -- Název článku odkazuje na slogan "No taxation without representation" (Žádné zdanění bez reprezentace) z dob americké revoluce. Britské kolonie v Americe tehdy odmítaly placení některých daní kvůli tomu, že nebyly zastoupeny v britském parlamentu.

Lukáš Hrdlička, Petra Šmirusová

Zákaz zneužití práva v daňovém řádu : poznámky k budoucí aplikaci

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 26, (2018) č. 4, s. 37-42

Článek se věnuje klíčovým otázkám zakotvení zákazu zneužití práva v oblasti daní do daňového řádu, a to jako jedné ze základních zásad správy daní. Zaměřuje se zejména na praktickou stránku navrhované novely daňového řádu (sněmovní tisk č. 206) předložené jakou součástí daňového balíčku pro r. 2019. Autoři představují některé z budoucích možných výkladových a aplikačních přístupů k institutu zákazu zneužití práva v oblasti daní, rozebírají vztah nové a současné právní úpravy, pojem právní událost, vztah k DPH a aktuální judikatuře, otázku retroaktivity a postavení daňových subjektů. Uvádějí, že tímto návrhem je do českého právního řádu transponováno obecné pravidlo proti zneužívání daňového režimu (GAAR) upravené článkem č. 6 evropské směrnice ATAD. - Poznámky.

Martin Děrgel

Zdanění bezúplatných příjmů

Daně a právo v praxi, Sv. 23, (2018) č. 12, s. 2-9

Článek se zaměřuje na vývoj zdaňování bezúplatných příjmů v ČR daní z příjmů, tzn. v situaci, kdy není od této daně osvobozen. Postupně představuje režim zdanitelných bezúplatných příjmů zaměstnanců (darů od zaměstnavatele); zdanitelných bezúplatných příjmů OSVČ; zdanitelných bezúplatných "ostatních příjmů" fyzických osob. Charakterizuje také zdanitelné bezúplatné příjmy obchodních korporací (zejména v rámci spojených osob). Problematiku ilustruje několika praktickými příklady.

Daniela Beer

Zdanění virtuálních měn

Daně a právo v praxi, Sv. 23, (2018) č. 11, s. 28-31

Příspěvek k problematice právní definice, účtování a zdanění kryptoměn v České republice. Autorka argumentuje, proč nemůže být kryptoměna považována za peníze, a představuje sdělení ministerstva financí, na základě kterého je digitální měna účtována a vykazována jako zásoba "svého druhu". Poté rozebírá účetní pohled na kryptoměny (účetní hodnota, ocenění při prodeji, při úhradě pohledávky ve virtuální měně, při těžbě) a následně shrnuje problematiku daňového režimu operací s virtuální měnou z hlediska DPH a daně z příjmů. Autorka upozorňuje, že z pohledu zdanění je velmi problematická a sporná směna kryptoměn mezi sebou. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 23, (2018) č. 12

Zdanění bezúplatných příjmů (s. 2-9); Kdy je příjem z prodeje bytu osvobozen a kdy podléhá zdanění daní z příjmů (s. 10-15); Co nového přinesla novela § 6 odst. 4 zákona o daních z příjmů od 1.1.2018? (s. 16-20); Možnost souběžného poskytnutí stravného i stravenky (s. 21-22); Převod jmění na společníka - 2. část (s. 23-31); Podíly v obchodních korporacích (s. 33-35); Výzva k podání dodatečného daňového tvrzení (s. 36-38); Daň silniční v roce 2018: daňové přiznání a další informace (s. 39-42); Výběr z judikatury na téma "Věděl nebo vědět mohl" (s. 43-52); Aktuální judikatura - postup k odstranění pochybností, zpráva o daňové kontrole, penále a pomoc v doměřovacím řízení (s. 53).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 20, (2019) č. 2

Daňové přiznání k dani z příjmů FO (s. 6-7); Zdravotní pojištění na přelomu let 2018/2019 (s. 8-10); Hmotný majetek: pořízování, provozování a vyřazování (s. 17-21); Poplatníci daně z příjmů FO (s. 25-27); Úpravy základu daně (s. 28-30); Snížení nároku na odpočet daně při zrušení registrace plátce (s. 38-40); Vypořádání DPH na konci roku (s. 41-45); Kategorie účetních jednotek (s. 49-52); Jak postupovat v případě darování (s. 56-58); Silniční daň v případě použití soukromého vozidla zaměstnance (s. 63-64); Zvýšení náhrady mzdy i nemocenských dávek - nové redukční hranice (s. 75-77); Daňové podvody na DPH (s. 78-82).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK

Sv. 26, (2018) č. 15

Nezdanitelné náhrady za opotřebení majetku zaměstnanců (s. 3-10); Sleva za umístění dítěte v roce 2018 - školkovné (s. 10-14); Daňové odpisy při ukončení nebo přerušování podnikání a nájmu (s. 15-18); Uplatnění první snížené sazby daně u nové výstavby staveb pro sociální bydlení (s. 19-27); Daň silniční - daňové přiznání za rok 2018 (s. 27-32); Velká novela zákoníku práce - sněmovní tisk č. 903 (s. 32-36); Home office - práce z domova (s. 36-40); Stručný přehled změn v mzdové oblasti od 1.1.2019 (s. 40-44).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2018, č. 25-26

Příklady řešení odpočtu úroků dle § 15 odst. 3 a odst. 4 ZDP (s. 1-4); Změny v sociálním pojištění OSVČ 2019 (s. 5-8); Mikro účetní jednotka - účetní závěrka 2018 (s. 9-10); Stručný přehled: sazby sociálního zabezpečení od 1.1.2019 (s. 11); DPH a pořízení ojetého automobilu z Německa - dotazy a odpovědi (s. 14).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2019, č. 1**

Malá účetní jednotka - účetní závěrka 2018 (s. 1-3); Stručný přehled: minimální mzda, zaručená mzda 2019 (s. 3); Změny ve zdravotním pojištění k 1. lednu 2019 (s. 4-5); Cestovní náhrady ve svátek - dotazy a odpovědi (s. 5); Stručný přehled: sazby cestovních náhrad k 1.1.2019 (s. 6); Z jaké ceny vypočítat daň z nabytí nemovitých věcí - dotazy a odpovědi (s. 7).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH**Sv. 2018, č. 25-26**

Plátcem DPH bez ohledu na výši obrátu (s. 1-5); Jaké sankce v oblasti daní lze zmírnit a prominout? (s. 5-11); Nákup vozidla z EU - dotazy a odpovědi (s. 12).

Finanční, daňový a účetní bulletin**Sv. 26, (2018) č. 4**

Oprava základu daně a připravované změny (s. 2-5); Novelty zákona o daních z příjmů přijaté v roce 2018 - č. 92/2018 Sb. a 174/2018 Sb. (s. 6-7); Daňové příznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2018 (s. 8-13) a související příspěvek o tiskopisech na s. 14-25; Úvod do převodních cen (s. 26-30); Účetní závěrka podnikatelů - víte, jak na ni v roce 2018? (s. 31-36); Zákaz zneužití práva v daňovém řádu - poznámky k budoucí aplikaci (s. 37-42); Změny v sociálním pojištění OSVČ (s. 43-48); Daňové příznání k dani silniční za rok 2018 (s. 55-58).

Ekonomické vědy. Ekonomie

By Ric Colacito, Max Croce, Steven Ho, and Philip Howard

BKK the EZ way : international long-run growth news and capital flows**Kombinace modelu Backuse, Kehoa a Kydlanda s Epsteinovým a Zineho modelem : nové zprávy o dlouhodobém hospodářském růstu a mezinárodní kapitálové toky**

The American Economic Review, Vol. 108, (2018) No. 11, p. 3416-3449

Autoři v teoreticky zaměřeném článku zkoumají reakci investorů na nové zprávy o hospodářském růstu v krátkém a dlouhém období. Bylo zjištěno, že v případě pozitivních zpráv o hospodářském růstu v krátkém období dojde ke kapitálovému přílivu, v dlouhém období nastane naopak odliv. Příčinou je vztah mezi tzv. kanálem produktivity, který vyjadřuje, že by se zdroje měly přesouvat z nejméně produktivní země do země nejproduktivnější, a mezi tzv. kanálem sdílení rizika. Výsledný ekonomický model, který kombinuje dva starší modely (BKK model a EZ model), je v souladu se zjištěnými daty z praxe. - Poznámky.

Masayuki Kudamatsu

GIS for credible identification strategies in economics research**GIS pro důvěryhodné identifikační strategie v ekonomickém výzkumu**

CESifo Economic studies, Vol. 64, (2018) No. 2, p. 327-338

V článku je zkoumáno využití geografických informačních systémů (GIS) pro věrohodnou identifikaci kauzálních vztahů v ekonomickém výzkumu. Popsány jsou jednotlivé nástroje zpracování zeměpisných dat v GIS skrze perspektivu jejich využití (včetně dat ohledně počasí) jako zdrojů exogenních vlivů při odhadování dopadu různých faktorů. Mezi faktory zařazené do tohoto výzkumu patří nemoci, konkurence mezi školami, vhodnost půdy pro zemědělství, infrastruktura, elasticita nabídky nemovitostí, masmédiá, učení od přátel, obchod s otroky, přiměřenost sklízně plodin a drsnost povrchu. - Poznámky.

Ina Blind, Matz Dahlberg, Gustav Engström

Introduction to the special issue 'On the use of geo-coded data in economic research'**Úvod ke speciálnímu číslu "Ohledně využití geo-kódovaných dat v ekonomickém výzkumu"**

CESifo Economic studies, Vol. 64, (2018) No. 2, p. 123-126

Autoři uvádí čtenáře do problematiky využití geo-kódovaných dat (např. dat z mobilních telefonů či individuálních údajů v registrech ohledně místa pobytu a práce) v ekonomickém výzkumu. Stručně představují jednotlivé články tohoto speciálního čísla časopisu. Ekonomický výzkum může podle autorů být obohacen třemi způsoby. Detailní geo-kódovaná data mohou umožnit zodpovězení výzkumných otázek, které dosud nebylo možno řešit kvůli chybějícím datům, přesněji a důvěryhodněji zodpovědět staré výzkumné otázky a přispět k ekonometrickým a metodologickým vylepšením.

Martin Zeman

Kompozitivní metoda Friedricha Augusta von Hayeka

Scientia et Societas, Sv. 14, (2018) č. 3, s. 73-84

Představení kompozitivní metody F. A. von Hayeka, pomocí níž tento ekonom a filozof vědy formuluje svůj nesouhlas s metodologickým monismem a důrazně rozlišuje mezi metodami zkoumání v přírodních a společenských vědách. Hayek odmítá ve společenských vědách scientistický přístup s jeho objektivismem a zdůrazňuje, že posláním společenských věd je zkoumání nevědomých a nezamýšlených důsledků individuální lidské činnosti. V článku je tento přístup kladen do určitého kontrastu s teorií vědeckého poznání K. R. Poppera. - Poznámky.

Thomas Philippon, Francisco Roldán

On the optimal speed of sovereign deleveraging with precautionary savings

O optimální rychlosti oddlužování státu se zohledněním preventivních úspor

IMF Economic Review, Vol. 66, (2018) No. 2, p. 375-413

Autoři zkoumají vzájemně se vyrovnávající vliv mezi rizikem zadlužení státu a fiskálními úsporami na ekonomiku (agregátní poptávku) s heterogenními aktéry, kdy domácí střadatelé drží většinu státního dluhu. Negativní dopad úsporných opatření na růst HDP je zmírňován reakcí střadatelů. Zatímco střadatelé upřednostňují rychlejší snižování zadlužení státu, protože vede k poklesu rizika jeho krachu, dlužníci se více obávají dopadů na agregátní poptávku a preferují, aby většina snížení zadlužení státu proběhla až po skončení snižování finanční páky v soukromém sektoru. Čím větší mají střadatelé averzi k riziku, tím více se na agregátní poptávce podepíše růst rizika krachu státu při nedostatečné fiskální konsolidaci. Autoři dokonce docházejí k závěru, že v případě vysoké citlivosti výše rizika krachu na výši veřejného dluhu mohou mít úsporná opatření expanzivní dopady ve vztahu k agregátní poptávce. - Poznámky.

Lawrence H. Summers

Secular stagnation and macroeconomic policy

Sekulární stagnace a makroekonomická politika

IMF Economic Review, Vol. 66, (2018) No. 2, p. 226-250

Autor v příspěvku shrnuje úvahy, které ho vedly k oživení ideje sekulární stagnace, zabývá se teorií a argumentuje, že události posledních let potvrzují predikce vyplývající z této ideje a naopak popírají úvahy jejich kritiků. Usiluje o vyvrácení teoretických i empirických námitek vůči myšlence sekulární stagnace a tvrdí, že řadu běžně přijímaných předpokladů makroekonomické politiky je třeba přehodnotit. Měnová politika podle něj může mít dlouhodobé dopady na úroveň produktu, ale nikoliv na určení míry inflace. Zvýšení vládního zadlužení může přispět k finanční stabilitě.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Alfred Kelly ; rozhovor vedla Astrid Dörner

"Bargeld ist extrem teuer"

"Peněžní hotovost je extrémně drahá"

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 227 (23.11.2018), S. 64-65

Rozhovor s A. Kellym, předsedou představenstva americké společnosti Visa, která je největším světovým poskytovatelem elektronických platebních služeb. Tématem interview je nejen budoucnost peněžní hotovosti, ale také platebních karet, na jejichž vydávání se Visa zaměřuje. Pro Kellyho nepředstavuje nástup nových způsobů bezhotovostních plateb problém, neboť základním principem pro fungování služeb Visy je 16-místný unikátní kód a nikoliv jeho plastový nosič. V rozhovoru Kelly prozrazuje zájem své korporace proniknout do služeb spojených s tzv. internetem věcí. Za hlavního konkurenta zároveň označuje samotné bankovky a mince, jež jsou však spojeny se stále zjevnějšími náklady jak pro vlády národních států, tak pro banky i obchodníky. -- K perspektivám peněžní hotovosti a nástupu inovativních řešení v oblasti bezhotovostních plateb viz s. 58-63.

Tereza Němečková

Digitální revoluce v Africe: příklad trhu s mobilními penězi

Scientia et Societas, Sv. 14, (2018) č. 3, s. 3-15

Mobilní telefon představuje pro stále větší počet obyvatel Afriky důležitého prostředníka v přístupu k finančním službám a v integraci do reálné ekonomiky. Obzvláště dynamický růst v této oblasti zaznamenávají služby spojené s mobilními platbami a tzv. mobilními penězi, které mobilní operátoři zpravidla umožňují i směňovat za peněžní hotovost u autorizovaných agentů (často jen drobných obchodníků a živnostníků). Autorka shrnuje vývoj afrického trhu s mobilními penězi v letech 2007 až 2016, přičemž upozorňuje na skutečnost, že v některých afrických zemích převyšuje počet držitelů mobilních platebních účtů nad počtem majitelů bankovních kont. - Poznámky.

Anna Czapkiewicz, Paweł Jamer, Joanna Landmesser

Effects of macroeconomic indicators on the financial markets interrelations

Dopady makroekonomických indikátorů na vzájemné vztahy mezi finančními trhy

Finance a úvěr, Vol. 68, (2018) No. 3, p. 267-292

Autoři zkoumají roli makroekonomických indikátorů při dynamice vzájemných vztahů mezi finančními trhy. Zaměřují se na vliv míry nezaměstnanosti, CPI, dlouhodobé úrokové míry a průmyslové produkce na přechod mezi trhy zemí G6 (Francie, Německo, Spojeného království, Itálie, Španělska a Polska). Zjišťují, že míra nezaměstnanosti a dlouhodobá úroková míra jsou důležitými faktory pro vzájemné vztahy mezi polským finančním trhem a rozvinutými trhy Německa, Francie a Itálie. Dlouhodobá úroková míra se jeví být rovněž důležitá pro vzájemné vztahy mezi polským a britským trhem a mezi rozvinutými trhy. - Poznámky.

Alin-Marius Andrieș, Florentina Melnic, Simona Nistor

Effects of macroprudential policy on systemic risk and bank risk taking

Dopady makrobezpečnostní politiky na systémové riziko a přijímání rizika bankami

Finance a úvěr, Vol. 68, (2018) No. 3, p. 202-244

V článku je zhodnocena efektivnost makroprudenčních politik (obecných i zaměřených na trh s nemovitostmi) při kontrole systémové důležitosti bank a jejich podnětů pro přijímání rizika. Využita jsou přitom data z 95 evropských a severoamerických bank z období let 2008 až 2014. Empirická zjištění poukazují na skutečnost, že zprísňení všeobecných kapitálových požadavků, kapitálových polštářů specifických pro bankovní sektor, proticyklických kapitálových požadavků na trhu s nemovitostmi a kritéria podílu dluhové služby a čistého příjmu (DSTI) významně snižuje přispění bank k systémovému riziku a jejich individuální akceptaci rizika. Příčinný vztah mezi makrobezpečnostními politikami a riziky bank je ovlivňován řadou proměnných: velikost banky, podíl zahraničních bankovních aktiv, konkurence na bankovním trhu či nezávislost dohlížejícího orgánu. - Poznámky.

Alžběta Vejvodová

Evropský systém ochrany proti praní špinavých peněz má trhliny

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 11, s. 38-40

Nedávno odhalené případy na Maltě, v Lotyšsku, Estonsku a Dánsku ukazují, že přes evropské banky léta protékaly miliardy eur z trestné činnosti nebo od lidí, proti nimž směřují mezinárodní sankce, aniž by na to evropský obranný štít proti legalizaci výnosů z trestné činnosti zareagoval. EK v reakci na pochybení představila plán na posílení role Evropského orgánu pro bankovníctví, který by měl získat pravomoc nařídít národním analytickým agenturám a útvarům, aby podezřelé případy nejen vyšetřily, ale i přijaly náležitá opatření, např. v podobě sankcí, nebo případně zasáhnout vůči finančním institucím přímo. Příspěvek identifikuje problémy, se kterými se musí posílený evropský dozor vypořádat (např. rozdíly v nastavení kontrolního a analytického systému, oznamování podezřelých transakcí, subjektivní úsudek bankéřů, častý mezinárodní prvek transakcí), a upozorňuje také na požadované změny v regulaci AML, které vyplynuly z praxe.

Needed: a Powell doctrine : monetary policy**Je potřeba Povelova doktrína : měnová politika**

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9122, p. 16-17

V únoru 2018 se stal novým předsedou Rady guvernérů amerického Fedu Jerome Powell. Nyní je potřeba, aby Fed přišel s novou strategií, jak nastavit měnovou politiku. Fed v loňském roce několikrát zvýšil úrokové sazby a další zvyšování se ještě plánovalo, není ale zřejmé, zda je tento krok v současné době ještě moudrý. I samotný J. Powell vysílá rozporuplné signály. Americká ekonomika sice ještě další zvýšení sazeb zvládne, pokud ale bude Fed utahovat měnovou politiku stávajícím tempem, hrozí, že brzy udělá chybu, která se může vymstít. Jerome Powell by měl proto přijít s vlastní doktrínou a ne se pouze řídit kroky svých předchůdců, když se ekonomické podmínky mezitím změnily. -- Překlad článku do češtiny je dostupný na webu Patria.cz pod názvem "Povelova doktrína: Na stopě nové strategie Fedu pro rok 2019".

Ready, set, sort of : Brexit and finance (1)**Přípravení, více méně : brexit a finanční sektor (1)**

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9120, p. 67-68

Ačkoli podmínky odchodu Velké Británie z EU nejsou ještě zcela zřejmé, finanční sektor se na tzv. brexit pečlivě připravuje. Ve finančním sektoru pomáhá plánování budoucnosti po brexitu oproti jiným odvětvím i jeho velikost, regulace a obava z případné nemožnosti provádět transakce po 1. dubnu 2019. Instituce žádají o nové licence, popř. mění stávající; dochází k přesunům místa působení a k nabírání nových zaměstnanců. Přípravují se také regulační instituce. Problémem však je, že na rozdíl od jiných změn (např. směrnice MiFID 2) není zcela jasné, co od brexitu vlastně očekávat. -- K tématu viz i článek na s. 68.

Zbyněk Kalabis

Střípky z historie Bank of Canada, kanadské centrální banky

Bankovníctví, Sv. 26, (2018) č. 12, s. 56-57

Seznámení s historickým vývojem, současností a hlavními úkoly centrálního bankovníctví v Kanadě. Nejdříve k měnovému vývoji na kanadském území do r. 1817, k emitování pokladničních poukázek a prvních bankovek. Dále k zavedení jednotné měny (kanadského dolaru) v r. 1871 a k připojení ke zlatému standardu. Charakteristika specifického systému obchodních bank a jejich pobočkové sítě, dále vývoj za velké hospodářské krize ve 30. letech 20. století a následné zřízení centrální banky Bank of Canada v r. 1934. Krátce také ke členství centrální banky v mezinárodních institucích a ke zhotovování bankovek v současnosti.

Tall tales**Báchorky**

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9120, p. 72

Paul Volcker, bývalý předseda Federálního rezervního systému USA v letech 1979-1987, vydal novou knihu s názvem "Keeping At It". Volcker se proslavil svým nekompromisním bojem proti inflaci a jeho (jak z knihy vyplývá) intuitivní přístup k měnové politice je dodnes inspirativní pro mnohé ekonomy. Volcker stále vystupuje proti inflaci a kritizuje uvolněnou měnovou politiku. Otázkou je, zda jeho rétorika není v době nízké inflace již přežitá a zda by neměl být obdivován spíše pro svou zásadovost, než pro reakci na hospodářskou situaci, která se dávno změnila.

Céline Choulet

United States: will central bank reserves soon become insufficient? [elektronický zdroj]**Spojené státy: budou rezervy centrální banky brzy nedostatečné?**

Conjoncture, No. 9 (2018), p. 2-23

Kvantitativní uvolňování americkou centrální bankou vedlo k nebývalému růstu objemu rozvahy Fedu a výše bankovních rezerv. I přesto, že se objem bankovních rezerv od ukončení kvantitativního uvolňování v USA snížil, stále se (při porovnání s předkrizovými čísly) pohybuje na rekordní úrovni. Vystává však debata, jaká výše bankovních rezerv je vlastně žádoucí. Může se totiž stát, že i když je z pohledu měnové politiky objem rezerv nadměrný, stále nemusí dostačovat požadavkům na likviditu bank podle opatření Basel III, které tyto požadavky zpřísnilo. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/01/Conjoncture_9_2018.pdf

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 26, (2018) č. 12

Fintechsummit 2018 - cestou je spolupráce (s. 5); Kdo začne s IoT první, bude mít výhodu, předpovídá Lloyd's (s. 9); Nejistá budoucnost eurozóny (s. 10-13); ČNB patří mezi světové špičky. Taková pověst se nezískává snadno - rozhovor s viceguvernérem ČNB Vladimírem Tomšíkem (s. 14-19); Proč banky (ne)migrují své klíčové systémy do cloudu? (s. 26-27); Bigtechy: mají skutečně náskok? - studie World Retail Banking Report 2018 (s. 30-31); Ohrožený dluh obyvatel neklesá takovým tempem jako dříve (s. 34-35); Komunikace centrálních bank aneb doba temna je za námi (s. 36-38); Změny v daních a dotacích aneb co nového v regulaci? (s. 42); Jaké jsou slabiny ekonomiky Velké Británie? - makroekonomická analýza (s. 54-55); Střípky z historie Bank of Canada, kanadské centrální banky (s. 56-57).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Jamie Smyth

Betting on batteries**Sázka na baterie**

Financial Times, Vol. 2018, No. 39952 (30.11.2018), p. 8

V souvislosti s objevy ložisek lithia analytici banky UBS očekávají, že Austrálie předběhne Chile a stane se do r. 2020 globálním lídrem v těžbě tohoto vzácného kovu s využitím pro výrobu baterií do elektromobilů. Tento boom chce využít vláda Západní Austrálie k přilákání zahraničních investic s vyšší přidanou hodnotou, přičemž určitý úspěch již zaznamenaly, když pestrá paleta investorů z USA, Chile a Číny přislíbila realizaci investičních projektů na stavbu lithiových rafinérií v hodnotě tří miliard australských dolarů. Možné australské "lithiové štěstí" ale zpochybňuje například americká banka Morgan Stanley, která předpovídá pokračující pokles ceny lithia i kvůli rozšiřující se nízkonákladové těžbě v Chile. Další skeptické hlasy varují před opakováním vývoje, který se před několika lety stal na trhu se železnou rudou, když došlo k vyrovnání nabídky a poptávky a s tím související pokles cen znamenal konec pro plány řady společností. -- K trendům ve světové výrobě lithiových baterií viz další článek na téže straně.

Václav Rybáček

Česko-slovenské čtvrtstoletí makroekonomickým pohledem

Statistika & my, Sv. 8, (2018) č. 10, s. 18-19

Stručná komparativní analýza ekonomického vývoje České republiky a Slovenské republiky po jejich osamostatnění v lednu 1993 prostřednictvím dostupných řad klíčových makroekonomických údajů. Autor porovnává růst hrubého domácího produktu, vývoj ekonomické úrovně vůči EU, ukazatele zahraničního obchodu, inflaci, míru nezaměstnanosti a ekonomickou úroveň nejvyspělejších regionů ČR a SR. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy 25 let ČR a SR na s. 20-30.

Wolfgang Drechsler

Heruntergewirtschaftet : Südafrika**Prohospodařeno : Jihoafrická republika**

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 226 (22.11.2018), S. 10-11

Téměř čtvrtstoletí od ukončení apartheidu a nástupu Afrického národního kongresu (ANC) k moci dochází k citelnému zhoršení hospodářské situace Jihoafrické republiky. Tamní ministr financí varuje před rostoucím zadlužením, které by mohlo vést dokonce k žádosti o záchrannou intervenci u MMF. Poprvé od světové finanční krize v r. 2008 se ekonomika JAR také dostala do recese a státní podniky se potýkají s těžkostmi, na čemž měl mít podíl bývalý prezident J. Zuma, který se spolu se svým okolím údajně na účet těchto podniků obohacoval. Problémem je také rozšířená korupce a neúčinná hospodářská politika, jejímž původním cílem měla být integrace černošských podnikatelů a zaměstnanců do ekonomiky. Namísto potřebných stimulů však tento program s názvem "Black Economic Empowerment" vytvořil pro zaměstnavatele pouze dodatečné náklady, právní nejistotu a administrativní bariéry, které naopak pracovní místa likvidovaly. Nezaměstnaností je přitom postížena čtvrtina populace v produktivním věku a více než polovina mladých lidí do 24 let.

Marie Garcia, Malgorzata Nedjam

Institutions and development : insights from the Institutional Profiles Database (IPD)

[elektronický zdroj]

Instituce a rozvoj : poznatky z Databáze institucionálních profilů (IPD)

Tresor-economics, No. 221 (2018), p. 1-7

Tzv. Databáze institucionálních profilů (Institutional Profiles Database, IPD) byla vytvořena v r. 2001 a pokrývá 144 zemí světa, které se podílejí na světové ekonomice z 99,6 %. Databáze pomáhá zkoumat vztah mezi institucionální kvalitou a hospodářským rozvojem. Data z r. 2016 poukazují na klíčové charakteristiky, které jsou silně spjaty s úrovní rozvoje a které jsou zároveň v silné korelaci. Mezi tyto klíčové charakteristiky patří mj. fungování veřejné správy, tržní regulace a společenský dialog, či bezpečnost transakcí a smluv. Data také potvrzují předpoklad, že s rostoucí rozvinutostí se institucionální charakteristiky sblíží. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/01/Tresor_Economics_221_2018.pdf

James Shotter, Valerie Hopkins, Tony Barber

Investing in Central & Eastern Europe

Investování ve střední a východní Evropě

Financial Times, Vol. 2018, No. 39945 (22.11.2018), sep. sect. (4 p.)

Zvláštní příloha k hospodářskému a politickému vývoji v zemích středovýchodní a jihovýchodní Evropy. Hlavní příspěvek představuje multilaterální Iniciativu Trojmoří, jejímž cílem je mezivládní podpora infrastrukturálních projektů východního křídla zemí EU a Rakouska. Dále se jednotlivé články zabývají snahami maďarské vlády přilákat na území své země zahraniční automobilky s vyšší přidanou hodnotou a řešit problém nedostatku pracovních sil. Rovněž je diskutována problematika stagnujících soukromých investic v Polsku a přiblížena debata v České republice o případné stavbě nového jaderného bloku s ohledem na krátící se životnost reaktoru JE Dukovany. Pozornost je věnována také zhoršenému investičnímu prostředí u offshorových těžbařských projektů v Rumunsku a potížím balkánských států mimo EU eliminovat vzájemné zahraničněobchodní bariéry.

David Pilling, Neil Munshi, Laila Johnson-Salami, Emily Feng, Ayodeji Rotinwa, Andres Schipani, Aisha Salaudeen, Steve Johnson

Investing in Nigeria

Investování v Nigérii

Financial Times, Vol. 2018, No. 39944 (21.11.2018), sep. sect. (14 p.)

Zvláštní příloha k hospodářské a politické situaci v Nigérii, která je co do počtu obyvatel největším státem a významnou ekonomikou afrického kontinentu. Jednotlivé články a rozhovory s analytiky a místními politiky především bilancují první funkční období prezidenta Muhammada Buhářího z perspektivy dosaženého hospodářského růstu a bezpečnostní situace. Buháří hodlá v únoru 2019 obhajovat svůj mandát, určitá pozornost je proto věnována i programu a vyhlídkám jeho protikandidáta A. Abubakara. Dále se obsažené příspěvky zabývají výzvami spojenými s odpoutáním závislosti národní ekonomiky na těžbě ropy a energetickém sektoru a hodnotí čínské investice. Rovněž je přiblížena hospodářská situace ve vybraných svazových státech Nigérie. -- K hospodářské a bezpečnostní situaci v Nigérii viz také FT č. 39961/2018 (11.12.2018), s. 14.

Karolína Sukupová

Investují už všechny sektory

Statistika & my, Sv. 8, (2018) č. 10, s. 32-33

Statistický pohled na makroekonomický vývoj české ekonomiky ve 2. čtvrtletí r. 2018. Je zdůrazněno, že meziroční nárůst HDP ve sledovaném období dosáhl 2,4 %, což je nejméně od konce r. 2016, ekonomika však nadále mírně roste. Zmírnění dynamiky růstu bylo společné domácnostem i vládním institucím. Zdrojem růstu české ekonomiky zůstává nadále zahraniční obchod, i tam je patrné oslabení kladného vlivu bilance zahraničního obchodu. Rostou také výdaje na všechny druhy investic. Grafy znázorňují příspěvky jednotlivých složek k meziroční změně HDP a rozklad výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu podle investora a podle typu.

Jan Krejčí, Ivona Maršíková

Made in China 2025 : dohnat a předejnat

Scientia et Societas, Sv. 14, (2018) č. 3, s. 16-35

Článek na základě dostupné odborné literatury i veřejné diskuse analyzuje čínskou hospodářskopolitickou strategii "Made in China 2025". Autoři upozorňují na čínskou inspiraci německým programem na podporu vyšší produktivity a konkurenceschopnosti Industrie 4.0. Zároveň si ale všímají problematických stránek čínské ekonomiky, kde stále vládne těsné navázání podniků na státní struktury, netransparentní přerozdělování veřejných prostředků, klientelismus a současně často protichůdné zájmy jednotlivých pater státní moci. Efektivita investic v rámci celé iniciativy "Made in China 2025" se tak může ukázat jako relativně nízká. - Poznámky. -- Program čínské vlády na podporu zahraničních investic a obchodu, Nová hedvábná stezka (One Belt, One Road), je tématem článku v čísle na s. 36-57.

The lives of the parties

Životy stran

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9122, p. 71

Čínská ekonomika se v mnohém podobá bývalému Sovětskému svazu, ačkoli to na první pohled nemusí být patrné. I Sovětský svaz vykazoval v 50. a 60. letech výrazný hospodářský růst. Slavný ekonom Paul Saumelson dokonce tehdy předvídal, že v 90. letech předčí sovětské hospodářství ekonomiku Spojených států. Nedostatky sovětského modelu začaly být patrné v 70. letech. Některé prvky hospodářského rozvoje Číny (industrializace a související urbanizace) připomínají hospodářský rozvoj SSSR. Čína sice působí na světových trzích a čínské domácnosti se středními příjmy si mohou dovolit konzumovat stejné statky a služby, jako domácnosti na západě, zmíněné prvky kapitalismu však poněkud maskují stále existující značný vliv státu. Pouze přibližně polovinu průmyslové výroby vyprodukuje soukromé firmy a komunistická strana ovlivňuje např. i přístup k úvěrům. Dochází k poklesu produktivity, a to ze stejných příčin, jako kdysi v SSSR. Čína sice není aktuálně na pokraji kolapsu a její pozice je oproti SSSR v 80. letech lepší, zároveň je však zřejmé, že možnosti, jak podpořit produktivitu, jsou za stávajících podmínek omezené. Výrazným problémem je hromadění kapitálu v neefektivních oblastech ekonomiky kvůli zásahům vládnoucí politické strany.

The next capitalist revolution

Další kapitalistická revoluce

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9118, p. 11

V USA a Evropě přestává část veřejnosti důvěřovat kapitalismu. Problémem je rostoucí koncentrace trhu, např. v USA se od r. 1997 tržní koncentrace zvýšila ve dvou třetinách odvětví. Nejde přitom jen o velké technologické firmy (Google, Facebook) - i v dalších odvětvích lze identifikovat několik málo velkých firem, které odvětví dominují. Rostoucí tržní koncentrace pomáhá osvětlit i aktuální ekonomické "záhady", jako např. slabý růst produktivity. Posílení konkurenčního prostředí by mohlo pomoci obnovit důvěru veřejnosti v trhy. Nabízí se tři cesty, jak toho dosáhnout: využívat data a ochranu duševního vlastnictví k podpoře inovací, ne k posilování postavení oligopolů; odstraňovat bariéry vstupu do odvětví a přizpůsobit zákony na ochranu hospodářské soutěže 21. století. -- K tématu viz i speciální příloha "Trustbusting in the 21st century", která v čísle následuje po s. 12.

Norbert Häring

Wie gleich kann Europa werden? : Währungsunion

Jak rovna si může být Evropa? : měnová unie

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 223 (19.11.2018), S. 12

Podle ekonomů Vídeňského institutu pro mezinárodní hospodářská srovnávání (WIIW) nejsou přesvědčivé analýzy MMF a ECB, jež zpomalující hospodářskou konvergenci mezi tzv. severním a jižním křídlem Evropské měnové unie přičítají slabým institucím v jižních členských zemích. Podle WIIW je stav institucí spíše symptomem strukturálního problému měnové unie, kdy vysoké fixní výrobní náklady v zemích "centra" eurozóny vedou tamní firmy k rozšiřování svých produkčních kapacit a odbytíšť. Státy na geografické periferii EMU tomu mohou jen obtížně čelit, přičemž samotné národní strukturální reformy a rozpočtová disciplína jim příliš nepomáhají a jejich vyžadování jen zadělává na "toxické konflikty" v eurozóně. Řešením by podle WIIW měla naopak být společná evropská průmyslová politika, která by zmírnila polarizaci mezi jednotlivými členy měnové unie.

WIIW přitom podle článku není ve své pozici v odborné veřejnosti osamocený, ale zvláštní přístup v průmyslové politice vůči technologicky méně rozvinutým státům doporučuje také profesor ekonomie na Harvardské univerzitě Philippe Aghion či norský historik hospodářských dějin Erik Reinert.

Informatika. Počítače

Dana Heide

Berlin will die Standards setzen : KI - Der deutsche Weg

Berlín chce stanovit standardy : umělá inteligence - německá cesta

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 220 (14.11.2018), S. 4-5

K záměru německé spolkové vlády na vypracování strategie veřejné podpory umělé inteligence. Kabinet kancléřky Merkelové hodlá do r. 2025 investovat 3 miliardy eur do základního výzkumu i na podporu podnikového výzkumu. Od své strategie, jež má zahrnovat i vyšší podporu start-upů, si slibuje jak navýšení národního HDP (dle jedné z analýz lze hovořit o potenciálu téměř 32 miliard eur během pěti let), tak zvýšení role Evropy při stanovování standardů nových technologií. Spolkové kancléřství rovněž s jednotlivými ministerstvy diskutuje pozici k manifestu tvůrce World Wide Webu Tima Bernerse-Lee, který požaduje účinnější mezinárodní ochranu osobních údajů na internetu. -- Téma shrnuje článek na s. 1. -- Viz také komentář v HB č. 222/2018 (16.11.2018), s. 28 a HB č. 234/2018 (4.12.2018), s. 9; k tématu a akčnímu plánu Evropské komise na podporu umělé inteligence viz také HB č. 232/2018 (30.11.2018), s. 1, 6-7.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Petr Müller, Jana Martínková

Dohled v roce 2018

Clo-douane, Sv. 52, (2018) č. 12, s. 10-12

Autoři v článku bilancují činnost odborů dohledu Celní správy v r. 2018: vyjadřují se ke kontrolám v oblasti hazardních her i evidence tržeb (jejich počty, uskutečněné kontrolní akce), k nově pořízenému vybavení a systémům i k dalším tématům (např. kontrola zpoplatněných komunikací).

Till Hoppe, Sha Hua

EU geht gegen Chinas Seidenstraße vor : Exportsubventionen

EU vystupuje proti čínské hedvábné stezce : vývozní subvence

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 225 (21.11.2018), S. 10

Evropská komise poprvé uvalila antidumpingové clo na jednu z čínských firem, která se účastní zahraničněobchodního a investičního projektu čínské vlády Nová hedvábná stezka (One Belt, One Road) v Evropské unii. Jedná se o výrobce pneumatik CNRC, u něž Komise konstatuje existenci nedovolené podpory ze strany státního fondu Nové hedvábné stezky, která CNRC měla umožnit stát se v r. 2015 majoritním vlastníkem konkurenční italské firmy Pirelli. Podle článku celý případ ukazuje na malou ochotu EK brát z politických důvodů ohled na čínské zájmy v Evropě, jakož i na akceschopnost nové metodiky výpočtu antidumpingových cel.

Edwin Vermulst, Folkert Graafsma

EU safeguard law and practice : 1995-2018

Ochranářská politika a praxe v EU : 1995-2018

Global trade and customs journal, Vol. 13, (2018) No. 9, p. 355-375

Ochranářská opatření (safeguard measures) jsou opatření uvalovaná na dovoz ze třetích zemí s cílem ochránit domácí průmysl. Evropská unie používá tento nástroj pro jeho vlastnosti (např. nutnost kompenzovat dodavatele dotčené opatřením) pouze sporadicky. V praxi jsou zavedeny kvóty na dovoz určitého množství zboží bez dodatečných cel. V případě vyčerpání této kvóty se zboží do EU stále může dovážet, je však zatíženo dodatečným clem. Autoři v článku popisují dosavadní případy aplikace ochranářských opatření v EU a odkazují na související legislativu, především na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/478 o společných pravidlech dovozu a na pravidla WTO. - Poznámky.

Mohamed A. El-Erian

Geschrumpfte Flexibilität : der Brexit lehrt, dass die Globalisierung in die Krise geraten wird

Snížená flexibilita : brexit přináší poučení o tom, že se globalizace bude dostávat do krize

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 230 (28.11.2018), S. 56

Podle komentáře není relevantní otázka, zda se Velká Británie v souvislosti s brexitem dostane do ekonomických potíží, nýbrž kdy se tak stane. Ještě před vlastním termínem britského odchodu z EU v březnu 2019 lze totiž pozorovat klesající míru zahraničních investic a dynamiky národního hospodářství. Firmy a provozovny na území Spojeného království také po fázi vyčkávání začínají implementovat své nouzové plány zahrnující rušení investičních projektů a přesun pracovních míst do zahraničí. Britskou situaci autor považuje za ukázkový příklad důsledků možné fragmentace světového hospodářství, v němž se proces vzájemného ekonomického a politického propojování (globalizace) dostává do určité krize. Dojde-li k zastavení globalizace, budou muset státy aktivovat nákladné vlastní zajišťovací mechanismy pro své národní ekonomiky, vzroste počet mezinárodních daňových a regulačních arbitrází nebo hospodářská politika bude sloužit především národním bezpečnostním cílům.

Marjan Petreski

Has CEFTA increased members' mutual trade? : evidence with an enlarged set of plausibly exogenous instruments

Zvýšila CEFTA vzájemný obchod mezi svými členy? : důkazy s využitím rozšířené sady pravděpodobně exogenních nástrojů

Finance a úvěr, Vol. 68, (2018) No. 3, p. 293-316

Cílem článku je vyjádření dopadu Středoevropské zóny volného obchodu (ve svém současném složení) na vzájemný obchod mezi jejími členskými státy. Výsledky podle autorů potvrzují, že CEFTA sehrála pro své členy velkou a statisticky významnou roli. Členské státy díky ní zvýšily svůj obchod o 74 %. Dopad CEFTA na obchod mohl být dle autorů navíc podpořen vůlí vlád nastolit rovné podmínky pro překonání překážek a nedorozumění z 90. let za účelem kooperace a dřívějšího přiblížení ke standardům EU. Tyto závěry však mohou platit pouze tehdy, pokud lze prokázat, že příslušné nástroje byly exogenní vůči obchodu. - Poznámky.

Naděžda Rozehnalová

Interpretace smluvních ujednání a jednostranných prohlášení stran v prostředí mezinárodního obchodu

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 26, (2018) č. 3, s. 381-396

Autorka představuje Úmluvu OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (také Vídeňská úmluva) a zabývá se analýzou pravidel interpretace jednání stran obsažených v této úmluvě i uchopením některých zvláštních doložek či principů, kterými disponuje mezinárodní kontraktační praxe. Zaměřuje se také na problematiku včlenění obchodních podmínek do smlouvy z pohledu pravidel obsažených v úmluvě. - Poznámky.

Alexandra Goetz-Charlier

Is the WTO dispute settlement system a model for EU FTA investor-state disputes?

Je systém urovnávání sporů Světové obchodní organizace modelem pro řešení sporů vyplývajících ze smluv o volném obchodu mezi investorem a státem na úrovni EU?

Global trade and customs journal, Vol. 13, (2018) No. 9, p. 404-417

Evropská komise navrhla vytvořit stálý investiční soud, jehož předlohou by se měl stát mechanismus řešení sporů (dispute settlement system, DSS) Světové obchodní organizace. Podobné pokusy proběhly již v minulosti a i tento návrh se setkal uvnitř mezinárodní investiční komunity spíše s kritickými ohlasy. Autorka v článku uvádí argumenty, proč je i přesto mechanismus WTO vhodným modelem pro řešení investičních sporů na úrovni EU. - Poznámky. -- Tématu urovnávání sporů na úrovni WTO se dotýkají i články na s. 376-386 a s. 387-403.

Jan Karlas, Michal Parížek

Peer-reviewing in the World Trade Organization : the activity of states in the Trade Policy Review Mechanism

Vzájemné hodnocení ve Světové obchodní organizaci : aktivity států v mechanismu prověrky obchodní politiky (TPRM)

Politologický časopis = Czech Journal of Political Science, Vol. 25, (2018) No. 3, p. 227-249

Analýza aktivity členů Světové obchodní organizace (WTO) v tzv. mechanismu prověrky obchodní politiky (Trade Policy Review Mechanism, TPRM) v letech 2009 až 2014. Autoři dokládají, že nejčastěji TPRM iniciovaly ve sledovaném období USA a Evropská unie, ve větší míře však mechanismus začaly využívat i rozvíjející se státy jako Čína, Indie nebo Brazílie. Jako určující proměnné pro vyšší aktivitu v TPRM ale v článku nejsou uváděny pouze zájmy a velikost dané ekonomiky, ale také míra jejího zapojení do mezinárodních organizací. - Poznámky.

Deutsche Bundesbank

Zu den möglichen weltwirtschaftlichen Folgen des Handelskonflikts zwischen den USA und China = The potential global economic impact of the USA-China trade dispute

K možným následkům obchodního konfliktu mezi USA a Čínou pro světové hospodářství

Deutsche Bundesbank - Monatsbericht, Jg. 70, (2018) Nr. 11, S. 12-14

Deutsche Bundesbank - Monthly report, Vol. 70, (2018) No. 11, p. 11-13

Článek představuje analýzu dopadů zahraničněobchodního napětí mezi USA a Čínou jak na tyto ekonomiky, tak na globální ekonomiku. Autoři pro své propočty používají rozšířenou variantu modelu NiGEM a pracují s předpokladem zachování dosavadních restrikcí i rozšířením amerických dovozních cel na veškerý čínský export. Analýza dochází k závěru, že do konce r. 2018 schválená cla nepříznivě postihnou růst v USA a Číně a do r. 2023 by obě ekonomiky mohly přijít o zhruba 0,5 procenta HDP. V případě uvalení 25-procentních cel na veškeré čínské zboží by se pak ztráty obou zemí přiblížily 1 procentu HDP. Národohospodářské škody pro světovou ekonomiku včetně hospodářství eurozóny, Německa a Francie by v obou scénářích dalšího vývoje nepřesáhly řád desetin procenta HDP. - Poznámky -- Příspěvek je dostupný v německé a anglické jazykové verzi časopisu.

Podnik a podnikání

One eye open, one eye shut

V centru pozornosti a zároveň bez povšimnutí

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9122, p. 64

Internet rozšířil možnosti monitorování firem. Podniky jsou více konfrontovány svými zákazníky např. na sociálních sítích, aktivisté sledují mj. pracovní podmínky v továrnách v rozvojových zemích a znečišťování životního prostředí. U finančních výsledků ale dochází spíše k opačnému trendu. Kladení "nepříjemných otázek" a všímání si různých souvislostí ve finančních výkazech bývalo doménou investorů, jejich roli však postupně převzali analytici. Ti se mohou snadno dostat do střetu zájmů. Změny předpisů, jejichž cílem bylo zprůhlednění investičního výzkumu v Evropě, způsobily pokles výdajů na výzkum u investičních bank a některé menší podniky již nejsou analytiky vůbec monitorovány.

Jan Ruffner, Andrin Spescha

The impact of clustering on firm innovation

Dopad shlukování na firemní inovaci

CESifo Economic studies, Vol. 64, (2018) No. 2, p. 176-215

Autoři si v článku kladou otázku, zda geografický shluk firem je inovativnější a produktivnější než firmy působící v izolovanějších oblastech. Výsledky empirické analýzy švýcarských podniků ukazují, že vyšší koncentrace zaměstnanosti ve stejném odvětví do 500 metrů (lokalizace) je spjata s více inovacemi a vyšší produktivitou, avšak vyšší počet firem ze stejného odvětví (opět do 500 metrů) je spojen s méně inovacemi a nižší produktivitou. Rovněž vyšší koncentrace zaměstnanosti firem z různých odvětví (urbanizace) vede do 10 km k vyšší produktivitě, avšak nikoliv k více inovacím. Lze tak dospět k závěru, že aglomerační externality působící na větší vzdálenosti jako např. sdružování trhu práce fungují napříč odvětvími, zatímco více lokální přeliv znalostí je účinný zejména v rámci odvětví. - Poznámky.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Růst pojistného trhu ve 3. čtvrtletí pokračuje

Profi poradenství & finance, Sv. 6, (2018) č. 11, s. 34-35

Stručná charakteristika vývoje pojistného trhu v ČR od ledna do září r. 2018. Bližší pohled na výsledky obchodní produkce životního pojištění (s meziročním srovnáním) i na vývoj v segmentu neživotního pojištění. Je zdůrazněno, že neživotní pojištění, na rozdíl od situace v životním pojištění, významně posiluje a potvrzuje tempo růstu na hladině 6,3 %.

Zuzana Silberová

Směrnice IDD a její transpozice z hlediska dohledu pojišťoven

Pojistné rozpravy, Sv. 2018, č. 35, s. 5-10

Příspěvek se zaměřuje na problematiku odborné péče a ochrany klientů v oblasti pojišťovnictví pohledem dohledového orgánu, České národní banky. Autorka přibližuje aktuální vývoj regulace a dohledu nad činností pojišťoven v souvislosti s požadavky plynoucími z evropské směrnice o distribuci pojištění (Insurance Distribution Directive, IDD). Postupně rozebírá jednotlivé principy IDD a zákona o distribuci pojištění a zajištění (nejlepší zájem zákazníka, řízení rizika konfliktu zájmů, profesionalita distributora, zmírňování důsledků informační asymetrie, princip poctivého jednání aj.). Jako hlavní změny, které směrnice IDD přináší, zmiňuje regulaci dohledu nad produktem a jeho řízení ze strany tvůrce produktu, zvýšené nároky na profesionalitu osob podílejících se na vytváření produktu a jejich distribuci i povinnost upřednostnit zájmy zákazníka před vlastními zájmy tvůrce produktu nebo distributora. Uvádí, že dohledový orgán celkově vítá zpřehlednění dohledových kompetencí, systému sankcionování a také širší škálu nástrojů pro výkon dohledu, zejména v otázce přijímání nápravných opatření. Plný text dostupný z: <http://www.pojistnerozpravy.cz/archiv>

Peter Csernák

Štát si od januára zoberie osem percent z neživotných poistiek : daň z poistenia

Trend, Sv. 28, (2018) č. 48, s. 38-39

Shrnutí očekávaných důsledků zavedení zvláštní daně ve výši 8 % z pojistného na neživotní pojištění na Slovensku. Autor uvádí, na které druhy neživotního pojištění se nová daň vztahuje, a zvažuje, u kterých typů pojistek se dá očekávat zdražení (především havarijní pojištění). Zdůrazňuje, že uplatnění pojistné daně automaticky neznamená změnu ceny pojistného produktu pro klienta oproti předcházejícímu období. Nová daň je odváděna přímo do státního rozpočtu, není určena na účelové využití. Odhady ukazují, že při zachování cen pojistného by na dani z neživotního pojištění odvedly pojišťovny zhruba třetinu svého celoročního zisku.

Jaroslav Vostatek

Zaměstnanecké penzijní pojištění jako 2. pilíř penzijního systému

Pojistné rozpravy, Sv. 2018, č. 35, s. 98-121

Autor nejprve seznamuje se základním správním modelem zaměstnaneckých penzí a charakterizuje jednotlivé typy zaměstnaneckých penzí s využitím teorie sociálních modelů (welfare regimes). Charakterizuje neoliberální důchodové reformy. Dále postupně analyzuje úlohu a vývoj povinných, kvazi povinných, jemně povinných a dobrovolných systémů zaměstnaneckých penzí ve vybraných vyspělých státech (Švédsko, Velká Británie, Švýcarsko, Finsko, Austrálie, Nizozemsko, Nový Zéland, USA, Německo a Rakousko). Zjišťuje, že v řadě zemí jsou dnes zaměstnanecké penze úzce propojeny buď s veřejným penzijním pilířem, nebo naopak s pilířem osobních penzí. Mnoho přitom závisí na panujícím sociálním modelu a jeho modifikacích vyplývajících z politicko-ekonomické orientace vlád. Ultraliberální penzijní politika, která omezuje, či dokonce vylučuje zaměstnanecké penze, neuspěla v celé řadě zemí, přetrvala však u nás. Plný text dostupný z: <http://www.pojistnerozpravy.cz/archiv>

Karel Veselý

Životko: budou změny mírné, anebo razantní?

Profi poradenství & finance, Sv. 6, (2018) č. 10, s. 28-29

Rozhovor s Karlem Veselým, ředitelem poradenských služeb pro pojišťovnictví Deloitte, shrnuje názory na budoucí vývoj v oblasti životního pojištění, na přínosy nového zákona o distribuci pojištění

a zajištění i na dopady nové regulace na práci pojišťovacích zprostředkovatelů a nabízené pojistné produkty. -- Úvaha nad budoucností rezervotvorného a investičního životního pojištění viz Profi poradenství & finance č. 11/2018, s. 30-31.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Pojistný obzor : časopis českého pojišťovnictví

Sv. 95, (2018) č. 4

Revize motorové směrnice - rámcová pozice ČR k návrhu novely směrnice 2009/103/ES (s. 9-15); Revize motorové směrnice ve světle zprávy Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele (s. 16-17), článek v angličtině viz s. 53-54; ZDPZ: účinnější ochrana spotřebitele a cesta k vyšší kredibilitě sektoru - zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění (s. 18-22); Zpráva EIOPA o vývoji struktury trhu pojišťovacích zprostředkovatelů v EU (s. 23-27); Potenciál soukromého zdravotního pojištění v ČR (s. 31-33); Pojištění kybernetických rizik – od rizik k příležitostem (s. 34-36); Stávající situace a zastoupení IŽP v rámci životního pojištění - do r. 2017 (s. 38-41); Návod ke sjednání kybernetického pojištění - publikace IE s názvem Příprava na kybernetické pojištění (s. 42-43).

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Home economics

Ekonomie bydlení

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9119, p. 69

Reálné ceny nemovitostí ve Velké Británii se zvýšily od r. 1996 o 161 %. Často uváděnou příčinou tohoto vzestupu je nedostatek nabídky. Část ekonomů však uvádí, že i kdyby se v Británii postavilo o třetinu více domů, ceny by stejně vzrostly o 134 %. Vysoké ceny jsou totiž způsobeny také vnímáním nemovitostí jako finančních aktiv. -- K tématu viz i článek na s. 14-15.

Hypoteční a realitní trh: ve znamení růstu

Profi poradenství & finance, Sv. 6, (2018) č. 10, s. 12-13

Infografický přehled vývoje růstu cen nemovitostí a hypotečního trhu v ČR. Mapka dokumentuje meziroční nárůst v ceně nemovitostí v krajských městech, ten v některých městech dosahuje stále dvojciferných hodnot (Praha 10,73 %, Brno 10,18 %, České Budějovice 10,58 %, Olomouc 17,69 %, Zlín 15,88 %). Dále je připojeno meziroční porovnání (září 2017 - září 2018) sazeb, objemu a výše splátky u 1 milionu Kč na 20 let u poskytnutých hypoték. -- Aktuální stav na trhu hypoték, nemovitostí a nájemného zpracovávají též příspěvky na s. 14, s. 16-17 a s. 22-23.

Nemovitosti zdražují, ale do bubliny daleko

Profi poradenství & finance, Sv. 6, (2018) č. 11, s. 38-39

Stručný přehled dynamiky vývoje cen nemovitostí v ČR ve třetím čtvrtletí r. 2018 na základě údajů indexu sestaveného Hypoteční bankou (HB Index). Je zdůrazněno, že tempo růstu cen znatelně zpomalilo a je značně nerovnoměrné. Rostoucí ceny nemovitostí se promítají také do zvyšování nájemného. Důvodem stálého růstu cen nemovitostí je zejména převis poptávky a zájem o investiční byty. Očekává se další cenový růst (do 5 %) a to zejména v Praze. Samostatně je představen také cenový růst u rodinných domů a pozemků. -- Viz také informace o cenách nájmu na s. 40.

Safe as houses

Bezpečné jako domy

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9120, p. 39-40

Americký trh s nemovitostmi vykazuje známky zpomalení. Jelikož nepříznivý vývoj na trhu s nemovitostmi v USA obvykle předchází recesi, nabízí se otázka, čím je současná situace způsobena a zda existují důvody k obavám. Toto zpomalení je v současné době pravděpodobně dáno kombinací více faktorů, a to na straně poptávky i nabídky. Bezprostřední recese nejspíše nehrozí, i tak ale nelze brát situaci na trhu na lehkou váhu. Pro velkou část mladé generace je vlastní bydlení nedostupné kvůli vyšším cenám a dražším hypotékám, a pokud je nynější vývoj známkou klesající spotřebitelské důvěry, hrozí problémy. -- O situaci na hypotečním trhu viz článek na s. 69.

Michael Brächer

Schweizer Geisterstädte : Wohnungsmarkt

Švýcarská města duchů : bytový trh

Handelsblatt, Jg. 2018, Nr. 227 (23.11.2018), S. 48-49

Ve Švýcarsku roste počet nových neobývaných nemovitostí. V některých kantonech se přibližuje podíl prázdných domů a bytů až ke třem procentům celkové kapacity, počet udělených stavebních povolení přesto neklesá a ceny se v uplynulých dvaceti letech zvýšily o 80 procent. Stavební boom je zároveň nerovnoměrně rozložen a týká se především venkovských oblastí. V článku citovaní analytici i Švýcarská národní banka (SNB) považují tento trend za nebezpečný, neboť zvyšuje riziko vzniku investiční bubliny. Podle autora nese za situaci na trhu značný díl odpovědnosti uvolněná měnová politika v Evropě, jež vedla SNB kvůli obavě z tlaku na kurz franku ke snížení úrokových sazeb na -0,75 procenta. Rizikově se ale mají chovat i švýcarské penzijní fondy, které nepodléhají bankovnímu dozoru a rovněž výrazně investují do nemovitostí.

Merryn Somerset Webb

Will house prices ever rise again?

Budou ceny domů opět někdy růst?

Financial Times, Vol. 2018, No. 39941 (17.11.2018), sect. House & Home, p. 1, 14

Podle autorky článku je myslitelné, že současný prudký růst cen nemovitostí ve Velké Británii bude pouze historickou anomálií. Nasvědčoval by tomu alespoň pohled do nedávné i vzdálenější minulosti, jak jej představili analytici Deutsche Bank Research pod vedením Jima Reida ve své studii o dlouhodobém výnosu aktiv ze září 2018. Ceny domů a bytů ve Spojeném království trvale rostou podle této analýzy teprve od r. 1939, předtím spíše klesaly. V souvislosti s poválečným růstem britské i světové populace ale sílila i poptávka po bydlení, kterou ještě podpořil trend směrem k nižším úrokovým mírám po definitivním opuštění zlatého standardu ve světové ekonomice v r. 1971. Už i nepříliš vzdálená budoucnost ale může přinést výraznou změnu, když se generace poválečných "baby boomers" bude zbavovat svých nemovitostí, Spojené království přestane být tak otevřené migraci jako dosud či ztratí na atraktivitě, případně porostou úroky a skončí politická podpora vlastnického bydlení. - V článku jsou citovány závěry analýzy Deutsche Bank Research "Long-Term Asset Return Study: The history (and future) of inflation..." ze 17.9.2018 (autor: Jim Reid et al.).

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Mhenni Ben Yaala

Is higher wage growth on the horizon in Japan? [elektronický zdroj]

Je v Japonsku na obzoru vyšší růst mezd?

Tresor-economics, No. 220 (2018), p. 1-8

V důsledku hospodářské krize z r. 1997 došlo v Japonsku k poklesu průměrných mezd (vysoce zadlužené podniky začaly propouštět; vznikly nové hůře placené formy pracovních úvazků; japonská centrální banka neměla explicitně stanovený inflační cíl, vyjednávání o mzdách proto vycházela z inflace v předchozím období). Změna nastala až v r. 2012 s tzv. abenomikou (soubor ekonomických opatření premiéra Šinza Abeho). Ani růst mezd však nedokázal přiblížit inflaci cílové hodnotě. Vlivem různých faktorů (hospodářský cyklus, tlak na pracovním trhu, aj.) však nyní může dojít k výraznějšímu růstu mezd, který by podpořil i inflaci. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/01/Tresor_Economics_220_2018.pdf

Ladislav Jouza

Jak s dovolenou za rok 2018

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 20, (2019) č. 1, s. 66-70

V personální praxi se objevují na přelomu roků 2018-2019 jisté právní problémy v souvislosti s čerpáním dovolené zaměstnancem. Autor osvětluje různé otázky týkající se nástupu dovolené, délky dovolené, důvodů pro delší dovolenou, dodatkové dovolené a dovolené za kalendářní rok. Rozebírá také poskytování dovolené po částech, poměrnou dovolenou, krácení dovolené, vztah dovolené ke svátku, její hromadné čerpání i otázky otcovské dovolené. Problematika je dokreslena řadou příkladů.

Eva Dandová

Minimální mzda v roce 2019

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 14, (2019) č. 2, s. 6-8

Autorka nejprve informuje o právní úpravě minimální mzdy a o vývoji zavádění tohoto institutu v ČR. Charakterizuje funkce a význam minimální mzdy a posílení její důležitosti v souvislosti se vstupem ČR do EU. Dále představuje návrh novely zákoníku práce, jehož cílem je zakotvit přímo do zákona automatický mechanismus valorizace minimální mzdy. Deklarovaným účelem návrhu je přiblížení mzdové úrovně v ČR ke mzdám, kterými jsou odměňováni zaměstnanci ve vyspělejších evropských zemích. Při stanovování minimální mzdy se proto navrhuje vycházet ze zaznamenaného skutečného vývoje průměrné hrubé mzdy tak, aby minimální mzda činila přibližně 50 % její aktuální výše. Přibližuje také úpravu minimální mzdy s účinností od 1.1.2018 (ve výši základní sazby 12 200 Kč). -- O změnách účinných od r. 2019 viz Práce a mzda č. 1/2019, s. 22-25.

Karolína Súkupová

Mzdové náklady rostou v celé EU

Statistika & my, Sv. 8, (2018) č. 10, s. 16

Statistický pohled na dynamiku mzdových nákladů v Evropské unii ve 2. čtvrtletí r. 2018 (nárůst dosáhl v celé EU 2,6 %). Charakteristika jejich vývoje v různých sektorech ekonomiky a odlišností mezi starými a novými členskými státy. Česko je na šestém místě s nárůstem nákladů na pracovní sílu ve výši 9,3 %, nejvyššího růstu dosáhlo Rumunsko (15,6 %) následované Lotyšskem (11,7 %) a Maďarskem (10,2 %). Graf znázorňuje meziroční růst nominálních hodinových nákladů na pracovní sílu ve všech členských státech EU.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 66, (2018) č. 12

Výpočty pro náhradu mzdy při dočasné pracovní neschopnosti a karanténě v roce 2019 (s. 14-16); Parametry sociálního pojištění pro rok 2019 (s. 17-23); Diskriminace v pracovněprávních vztazích (s. 24-30); Plátcí pojistného a změna zdravotní pojišťovny (s. 34-36); Sekundární dopady porušení pracovněprávních předpisů do oblasti zaměstnanosti (s. 43-47); Dohoda o možnosti odvolání zaměstnance z vedoucího místa (a jeho vzdání se) (s. 50-52).

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 14, (2019) č. 2

Daňové příznání k dani z příjmů zaměstnanců za r. 2018 (s. 3-5); Minimální mzda v roce 2019 - 13 350 Kč (s. 6-8); Zaměstnávání cizinců (2.) (s. 12-14); Zaměstnávání osob se zdravotním postižením (s. 20-23); Rozvázání pracovního poměru - nejnovější judikatura (s. 34-38); Ukončení podnikání osoby samostatně výdělečně činné (s. 41-42); Solidární zvýšení daně a záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti v r. 2019 (s. 43-45); Dohody a zdravotní pojištění na přelomu let 2018/2019 (s. 46-49); Daňová ztráta u veřejně prospěšných poplatníků (s. 59-62); Mohou zaměstnanci ÚSC podnikat? (s. 63-66); Vyšší platy ve veřejných službách a státní správě (s. 67-71).

Právo

Lucie Jandová

Aktuální vývoj judikatury v oblasti pojištění a náhrady škody

Pojistné rozpravy, Sv. 2018, č. 35, s. 43-51

Článek přibližuje judikatorní výklad ustanovení nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. v oblasti odškodňování újem na zdraví, a to jak újem způsobených osobě, která byla škodou přímo dotčena, resp. dalších nemajetkových újem těchto osob, tak újem způsobených sekundárním obětím. Tyto oblasti doznaly přijetím nového občanského zákoníku mnoha změn, mj. i koncepčních. Jejich specifikem je, že řada rozhodnutí o odškodňování osob je činěna v rámci trestních řízení. Nově otevřeným tématem se stal vztah odškodnění bolesti a tzv. dalších nemajetkových újem i vztah

rozsudku trestního a dalšího řízení o nárocích na náhradu újmy. Nově je upravena také otázka dědění nároku na náhradu nemajetkové újmy. Plný text dostupný z: <http://www.pojistnerozpravy.cz/archiv>

Lukáš Králík

eJustice a totální zpřístupnění rozsudků

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 11, s. 60-64

Autor se věnuje problematice zveřejňování a zpřístupňování textů soudních rozhodnutí v ČR. Charakterizuje důvody pro elektronické publikování výsledků rozhodovací činnosti soudů i současný stav zákonných povinností v této oblasti. Popisuje fungování systému eJudikatura od r. 2003 do současnosti a poté představuje vládní strategii tzv. eJustice 2020. Tou vláda uložila ministerstvu spravedlnosti zajistit realizaci rozvoje elektronizace složek rezortu justice. Jedním z cílů elektronizace je podpora zajištění práva na soudní ochranu a spravedlivý proces, dále sjednocení zveřejňování soudního rozhodnutí a zvýšení jeho přehlednosti. Dále autor informuje o kritické zprávě o stavu zveřejňování a o závazku v Akčním plánu pro otevřené vládnutí zprovoznit do r. 2020 internetový přístup k textům rozhodnutí všech soudů nižších instancí. Poté porovnává situaci v oblasti kompletního zveřejňování soudních rozhodnutí na Slovensku, která by mohla být vzorem pro české prostředí. V závěru shrnuje hlavní přínosy elektronického zpřístupňování. - Poznámky.

Peter Mišúr

Evropský parlament schválil nařízení o volném pohybu neosobních údajů v EU

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 10, (2018) č. 11-12, s. 333-342

Evropský parlament přijal dne 4.10.2018 nový právní rámec, který umožní volný pohyb jiných než osobních údajů v EU. Nová pravidla by měla podpořit obchodní aktivity fyzických i právnických osob tím, že v rámci jednotného trhu EU ruší územní omezení pro uchování a zpracovávání dat s výjimkou osobních údajů (non-personal data). - Poznámky.

Peter Mišúr

Komise vydala doporučení v otázkách ochrany přeshraničních investic

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 10, (2018) č. 10, s. 292-304

Evropská komise dne 19.7.2018 vydala doporučení, jež mají pomoci investorům z EU dovolávat se u správních orgánů a soudů svých práv a členským státům chránit veřejný zájem v souladu s unijním právem. Článek probírá obecná východiska podpory a ochrany investic v EU, rozhodnutí ve věci Achmea a jeho důsledky, působnost sdělení Komise „Ochrana investic v rámci EU“, ochranu přeshraničních investic po dobu jejich životního cyklu, ochranu investorů proti neodůvodněným omezením a vymáhání práv investorů podle práva EU. - Poznámky.

O navrhovaných změnách zákona o oceňování

Právní rozhledy, Sv. 26, (2018) č. 22, s. II (aktualita)

Informace o připravované novele zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku. Jejím hlavním důvodem je rozšíření způsobů oceňování majetku o použití tržní hodnoty a zajištění souladu oblasti oceňování s aktuálním stavem právního řádu. Dále upřesňuje, jaké srovnatelné údaje lze využívat při tvorbě cenové mapy stavebních pozemků, a zabývá se i oceňování věcných břemen. Zákon upravuje způsoby oceňování majetku a služeb mimo oblast cen sjednávaných mezi prodávajícím a kupujícím, slouží především pro stanovení základu daně, ať již některé z daní majetkových, příjmových, DPH či poplatků. U některých daní pak cena zjištěná slouží rovněž jako kontrola, zda cena není sjednaná na spekulativně nízké úrovni.

Radim Polčák

Od odpovědnost umělé inteligence a informační útvarů bez právní osobnosti

Bulletin advokacie, Sv. 2018, č. 11, s. 23-30

Autonomní technologie se prosazují do různých oblastí průmyslu, do spotřebitelských produktů i do nejrůznějších služeb včetně práva. Základní vlastností autonomních systémů, s nímž se právo musí vypořádat, je částečná, nebo dokonce absolutní nezávislost jejich fungování a vývoje na lidské vůli. Článek je zaměřen na dvě právní otázky, které s vývojem a nasazením autonomních technologií bezprostředně souvisejí, a to na problematiku odpovědnosti, a dále pak na restriktivní práva k datům tvořícím „potravu“ autonomních systémů. - Poznámky.

Thomas Rechberger

Právní osobnosti a odpovědnost autonomních systémů. Díl II.

Právní rádce, Sv. 26, (2018) č. 11, s. 66-69

Druhý díl příspěvku věnovaného průmyslu 4.0 v kontextu problematiky odpovědnosti inteligentních robotů z pohledu současného českého práva. Autor charakterizuje právní odpovědnost dle českého občanského zákoníku a podrobněji se věnuje otázkám odpovědnosti za porušení zákona a odpovědnosti za porušení smluvní povinnosti. Uvádí, že právní úprava deliktů ani smluvní odpovědnosti neposkytuje dostatečné základy pro odpovědnost umělé inteligence a inteligentních robotů. Poté představuje speciální skutkové podstaty zakládající objektivní odpovědnost škůdce na základě nebezpečnosti určitého provozu a zvažuje možnosti jejich aplikovatelnosti na škodu způsobenou inteligentními roboty nebo jejich provozovateli. - Poznámky.

Eduard Bruna

Problematické aspekty úplatkářských trestných činů. (2. část), Obecný zájem

Bulletin advokacie, Sv. 2018, č. 12, s. 35-37

Druhá část článku o nejdůležitějších aspektech úplatkářských trestných činů. Autor tentokrát rozebírá pojem obecný zájem, který není nikde v právním řádu definován. Jeho přesné vymezení je však nezbytné, neboť jde o klíčový pojem u úplatkářských trestných činů. Obecný zájem v judikatuře trestních soudů, obecný zájem v trestněprávní nauce a z hlediska ústavnosti, neurčitost pojmu obecný zájem a jeho restriktivní interpretace. - Poznámky. -- 1. část článku viz Bulletin advokacie č. 10/2018, s. 42-45.

Fabiola Annacondia

The Court of Justice of the European Union - recently decided and pending cases

Soudní dvůr Evropské unie - nedávné rozsudky a projednávané případy

International VAT monitor, Vol. 29, (2018) No. 5, p. 201-207

V článku je podán přehled rozsudků Soudního dvora Evropské unie a posudků generálních advokátů týkajících se daně z přidané hodnoty za uplynulých 12 měsíců. Dále jsou uvedeny seznamy projednávaných případů k 31.8.2018 a případů, které byly v průběhu uvedeného období vyňaty z rejstříku. - Poznámky.

Barbora Ronovská

Trestní odpovědnost právnických osob a kyberkriminalita

Trestní právo, Sv. 22., (2018) č. 4, s. 17-24

Příspěvek se zabývá trestní odpovědností právnických osob se zaměřením na páchaní trestných činů v kyberprostoru. Autorka představuje kyberkriminalitu a zohlednění požadavků mezinárodních smluv a evropských právních předpisů na kriminalizaci jednání právnických osob ve zkoumané oblasti v českém právním řádu. Upozorňuje na novelizaci zákona o trestní odpovědnosti právnických osob provedenou zákonem č. 183/2016 Sb. a na evropskou směrnici č. 2013/40/EU upravující počítačové trestné činy. Následně charakterizuje a rozebírá jednotlivé typy kriminálních jednání spáchaných v kyberprostoru, za které mohou být odpovědní právnické osoby ve spojení s § 7 zákona č. 418/2011 Sb. a zvláštní části trestního zákoníku. Vykládá také vyvození trestní odpovědnosti právnických osob, přičitatelnost jednání fyzických osob i opatření pro vyhnutí se trestní odpovědnosti. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Gabe Jacob de Bondt, Stanimira Vasileva Kosekova

Euro area growth signals from industrial production : warnings from a comparison of gross value added and production

Růstové signály z průmyslové výroby v eurozóně : varování plynoucí ze srovnávání hrubé přidané hodnoty a výroby

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 238, (2018) No. 6, p. 477-500

Článek srovnává data o objemu průmyslové výroby a hrubé přidané hodnoty v eurozóně. Autoři konstatují, že signály pro růst reálného HDP plynoucí z růstu průmyslové výroby mohou být zavádějící, neboť raná čísla o růstu průmyslu se zcela nekryjí s růstem přidané hodnoty industriální

produkce. Údaje o růstu průmyslu jsou přitom pro analytiku a tvůrce veřejných politik důležitým vodítkem při odhadu růstu reálného HDP v reálném čase (tzv. nowcasting). Coby vysvětlující proměnné této difference autoři uvádějí faktory cen, sezónnosti a datového pokrytí, jejichž relativní váha se mění v čase. Řešení, které by vedlo k eliminaci zmíněného rozdílu, by ale mohla přinést harmonizace národních účtů, krátkodobých statistik a sezónního očišťování dat v praxi statistických úřadů zemí eurozóny. - Poznámky.

Účetnictví

Thomas Humblot

The impacts of IFRS 9 first-time adoption on southern European banks [elektronický zdroj]

Dopady přijetí standardu IFRS 9 na jihoevropské banky

Conjoncture, No. 8 (2018), p. 2-11

Standard IFRS 9 "Finanční nástroje" nahradil starší standard IAS 39. Nový standard se aplikuje na finanční období začínající 1. lednem 2018 či později. IFRS 9 zavádí tzv. impairment model (model snižování hodnoty finančních aktiv), který je založen na tzv. očekávaných úvěrových ztrátách (expected credit losses). Banky musí v důsledku toho zohledňovat daleko větší množství informací než v minulosti. Autor v článku popisuje změny, které přechod z IAS 39 na IFRS 9 vyvolává, a dále zjišťuje, jak se tento přechod promítá do nákladů bank v jihoevropských státech (Španělsko, Itálie, Portugalsko). - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/01/Conjoncture_8_2018.pdf

Zdeněk Morávek

Účetní závěrka příspěvkových organizací

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 14, (2019) č. 1, s. 62-64

Článek se zaměřuje na pravidla sestavování účetní závěrky pro příspěvkové organizace v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb. Autor uvádí, že příspěvkové organizace sestavují účetní závěrku v plném rozsahu a že se na ně nevztahuje povinnost ověření účetní závěrky auditorem. Rozebírá řádnou účetní závěrku, mimořádnou účetní závěrku, závazný vzor rozvahy (příl. č. 1 prováděcí vyhlášky), závazný vzor výkazu zisku a ztráty (příl. č. 2), přehled o peněžních tocích, přehled o změnách vlastního kapitálu i podrobný obsah přílohy účetní závěrky. Zmiňuje také technickou vyhlášku o účetních záznamech, vyhlášku č. 5/2014 Sb. a vyhlášku č. 220/2013 Sb., které mají souvislost s účetní závěrkou příspěvkových organizací. -- Viz také související článek na s. 65-67. -- ÚZ u veřejně prospěšných poplatníků se věnuje příspěvek v UNES č. 11/2018, s. 8-10.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditor

Sv. 25, (2018) č. 9

Kdy je realizován výnos podle IFRS15? (s. 6-10); Finanční komponenta ceny a požadavek na její oddělení od výnosu z prodeje (s. 11-15); Úvaha o přístupu k účtování o nedokončené výrobě (s. 16-18); Výnosy ve finančních institucích (s. 19-22); Dohodnuté postupy - potvrzení výnosů u nájemce (s. 23-24); Kauza falešně auditorské zprávy (s. 25-26); Příběh o mlčenlivosti (s. 26-27).

Účetnictví

Sv. 2018, č. 12

Změny v účetní závěrce 2018 - na co nezapomenout (s. 3-16); Kategorizace účetních jednotek po dvou letech (s. 20-22); Zákon o účetnictví - hlavní zásady, principy a pravidla (s. 23-26); Korespondence se správcem daně: osoby zúčastněné na správě daní a zastoupení (s. 31-35); Konec roku ve mzdové účtárně (s. 36-39); Uplatnění DPH u společnosti od 1.1.2019 (s. 40-43).

Veřejná správa

Milena Widomská

Výsledky rozvoje metodického řízení a koordinace výkonu finanční kontroly pod záštitou Centrální harmonizační jednotky

Interní auditor, Sv. 22, (2018) č. 4, s. 30-31

Centrální harmonizační jednotka má za cíl nastavit jednotný systém pro finanční kontrolu na všech úrovních státní správy a územní samosprávy, a tím posílit záruku, že správa veřejných prostředků probíhá řádně, transparentně, hospodárně a účelně. Článek shrnuje činnost Centrální harmonizační jednotky v r. 2018 a plány na r. 2019 v oblasti harmonizace interního auditu a harmonizace finančního řízení.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Veřejná správa

Sv. 29, (2018) č. 25-26

Vánoce před sto lety – skutečné svátky klidu (s. 3-5); Lauscha dala světu vánoční koule. Dnes je město zadlužené (s. 6-9); Seniorů v České republice strmě přibývá (s. 10-11); Webové stránky také pro seniory – Manětín (Plzeň sever) (s. 12-13); Elektronické občanské průkazy čtyři měsíce po účinnosti zákona (s. 14-15); Hlavní cíle a směr regionálního rozvoje dostávají ucelenou podobu (s. 16-17); Výroční zpráva o stavu vzdělávání úředníků územních samosprávních celků v roce 2017 (s. 18-20); Nejpřívětivějším úřadem se stal Příbor (s. 22); Zpráva o vývoji, užívání a stavu státních symbolů (s. 23-35); Hospic Malovická: Téma smrti bylo dlouho tabuizované (s. 36-37); Policejní vyjednávač (s. 38).

Veřejné finance. Rozpočet

by Chris James, Michael Gmeinder, Ana María Ruiz Rivadeneira and Camila Vammalle

Health financing and budgeting practices for health in South Africa

Financování zdravotnictví a rozpočtová praxe v oblasti zdravotnictví v Jihoafrické republice

OECD journal on budgeting, Vol. 17, (2017) No. 3, p. 95-127

V článku je představena případová studie, jejímž cílem bylo analyzovat systém financování zdravotnictví a rozpočtové praxe v oblasti zdravotnictví v Jihoafrické republice. Jihoafrická republika dosáhla značného pokroku reformou zdravotnictví v r. 1994. Případová studie odhalila jak některé problematické prvky jihoafrického systému, tak prvky, které mohou naopak posloužit jako příklad hodný následování. Problematická je dobrovolnost soukromého zdravotního pojištění a dvojitá povaha systému (existence veřejných a soukromých poskytovatelů zdravotní péče, kdy soukromí poskytovatelé nabízejí služby spíše movitým občanům a veřejní obyvatelům s nižšími příjmy). Za pozitivní lze naopak považovat transparentnost při rozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu směrem k rozpočtům územních samospráv či proces monitorování. - Poznámky.

by Joseph White

Long-term budgeting : a cautionary tale from U.S. experience

Dlouhodobé rozpočtování : varovný příběh na základě zkušeností z USA

OECD journal on budgeting, Vol. 17, (2017) No. 3, p. 129-178

U části odborné veřejnosti (především v USA) se začíná stále častěji objevovat názor, že veřejné rozpočty by měly být sestavovány jako dlouhodobé spíše než roční. Autor v článku argumentuje, proč tento přístup není v souladu s rozpočtovými cíli a proč by tato reforma nepřinesla pozitivní výsledky. Svá tvrzení autor dokládá zkušenostmi z USA s dlouhodobým rozpočtováním (programy Medicare a Social Security, střednědobé limity na diskreční výdaje). - Poznámky.

Helena Peterová

Porušení rozpočtové kázně příspěvkovou organizací zřízenou územním samosprávním celkem

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí, Sv. 2018, č. 4, s. 32-35

Územní samosprávní celky mohou podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, a podle dalších zákonů zřizovat příspěvkové organizace. Autorka v článku shrnuje

a popisuje příklady, kdy se může příspěvková organizace zřízená územním samosprávním celkem dopustit porušení rozpočtové kázně. Porušením rozpočtové kázně se zabývají § 22 a § 28 daného zákona.

Jiří Paroubek

Právní problémy spojené s rozpočtovou skladbou, zvláště problém nehmotného majetku

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí, Sv. 2018, č. 4, s. 19-22

Autor popisuje právní problémy spojené s rozpočtovou skladbou. Rozpočtová skladba představuje jednotné třídění příjmů a výdajů státního rozpočtu a územních rozpočtů upravené vyhláškou ministerstva financí. Rozpočtová skladba je druhotným právním předpisem, vznikají proto komplikace vyplývající z nejasných formulací obsažených v jiných právních předpisech. Dalším specifikem je existence širokého spektra typů příjmů a výdajů. U nehmotného majetku se objevují problémy i v souvislosti s určením toho, co lze za nehmotný majetek považovat. -- Příspěvek volně navazuje na články z č. 2 a 3/2018.

Student debt sales make little economic sense

Prodej studentských dluhů nedává příliš velký ekonomický smysl

Financial Times, Vol. 2018, No. 39950 (28.11.2018), p. 8

Komentář se vyslovuje proti prodeji pohledávek britské vlády vůči příjemcům veřejných půjček na vysokoškolské studium. Veřejné studentské půjčky byly ve Velké Británii zavedeny v r. 1990 a jejich splácení je vázáno na příjem absolventa, přičemž po 30 letech má docházet k odpisu zbytku pohledávky. Vláda však s ohledem na zlepšení aktuálního rozpočtového plnění často prodává své pohledávky soukromým investorům. To ale podle komentáře nedává valný smysl, neboť prodejem sice dojde k okamžitému zlepšení rozpočtové bilance, ovšem v dlouhodobém časovém horizontu se stát připravuje o miliardy liber na úročených splátkách. Ke změně přístupu by nicméně mohla přispět očekávaná nová metodika statistického úřadu (Office for National Statistics) týkající se záznamu studentských půjček v rámci plnění státního rozpočtu.

Alena Schillerová ; rozhovor vedl Jiří Rážek

Vánoční rozhovor v Letenské ulici

Clo-douane, Sv. 52, (2018) č. 12, s. 3; 6-7

Ministryně financí Alena Schillerová v rozhovoru hodnotí své dosavadní působení na Ministerstvu financí ČR, vyjadřuje se k úkolům a kompetencím Celní správy a dotýká se i personálních otázek v resortu MF.

Michal Lehuta

Zúfalý plán odchodu pána podpredsedu : bilancia ministra financií

Trend, Sv. 28, (2018) č. 49, s. 18-19

Slovenský ministr financí P. Kažimír plánuje odejít z vlády a směřuje do vedení Národnej banky Slovenska (NBS). Od března 2019 se má stát guvernérem slovenské centrální banky. Příspěvek upozorňuje, že politické pozadí současného ministra a podpredsedy nejsilnější politické strany SR vytváří v nezávislé NBS silný konflikt zájmů. Dále rekapituluje úspěchy jeho ministerského působení, zejména úspěšnou konsolidaci veřejných financí, snahu o snižování rozpočtových deficitů a daňových úniků i prosazování reformy Hodnota za peniaze. Připojuje také některé kritické komentáře k působení P. Kažimíra v oblasti veřejných financí. -- Hodnocení reformy Hodnota za peniaze ze strany ekonoma MMF viz Trend č. 48/2018, s. 22-24.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Monatsbericht des BMF

Jg. 2018, Nr. 11

Výsledky zasedání k odhadu výběru daní ve dnech 23. až 25. října 2018 - shrnutí závěrů německé expertní pracovní skupiny "Daňové odhady" (Arbeitskreis "Steuerschätzungen") pro období 2018 až 2023 (s. 8-16); Dobrozdání nezávislé Vědecké rady při Spolkovém ministerstvu financí k reformě společného zdanění manželů (s. 17-22); Hlavní sdělení 12. zprávy o vývoji existenčního minima - představení a zhodnocení ústavnosti výše nezdaňovaných příjmů fyzických osob v Německu pro r. 2019 a 2020 (s. 23-26); Shrnutí závěrečného zasedání nezávislé komise historiků k výzkumu dějin Říšského ministerstva financí v éře nacismu (s. 27-29); KfW Capital - nová dceřiná společnost bankovní skupiny státní

rozvojové banky KfW - představení této instituce na podporu německých start-upů, která započala svou činnost 15. října 2018 (s. 30-34); Shrnutí výročního zasedání MMF, Světové banky a ministrů financí a guvernérů centrálních bank zemí G20 na Bali v říjnu 2018 (s. 35-39); Výsledky daňových podnikových auditů za r. 2017 (s. 40-44); K aktuálnímu vývoji německé ekonomiky a veřejných rozpočtů (s. 45-72); Rekapitulace zasedání Euroskupiny a Rady ministrů financí EU z 5. a 6. listopadu 2018 (s. 73-77).

Zemědělství

Marcela Mácová

Trendy v zemědělství po rozdělení společného státu

Statistika & my, Sv. 8, (2018) č. 10, s. 20-21

Statistický pohled na vývoj českého a slovenského zemědělství v období po rozdělení federace v r. 1993 do r. 2017. Porovnání stavu rostlinných komodit a trendů v živočišné výrobě. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy 25 let ČR a SR na s. 17-19 a 22-30.

Životní prostředí

Future lives matter

Na budoucích životech záleží

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9121, p. 67

V posledních letech se stále intenzivněji diskutuje o problému klimatických změn a o tom, jak snížit emise oxidu uhličitého. Tato problematika má však i ekonomické pozadí: jde o to, jak nejlépe přerozdělit zdroje od jiných (také užitečných) způsobů využití směrem k ochraně životního prostředí. Ekonomické modely zahrnují mnoho proměnných, zásadním faktorem, který výrazně ovlivní výsledek modelu, je však diskontní sazba. Výše sazby vyjadřuje, čeho jsou lidé ochotni se vzdát v současné době k zajištění určitých přínosů v budoucnu. Otázkou ale je, zda lze principy používané např. v bankovníctví aplikovat i na problematiku životního prostředí. Klimatická politika má totiž i etický rozměr - určuje, jak velké život ohrožující škody způsobí současná generace na úkor generací budoucích.

Gostner, Carole

Lessons from foreign urban charging schemes [elektronický zdroj]

Poznátky ze zahraničních městských systémů výběru poplatků za dopravní přetížení

Trésor-economics, No. 224 (2018), p. 1-4

Používání aut je spojeno se značnými společenskými náklady mj. v podobě znečištění či dopravního přetížení. Pro dosažení ekonomické efektivity je nezbytné do nákladů na používání aut započítávat i tyto externality. Někteří velkoměsta po celém světě (Londýn, Singapur, aj.) již zavádějí speciální poplatky za dopravní přetížení. Autorka v článku krátce shrnuje zahraniční zkušenosti s těmito poplatky a následně uvádí, které skutečnosti je třeba brát v úvahu při zavádění daných poplatků. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/01/Tresor_Economics_224_2018.pdf

The hydrogen bombshell

Vodíková bomba

The Economist, Vol. 429, (2018) No. 9120, centr. sect. (p. 3-4)

Svět je v současnosti rozpolcený mezi snahou vypořádat se s globálním oteplováním a mezi závislostí na fosilních palivech. I přes výrazný nárůst zájmu o obnovitelné zdroje a pokroky v této oblasti bylo v loňském roce 85 % energie generováno z fosilních paliv. Splnit cíl Pařížské klimatické dohody z r. 2015 nebude jednoduché, speciální příloha The Economist ale ukazuje, že dekarbonizace není neproveditelná. Přechod na obnovitelné zdroje může být navíc výhodný i ekonomicky. Jednou z cest by mohla být vodíková paliva. -- Téma je součástí speciální přílohy "Technology Quarterly: towards zero carbon: conquering CO2". -- S ochranou životního prostředí souvisí i článek na s. 70.

Životní úroveň

Michal Lehuta

Opravme pokazený koncept HDP, pomůžeme sebe i planěte : meranie životnej úrovne

Trend, Sv. 28, (2018) č. 47, s. 26-27

Příspěvek se věnuje polemickému pohledu na hlavní používaný ekonomický ukazatel - hrubý domácí produkt (HDP) - a v této souvislosti představuje názory britského experta Davida Pillinga a jeho publikaci *The Growth Delusion* (Sebeklam růstu). Podle Pillinga nepředstavuje HDP vhodný ukazatel životní úrovně, zejména s ohledem na metodiku jeho výpočtu a nastavení i na složitost měření hodnoty služeb. Doporučuje sledování HDP doplnit měřením štěstí nebo jinými ukazateli životní úrovně.

Ostatní

Preventing moral hazard in Britain's universities

Zabránit morálnímu hazardu na britských univerzitách

Financial Times, Vol. 2018, No. 39941 (17.11.2018), p. 8

Nezávislý regulátor vysokého školství ve Spojeném království, Office for Students (OfS), zveřejnil v listopadu 2018 zprávu, podle níž jsou tři tamní univerzity na pokraji bankrotu, přičemž jedna z nich již v minulosti obdržela od OfS záchrannou půjčku. Podle komentáře nemusí být finanční potíže britských univerzit v budoucnu ojedinělé. Nástupem slabších populačních ročníků se očekává pokles počtu studentů a vzhledem k předcházejícímu navyšování nelze vyloučit ani regulaci maximální výše školného. Mnoho vysokých škol si přitom vzalo nemalé úvěry na investice do modernizace kampusů a lákání zájemců o studium. Předseda OfS Michael Barber sice dává najevo, že sanace problémových akademických institucí penězi daňových poplatníků nepřipadá v úvahu, autoři komentáře by však vedle této pozice uvítali přinejmenším stejnou rozhodnost v oblasti ochrany dotčených studentů.

Axel Demenet

The efficiency of the French public research system [elektronický zdroj]

Efektivita francouzského systému veřejného výzkumu

Trésor-economics, No. 219 (2018), p. 1-11

V r. 2015 se Francie umístila podle objemu veřejných výdajů věnovaných na výzkum a vývoj mezi největšími zeměmi OECD na 5. místě. Výdaje na výzkum a vývoj ve Francii překračují průměr OECD, stále však nesplňují cíl 1 % HDP stanovený Lisabonskou strategií. Organizace výzkumu je ve Francii specifická existencí výzkumných center, jakým je např. Národní centrum pro vědecký výzkum (National Centre for Scientific Research, CNRS), zatímco v jiných zemích hrají ústřední úlohu univerzity. Z hlediska vědeckých výstupů (publikační činnost) patří Francie k průměru mezi vyspělými zeměmi. Francouzský výzkum se pohybuje pod hranicí efektivity. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2019/01/Tresor_Economics_219_2018.pdf

Jakub Jinek

The welfare state and modern sovereignty

Stát blahobytu a moderní suverenita

Politologický časopis = Czech Journal of Political Science, Vol. 25, (2018) No. 3, p. 206-226

Článek se zaměřuje zejména na evropskou filozofickou debatu o tzv. státu blahobytu (welfare state), jenž je již přes čtyřicet let mnohými považován za společenský model nacházející se v krizi. Autor má za problematickou tu část obhajoby státu blahobytu, která jej klade do identitární roviny jako "kulturní dědictví evropské civilizace", neboť takový postoj nevysvětluje nárůst popularity jeho kritiky z morálních pozic v uplynulých letech. Za nosnější naopak považuje hledání kořenů kritiky státu blahobytu ve starší kritice suverénního státu jako takového, přičemž v závěru formuluje argumenty, proč je možné stát blahobytu obhajovat podobným způsobem jako suverénní stát. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 62, (2018) č. 50**

Semafor pro podnikatele na rok 2019 - téma čísla přináší velký přehled změn v regulaci, které stát chystá pro podniky a zaměstnance (s. 12-19); Čím víc migrantů, tím víc populistů - migrace a populismus v Evropě (s. 32-33); Robotická auta vyrážejí na cesty. Zbývá dořešit, či život má větší hodnotu (s. 36-38); Realitní makléře měl zkrotit zákon. Po pěti letech příprav je slabý a jeho schválení v nedohlednu - zákon o realitním zprostředkování (s. 46-47).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 62, (2018) č. 51-52**

Porostou mzdy i penze. Ale také ceny energií (s. 14-15); Dočkáme se za rok spořicíh účtů s tříprocentním úrokem? - komentář M. Hampla (s. 16); 100 let hrdosti na silnou korunu: už od Rašína Češi ztotožňovali stát se silnou měnou. A ani po sto letech to není jinak (s. 20-21); O co přijdeme v příštím roce (s. 24-25); 30 let kapitalismu: Česko na dohled Itálii (s. 32-35); Klíčové zákony mají zpoždění, firmy na tom vydělají: pravidla proti agresivnímu daňovému plánování se zdrží minimálně o rok (s. 36-37); Brexit: hledání cesty z chaosu (s. 42-45); Centrální banky zdražují peníze, krize je zapomenuta (s. 66-67); Čína: země, jež si chce podmanit svět - investice (s. 68-71); Boj s globálním oteplováním? Spíše si začněte zvykat (s. 82-83).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 63, (2019) č. 1**

Kdo jsou Češi budoucnosti - téma čísla přináší příběhy 15 inovátorů působících v ČR (s. 10-21); Stojíme opět na křižovatce - rozhovor s Pavlem Kysilkou o domácí ekonomice (s. 22-29); České univerzity zaostávají. Chybí jim peníze a kvalitní řízení (s. 30-31); Nejčastější slovo v předpovědích pro rok 2019? "Problém" (s. 34-35); Firmy žádají nový zákoník práce. Stát ale opět chystá jen dílčí změny - pohled na připravovanou novelu zákoníku práce (s. 42-43).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 63, (2019) č. 2**

Hypotéky čeká rok na dietě - téma čísla analyzuje výhled hypotečního trhu v ČR (s. 10-15); Vláda o bydlení jen planě mluví - rozhovor s guvernérem ČNB Jiřím Rusnokem o úrokových sazbách, regulaci hypoték a o změnách v centrální bance (s. 18-25); Pět překážek pro Andreje: stabilitu vlády letos ohrozí eurovolby i spory o jádro (s. 30-31); Politici nemají sílu na klíčové změny v justici - rozhovor s vrchní státní zástupkyní Lenkou Bradáčovou (s. 44-46).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2018, č. 51-52**

Rok střizlivění: je načase ubrat na optimismu. Letošní vývoj ekonomiky naznačuje, že růst bude pomalejší a ceny porostou víc, než jsme si v posledních letech zvykli - komentář P. Párala (s. 24-25); V první evropské lize: letošní rok fúzí a akvizic potvrzuje pozitivní trend. Čeští byznysmeni se nebojí pohlcovat firmy v zahraničí (s. 26-27); Rok na globální vsi - zásadní události roku 2018 (s. 28-31); Konec němé barikády: informace, nebo exekuci. Nový zákon bude bičem na zabarikádované úřady - informační příkaz (s. 37); Konec levné elektřiny (s. 42-43); Na plynové frontě klid (s. 44-45); Může Evropa pokračovat dál jako dosud? Václav Klaus se ptá a hned si sám odpovídá: Nemůže, je třeba s tím začít něco zásadního dělat (s. 80-81).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2019, č. 1-2**

Na burze letos nezbohatnete: ani ekonomický boom není zárukou neustálého růstu ceny aktiv, jak se loni mohli přesvědčit investoři do akcií (s. 12-15) a související článek M. Zámečnicka o exotických investičních příležitostech na s. 16-17; Jak neumřít v práci: kolik milionů budu potřebovat, když chci odejít předčasně do důchodu a věnovat se sobě (s. 20-21); Bydlet ve vlastním? Zapomeňte: hypotéka bude letos luxusem hlavně pro mladé lidi ve velkých městech. Celý trh se propadne zhruba o pětinu (s. 22-23); Miliardy vystřelené z kanonu: stát chystá nová kontroverzní pravidla pro zrychlení staveb dálnic a rychlotratí (s. 39); Nesázejte proti euru: za dvacet let existence společná evropská měna už několikrát prokázala, že dokáže přežít vlastní smrt - esej M. Zámečnicka (s. 58-61).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 241 (13.12.2018)**

Najděte si lépe placenou práci, necháme vám až o šest tisíc víc, láká vláda dlužníky - navrhované změny při umořování dluhu fyzických osob exekucí (s. 3); Mayová odrazila vzpouru. Přichází jednání o změně brexitu (s. 6); Výbor posvětil nižší DPH na teplo - pozměňovací návrhy k novele daňového zákona (s. 6); Ekonomika USA příští rok zpomalí - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 243 (17.12.2018)**

Centrální banka šlape na brzdu: banky a kampeličky se musí připravit na horší časy - zvýšení proticyklické rezervy (s. 1); Státní rozpočet čeká ve sněmovně finální hlasování (s. 2); Pařížská dohoda žije dál, v Polsku vznikla pravidla pro její dodržování - výsledky klimatické konference v Katovicích (s. 3) a související komentář na s. 10; Macronovi hrozí, že nedodrží slib a zvýší rozpočtový schodek (s. 6).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 248 (27.12.2018)**

Rok, kdy se o lidech v dlužích mluvilo. Pomoci se nedočkali - novela insolvenčního zákona a oddlužení (s. 6); Mzdy: končí nejtědřejší rok: výdělků výrazně porostou i v roce 2019, zaměstnavatelům to však může přinést problémy (s. 11); Stále nedostupnější hypotéky: zlaté časy hypoték si banky užívaly i letos. Kvůli růstu úroků, drahým bytům i další vlně regulace ale pomalu končí - vývoj na hypotečním trhu a zpřísnění podmínek ze strany ČNB (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 62, (2018) č. 250 (31.12.2018)**

Končí rok rozdělené Evropy: Evropa se učí žít ve světě hybridních hrozeb (s. 1,3); Mayová bojuje o brexit i o vlastní přežití. Rebely musí přesvědčit během pár dní (s. 3); Itálie schválila rozpočet. Odvrátila tak pokutu od EU - přepracovaný rozpočet se schodkem 2,04 % HDP (s. 3); Euro má výdrž: před 20 lety - 1. ledna 1999 - spustila EU největší politický projekt ve své historii. Jedenáct jejích členů zavedlo společnou měnu, symbol integrace (s. 8-9) a související rozhovor s M. Skořepou na s. 9.

Hospodářské noviny**Sv. 63, (2019) č. 5 (8.1.2019)**

Turné podnikatelů s úředníky má vrátit důvěru firmám v daňové úlevy za inovace - daňové zvýhodnění nákladů na výzkum a vývoj (s. 3) a související komentář na s. 7; Německá vláda plánuje rychlejší útlum těžby hnědého uhlí (s. 6); Byli jsme varováni: někdejší vysoce postavený úředník daňové správy říká, že i přes varování došlo nakonec k nadužívání tzv. zajišťovacích příkazů - rozhovor s P. Tarandou, bývalým ředitelem vymáhání na GFŘ (s. 10-11); Závěr loňského roku se zlatu vydařil (s. 16) a další příspěvky o investicích a aktuálním vývoji ceny zlata na s. 16 a 17.

Unes - účetnictví neziskového sektoru**Sv. 16, (2018) č. 12**

Změny zákona o DPH v roce 2019, které se mohou týkat veřejnoprávních a neziskových subjektů (s. 3-6); Úvod do zdaňování svěrenských fondů (s. 18-21); Rada pro veřejný dohled nad auditem a její hlavní úkoly - 1. část (s. 28-31).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	52
Ekonomické vědy. Ekonomie	53
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	53
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	54
Podnik a podnikání.....	54
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	54
Právo.....	55
Účetnictví	57
Životní prostředí.....	57
Ostatní	57

Daně

29218

Květa Kubátová

Daňová teorie a politika

Praha : Wolters Kluwer, 2018, 275 stran : ilustrace

Komplexní přehled o daňové problematice, od otázek daňové teorie, přes uspořádání současných daňových systémů vyspělých zemí, až k jejich harmonizaci v EU. Výčet hlavních předností a nedostatků daňových systémů a jednotlivých daní z hlediska teoretických požadavků na dobré daně. První část publikace je zaměřena na daňovou teorii a vykládá základní pojmy, efektivnost daní, daňovou incidenci, daňové stimuly, daňovou spravedlnost, makroekonomické důsledky zdanění a optimální zdanění. Druhá část rozebírá daňovou politiku a praxi vyspělých zemí, a to nejprve celkovým uspořádáním daňových systémů, a poté různými druhy daní. Toto vydání zahrnuje mimo jiné témata jako zavedení tzv. rovné daně či ekologických daní a obsahuje aktualizovaná data o výnosech, sazbách, harmonizaci a dalších charakteristikách daní. - 7. vydání - ISBN: 978-80-7598-165-3 (brožováno)

29221I

Alena Vančurová, Barbora Slintáková

Daňový systém ČR [2018] : cvičebnice. 1. díl, Daň a její konstrukce, daňový systém, správa daní, daň z příjmu právnických osob

Praha : 1. VOX, 2018, 75 stran +1 CD-ROM + 1 list

Cvičebnice navazuje na učebnici Daňový systém ČR 2018 (signatura 29111). Jejím úkolem je umožnit čtenářům upevnit poznatky a získat dovednosti k fungování jednotlivých daní a daňového systému. Je řešena jako pracovní sešit. V subkapitolách jsou úkoly řazeny podle výkladu učebnice a podle obtížnosti. Tento díl je zaměřen na daň a její konstrukci, daňový systém, správu daní a daň z příjmů právnických osob. Cvičebnice je doplněna klíčem s rámcovými kontrolními výsledky. - 16. vydání - CD-ROM obsahuje prezentace k výuce a daňové tabulky. - ISBN: 978-80-87480-65-6 (brožováno)

29221II

Alena Vančurová, Stanislav Klazar

Daňový systém ČR [2018] : cvičebnice. 2. díl, Daň z příjmů fyzických osob a pojistné sociálního pojištění

Praha : 1. VOX, 2018, 95 stran

Cvičebnice navazuje na učebnici Daňový systém ČR 2018 (signatura 29111). Je řešena jako pracovní sešit s úkoly z oblasti daně z příjmů fyzických osob a sociálního pojištění. V subkapitolách jsou úkoly řazeny podle výkladu v učebnici a podle obtížnosti. Cvičebnice je doplněna klíčem s rámcovými kontrolními výsledky. - 16. vydání - ISBN: 978-80-87480-66-3 (brožováno)

29221III

Alena Vančurová, Hana Zídková, Lenka Láchová

Daňový systém [ČR] 2018 : cvičebnice. 3. díl, Selektivní daně ze spotřeby, daň z přidané hodnoty, majetkové daně

V Praze : 1. VOX, 2018, 72 stran

Cvičebnice navazuje na učebnici Daňový systém ČR 2018 (sign. 29111) a je řešena jako pracovní sešit. Obsahuje několik typů příkladů od základních přes procvičující po komplexní k zopakování látky včetně klíče. V této části se procvičují selektivní daně ze spotřeby, DPH a majetkové daně. - 16. vydání - ISBN: 978-80-87480-67-0 (brožováno)

29201

OECD

Tax policy reforms 2018 : OECD and selected partner economies**Reformy daňové politiky 2018 : země OECD a vybrané partnerské ekonomiky**

Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, 2018, 122 stran : tabulky, grafy, rámečky
Každoroční publikace poskytuje srovnávací informace o daňových reformách napříč členskými zeměmi OECD a vývoji daňové politiky v průběhu času. Přehled daňových reforem v zemích OECD v roce 2017. Makroekonomické pozadí a trendy daňových výnosů. Vývoj daňové politiky v roce 2017. Zpráva zahrnuje také tři nečlenské země OECD: Argentinu, Indonésii a Jihoafrickou republiku. - Poznámky. - ISBN: 978-92-64-30445-1 (brožováno)

Ekonomické vědy. Ekonomie

29228

Janis Varufakis ; přeložil Denis Kostomitsopoulos

Co jsem řekl své dceři o ekonomii : stručná historie kapitalismu

Praha : Grada, 2018, 222 stran

Knih o ekonomii, napsaná profesorem ekonomie, který je zároveň radikálním levicovým politikem. Varufakis se soustředil na velká témata společenské ekonomie, která se týkají všech lidí. Vysvětluje, jak funguje ekonomika a svět kolem nás. Jak fungují peníze a zisk, jaký je mechanismus dluhu, odkud se bere nerovnost a chudoba, proč vznikají ekonomické krize aj.? Odborná erudice a celkový přehled se u Varufakise pojí se svižným perem a jasnými názory – pro někoho provokativními, pro jiné inspirujícími. V jednotlivých kapitolách se čtenáři setkají např. s australskými domorodci, s reky Homérových eposů, Faustem a Mefistofelem, s Frankensteinem a Mary Shelleyovou, šamany afrického kmene Azandů, obyvateli německého tábora pro válečné zajatce a s hrdiny filmů Matrix a Blade Runner. - První vydání - Přeloženo z řečtiny. - ISBN: 978-80-271-0795-7 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

29231

Vladimír Tomšík a kolektiv

100 let česko-slovenské koruny : měnová politika, instituce, peníze

Plzeň : Čeněk, 2018, 346 stran : ilustrace (převážně barevné)

Reprezentativní publikace vznikla u příležitosti významného jubilea, stého výročí existence národní měny a byla sepsána kolektivem expertů ČNB. Zabývá se historií měnové politiky naší centrální (cedulové) banky, počínaje měnovou odlukou od Rakouska. Popisuje institucionální vývoj a klíčové události z historie cedulového úřadu (banky) i historii peněz cedulového úřadu, státovek a bankovek, které v průběhu času banka emitovala. Pokrývá přitom období od vzniku samostatného československého státu v říjnu 1918 a návazně jeho měny v únoru 1919 až do současnosti. Vzhledem k historickým událostem se část popisovaného vývoje týká společného československého státu, část okupovaného protektorátního území a část samostatné České republiky. Původně společná československá měna byla dočasně rozdělena v letech 1939–1945, a poté znovu a natrvalo od roku 1993. - Galerie guvernérů (státních zástupců) centrální banky. - ISBN: 978-80-7380-697-2 (vázáno)

29227

Naďa Blahová

Rizika bank a jejich regulace

Jesenice : Ekopress, 2018, 283 stran : tabulky

V posledním období prošel světový finanční systém rychlým vývojem plným změn. Výsledkem je mimo jiné stále narůstající potřeba optimálního řízení rizik a rostoucí potřeba bankovní sektor stabilizovat pomocí významného množství regulatorních požadavků a kontroly jejich dodržování. Cílem monografie je komplexně zpracovat problematiku bankovních rizik, především jejich vymezení, měření a regulace na mikroekonomické úrovni s přesahem do úrovně makroekonomické. Práce je rozdělena do tří hlavních oddílů. První oddíl obsahuje problematiku vývoje regulace bank, vývoj

regulacních pravidel a uvádí principy dohledu na nadnárodní a vnitrostátní úrovni. Těžištěm práce je oddíl druhý, který se detailně zabývá řízením klíčových rizik bank a jejich regulací na mikroekonomické úrovni. Jednotlivé kapitoly popisují rizika v bankovní praxi (úvěrové, tržní, operační, likviditní), jejich vymezení, specifika, metody měření, faktory, které je ovlivňují, i jejich aktuálně aplikovanou regulaci. Závěrečný, třetí oddíl, nabízí pohled na systémové riziko a péči o finanční stabilitu. - 1. vydání - ISBN: 978-80-87865-47-7 (vázáno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

29204

Marcel Fratzscher

The germanly illusion : between economic euphoria and despair**Německá iluze : mezi ekonomickou euforií a beznadějí**

New York : Oxford University Press, 2018, xix, 208 stran : tabulka, grafy

Evropa se nachází v přechodném období a je ve svém směřování velice nejistá. Žádná země nehraje při ovlivňování budoucí cesty Evropy větší roli než Německo, které je při zavádění politik buď vnímáno jako panovačné nebo naopak nerozhodné. Marcel Fratzscher v knize osobitým způsobem napravuje častá nedorozumění týkající se německé domácí politické ekonomiky a toho, jak Německo ovlivňuje svou evropskou a globální roli. Fratzscherova vyčerpávající analýza vrhá světlo na skutečný stav německého hospodářství, který není ani tak růžový, jak se domnívají optimisté, ani tak omezený, jak se obávají pesimisté. Pokrývá širokou škálu německého hospodářství, jeho klamavý pracovní zázrak, zdroje a základní problémy silného exportu, velkou investiční propast a v neposlední řadě rozdíly mezi východem a západem, které pokračují i po sjednocení. Pochopení domácí scény v Německu je zásadní pro porozumění jeho vztahů s jinými evropskými zeměmi, Evropskou unií a Spojenými státy. Fratzscher sleduje zdroje a dopady rozdílů a konfliktů mezi Německem a jeho sousedy při evropské tvorbě politiky obecně, a to zejména během evropské hospodářské a finanční krize, debatě o brexitu, krizi uprchlíků, stoupajícím populismu a protekcionismu ve Spojených státech a Evropě a v průběhu zásadních reforem evropských institucí. Kniha nabízí vyvážené a odlišné zkoumání naléhavých a složitých otázek, které zlepšují naše chápání německé politiky - její silné a slabé stránky, možnosti a limity. Navrhuje také reálnou cestu, aby se Německo znovu spojilo se svými evropskými sousedy a se Spojenými státy a pomohlo obnovit budoucnost Evropy. - Poznámky. - ISBN: 978-0-19-067657-5 (vázáno)

Podnik a podnikání

29202

OECD

State-owned enterprises and corruption : what are the risks and what can be done?**Státní podniky a korupce : jaká jsou rizika a co lze udělat**

Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, 2018, 145 stran : tabulky, grafy, rámečky
Korupce je protikladem dobrého vládnutí a je přímou hrozbou pro účel státního vlastnictví. Tato zpráva přináší souhrnná fakta a údaje k diskusi o rizicích korupce, kterým čelí státní podniky, a jak se s nimi snaží vypořádat. Zpráva navrhuje možnosti, jak pomoci státu bojovat s korupcí, prosazuje integritu v sektoru státních podniků a pokládá základy budoucích pokynů OECD v této oblasti. - Přílohy. - ISBN: 978-92-64-30304-1 (brožováno)

Pojišťovnictví. Sociální péče

29220

Zbyněk Marjanko

Etické aspekty v pojišťovnictví

Podsedice : Zbyněk Marjanko, 2018, 76 stran

Jaké jsou etické aspekty pojišťovnictví z pohledu teologa? Autorova teze zní: současná praxe v oboru pojišťovnictví se významně odlišuje od teorie, cílů a vizí a neustálým nedodržováním etického

chování směřuje k ohrožení budoucnosti celého oboru. Jsou popsány historické kořeny pojišťovnictví, rozvoj podnikatelské činnosti v tomto oboru i snaha o solidaritu a pomoc bližnímu v nouzi. Následuje zamyšlení nad postupem při nabízení pojistné ochrany, při správě a obsluze klienta a nad smyslem povolání pojišťovacího zprostředkovatele. Autor se zamýšlí i nad principy křesťanství uplatňované v tomto oboru. - 1. vydání - ISBN: 978-80-270-4758-1 (brožováno)

Právo

29225

Alena Winterová, Alena Macková, kolektiv

Civilní právo procesní. Díl první : řízení nalézací

Praha : Leges, 2018, 646 stran

Výklad základních principů a institutů civilního procesu nalézacího. Učebnice zahrnuje výklad sporného i nesporného řízení a je rozčleněna do částí: Obecné výklady; Základní principy soudnictví a civilního procesu; Subjekty civilního procesu; Základy civilního procesu (instituty civilního procesního práva); Jednotlivé druhy řízení v prvním stupni; Opravná řízení; Alternativní řešení sporů. Stav civilního procesu v ČR je v tomto vydání učebnice zachycen ke dni 1.1.2018. - 9. aktualizované vydání / - Pokračování podnázvu z titulní strany: soudy, notářství, advokacie, exekutorské úřady, sporné řízení soudní, nesporné (zvláštní) řízení, rozhodčí řízení, mediace. - ISBN: 978-80-7502-298-1 (vázáno)

29226

Alena Winterová, Alena Macková, kolektiv

Civilní právo procesní. Díl druhý : řízení vykonávací, řízení insolvenční

Praha : Leges, 2018, 374 stran

Druhý díl učebnice civilního práva procesního obsahuje výklad řízení vykonávacího a insolvenčního. Vykonávací řízení je pojednáno nejprve obecně, včetně řízení s cizím prvkem, následně jsou vyloženy soudní výkon rozhodnutí, exekuční řízení vedené podle exekučního řádu a jednotlivé způsoby výkonu rozhodnutí. Část věnovaná insolvenčnímu řízení obsahuje rovněž výklad mezinárodního a evropského insolvenčního práva. Autoři kladou důraz na výklad teoretických otázek, základních pojmů, institutů a zásad. Právní stav publikace je ke dni 1.1.2018. - 2. aktualizované vydání - Na titulním listě: vykonávací řízení obecně, soudní výkon rozhodnutí, exekuční řízení, způsoby výkonu, způsoby řešení úpadku, mezinárodní a evropské insolvenční právo. - ISBN: 978-80-7502-299-8 (vázáno)

29223

Jana Girmanová

Deutsch im EU-Recht : Themen und Sprache

Praha : Leges, 2018, 200 stran

Odborná učebnice určená zejména studentům práv, právníkům, tlumočnickům a překladatelům. Jednotlivé kapitoly ve stručnosti představují základní témata práva EU počínaje historií - počátky integrace, až po vnitřní trh a justiční spolupráci v civilních a trestních věcech. V kapitolách jsou použity také autentické texty (krátké části smluv a rozsudků) a zkrácené judikované případy. Texty jsou doplněny výkladem gramatiky a větné stavby a cvičeními k upevnění a procvičení těchto jazykových jevů. Závěr učebnice tvoří samostatná část pěti kapitol složená z judikátů Evropského soudního dvora. - Vydání první - Obsahuje česko-německý slovník a klíč k řešení. - ISBN: 978-80-7502-255-4 (brožováno)

29217

Luboš Tichý

Nařízení č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy Řím II : komentář

V Praze : C.H. Beck, 2018, xviii, 272 stran

Účelem komentáře bylo provést výklad komentovaných předpisů, a to nikoliv pouze pohledem autora komentáře, nýbrž s přihlédnutím k celému kontextu, v němž nařízení Řím II existuje a vyvíjí se. Obecný úvod k celému nařízení obsahuje i historii jeho vzniku. Následují kapitoly s úvodními poznámkami k hlavním částem nařízení. Jejich názvy: Oblast působnosti; Civilní delikty; Bezdůvodné obohacení, jednatelství bez příkazu a předšmluvní odpovědnost; Volba práva; Společná pravidla; Ostatní a závěrečná ustanovení. Právní stav včetně uvedené judikatury je k 30.9.2018. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-716-3 (vázáno)

27559IX

Filip Melzer / Petr Tégl a kolektiv

Občanský zákoník : velký komentář. Svazek IX, § 2894-3081

Praha : Leges, 2018, xxix, 1696 stran

Devátý svazek komentáře k novému občanskému zákoníku je věnován závazkům ze zákona, tedy závazkům z deliktů a z jiných právních důvodů, které jsou upraveny v hlavě III a IV čtvrté části kodexu, v § 2894–3014. Analyzuje významné instituty odpovědnosti za škodu a nemajetkovou újmu, soukromého soutěžního práva (zejména práva nekalé soutěže), bezdůvodného obohacení a nepříkázaného jednatelství a institut upotřebení věci k prospěchu jiného. Svazek též pojímá související společná, přechodná a závěrečná ustanovení (§ 3015–3081). Autoři věnují pozornost také interpretačním a aplikačním problémům, které praxe přináší. - Vydání první - ISBN: 978-80-7502-199-1 (vázáno)

15392/84

Ústavní soud České republiky

Sbírka nálezů a usnesení. Svazek 84, ročník 2017 - I. díl

V Praze : C.H. Beck, 2018, 712 stran +1 CD ROM

Sbírka obsahuje v chronologickém pořadí všechny přijaté nálezy a stanoviska Ústavního soudu. Každý nález je opatřen výstižným názvem a právní větou umožňující rychlou a věcnou orientaci. V tomto díle jsou zveřejněny nálezy č. 1 až č. 53 a usnesení č. 1 až 7 z roku 2017. - Vydání první - CD ROM s obsahem a s věcným rejstříkem zahrnuje veškeré vydané svazky, tj. od č. 1 do č. 84. - ISBN: 978-80-7400-710-1 (vázáno)

29203

general editors Stephen Jagusch and Philippe Pinsolle, associate editor Alexander G Leventhal

The guide to advocacy**Průvodce po advokacii**

London : Law Business Research, ©2018, xii, 360 stran : rámečky

Praktická příručka pro odborníky, jak být přesvědčivý v mezinárodním rozhodčím řízení, s jedinečným pohledem známých arbitrů v advokacii. Průvodce je užitečným nástrojem pro mladší právníky, kteří chtějí rozvíjet své advokační schopnosti, stejně jako manuálem pro právníky, kteří by se rádi cítili více v klidu při křížovém výslechu. Rozděluje arbitrážní proces na klíčové kroky a vysvětluje "příležitost" advokacie, kterou každý zastupuje (zaměřuje se spíše na principy práce než na specifika). Třetí revidované a rozšířené vydání obsahuje nové kapitoly. - Third edition - Přílohy. - ISBN: 978-1-78915-096-4 (vázáno)

29206

editors Stavros Brekoulakis and David Brynmor Thomas

The guide to construction arbitration**Průvodce po stavební arbitráži**

London : Law Business Research, ©2017, v, 267 stran :

Knihy provede čtenáře zásadními detaily přípravy, zmírňování a řízení sporů o stavebnictví na mezinárodní úrovni. Od přípravy smluv a záruk, až po stanovení a přezkoumání arbitráže, analýzu dokumentů a důkazů a navigaci v konkrétních odvětvích a regionech. - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-1-910813-97-3 (vázáno)

29207

editors Stavros Brekoulakis and David Brynmor Thomas

The guide to construction arbitration**Průvodce po stavební arbitráži**

London : Law Business Research, ©2018, v, 356 stran :

Knihy provede čtenáře zásadními detaily přípravy, zmírňování a řízení sporů o stavebnictví na mezinárodní úrovni. Od přípravy smluv a záruk, až po stanovení a přezkoumání arbitráže, analýzu dokumentů a důkazů a navigaci v konkrétních odvětvích a regionech. Druhé vydání průvodce bylo aktualizováno podle smluv FIDIC z roku 2017 a rozšířeno o šest nových kapitol. - Second edition - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-1-78915-097-1 (vázáno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

29000/1286

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci. Státní odborný dozor nad bezpečností práce : redakční uzávěrka
12.11.2018

Účetnictví

29224

Český institut interních auditorů ; [překlad Jan Báčová, Pavel Ceska, Petra Sokolová, Antonín Šenfeld, Jan Žižka]

Mezinárodní rámec profesní praxe interního auditu = International professional practices framework (IPPF)

Praha : Český institut interních auditorů, 2017, 323 stran

Dvojjazyčná česko-anglická publikace zahrnuje nejdůležitější dokumenty vydané Mezinárodním institutem interních auditorů (The IIA, Inc.). Patří sem jednotné principy a postupy auditorské praxe, poslání interního auditu, závazné směrnice (např. etický kodex, mezinárodní standardy pro profesní praxi interního auditu) a část doporučených směrnic (prováděcí směrnice). - Vydání 8. české - Výklad pojmů. - ISBN: 978-80-86689-55-5 (kroužková vazba)

28990X

kolektiv autorů

Účetní závěrka podnikatelů 2018

Praha : Svaz účetních České republiky, 2018, 72 stran

Právní rámec účetní závěrky podnikatelů pro rok 2018. Podrobněji k inventarizaci majetku a závazků. Uzávěrkové operace, účetní závěrka a příklady k ní. - V přílohové části vzory: rozvaha v plném rozsahu, výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu a použitý účtový rozvrh 2018. - ISBN: 978-80-87367-92-6 (brožováno)

Životní prostředí

29205

OECD

Czech Republic : OECD environmental performance reviews 2018

Česká republika : přehledy OECD o environmentální výkonnosti 2018

Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development, 2018, 220 stran : tabulky, grafy, rámečky
Česká republika dosáhla pokroku v oddělení hospodářského růstu od čerpání sladké vody, spotřeby energie, emisí skleníkových plynů a dalších látek znečišťujících ovzduší. Přesto patří mezi země s nejvyšší energetickou a uhlíkovou náročností v OECD a znečištění ovzduší je vážným problémem v oblasti zdraví. Pokrok směrem k udržitelnému rozvoji vyžaduje závazek k nízkouhlíkovému hospodářství a nákladově efektivnějším politikám v oblasti životního prostředí. Studie vyhodnocuje pokrok směrem k udržitelnému rozvoji a zelenému růstu a soustředí se na oblasti odpadu, materiálového managementu, cirkulární ekonomiky a udržitelného rozvoje měst. - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-92-64-30094-1 (brožováno)

Ostatní

21555XXI *Pouze prezenčně*

Historický ústav AV ČR, Academia

Biografický slovník českých zemí. [21. sešit], H-Ham

Praha : Historický ústav AV ČR, 2018, XI, 1-159 stran

Biografický slovník poskytuje data o již nežijících osobnostech. Jednadvacátý sešit obsahuje životopisy osobností, jejichž jméno začíná písmeny H-Ham. Každé heslo je opatřeno standardizovaným záhlavím, životopisem dané osoby a je doplněno o příslušné bibliografické údaje. - Vydání první - ISBN: 80-7277-214-7 (soubor)

29229

Miroslav Bárta a Martin Kovář (eds.)

Jak dál? : svět, Evropa a Česká republika v době "na rozhraní" : rozhovor se třinácti osobnostmi české vědy, kultury a politiky

Praha : Academia, 2018, 174 stran

Jak bude vypadat další vývoj světa, Evropy a České republiky? S jakými problémy se potýkáme, kam směřujeme a čemu se nevyhneme? Na tyto a další otázky odpovídá třináct osobností české vědy, kultury a politiky. Úvahy a postřehy o dnešním světě vyjadřují V. Beneš, D. Drábová, D. Duka, M. Hampl, K. Havlíček, V. Moravec, P. Nárožný, J. Padevět, J. Pánek, A. Pařízek, K. Řehka, A. Vondra a T. Zima. Každý rozhovor je uveden osobním portrétem zpodobaného. - Vydání 1. - ISBN: 978-80-200-2896-9 (brožováno)

29219

editovali: Martin Krčál a Pavla Kovářová

Knihovnické fondy, procesy a služby

Brno : [Martin Krčál], 2018, 124 stran : ilustrace (převážně barevné)

Problematika informací, jejich uchovávání, šíření a využívání zejména v prostředí knihoven. Učebnice popisuje paměťové instituce, roli knihoven v informačním prostředí, typy dokumentů, funkci knihovních fondů, knihovnické procesy, služby knihoven, definice a kategorie uživatelů knihoven, čtenářů a čtenářství. - 1. vydání - ISBN: 978-80-88071-03-7 (brožováno)

29222

Dave Alred ; překlad Petr Jochmann

Pod tlakem : osm principů, jak zvládnout stres, plně využít svou energii a podat výkon tehdy, když na tom záleží

Olomouc : ANAG, 2018, 255 stran

Autor je uznávaným průkopníkem nových cest v oboru psychologie schopnosti zvládat zátěž a podat výkon pod tlakem. Publikace se zabývá jednotlivými aspekty špičkové výkonnosti, jako jsou ovládnutí úzkosti, použití správných slov a relevantních informací, organizace učení, způsob chování, podmínky a prostředí k výkonu, ovládnutí sensorické blokáce i soustředěného myšlení. Zvládnutí schopností podávat výkon pod tlakem napomáhá být co nejúspěšnější v zaměstnání, při sportu i v soukromém životě. - ISBN: 978-80-7554-169-7 (brožováno)

29230

Miroslav Londák, Slavomír Michálek, Peter Weiss a kol. ; ze slovenského jazyka do češtiny přeložila: Dagmar Magincová

Slovensko - evropský příběh

Praha : Academia, 2018, 340 stran : ilustrace

Zpráva o slovenské společnosti v kontextu jejího evropského historického vývoje a vlivů. Publikace umožňuje hlouběji pochopit příčiny událostí, jevů i politických konfliktů a rozhodnutí na Slovensku. Jsou popsány historické souvislosti vzniku samostatné slovenské státnosti, zahraničněpolitické souvislosti rozdělení Československa a politické, ekonomické, sociální a kulturní stránky života dnešní slovenské společnosti. Snahou autorů bylo poskytnout dostatek informací o vývoji Slovenska, představit jeho cestu k samostatné demokratické státnosti ve 20. století a zachytit nejpodstatnější tendence společenského vývoje, jímž Slovenská republika prošla po 1. lednu 1993. - Vydání první - ISBN: 978-80-200-2882-2 (vázáno)

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>

international VAT monitor Finanz-Rundschau Der Betrieb Bulletin for international taxation Bankovnictví The Economist Finansy Soudní rozhledy
Daňová a hospodářská kartotéka Monatsbericht des BMF Hospodářské noviny Poradce veřejné správy Daně a právo v praxi EKO Politická ekonomie T
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik Clo-douane European taxation Euro The Financial regulator Ekonomická revue Prague economic pap
Umsatzsteuer-Rundschau Umsatzsteuer-Rundschau Daňový expert Kapital Praktický poradce v daňových otázkách Deutsche Bundesbank - Monatsbericht Ob
Wirtschaft und Statistik Voprosy ekonomiki Geldpolitik & Wirtschaft Ekonom Financial Times Právník CEE Quarterly Pojistné rozpr
Auszüge aus Presseartikeln Nationaler pojištění Bundesgesetzblatt Statistiken - Daten & Analysen Ekonomické rozhledy Handelsblatt Biatec
The International economy Acta Oeconomica Pragensia Finance a úvěr FinanzArchiv Conjoncture Financní, daňový a účetní bulletin Ot
Právní rádce Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále Journal of financial crime Finanzmarktstabilitätsbericht Journal of money